

DE STAD AMSTERDAM PANORAMA

15 AUGUSTUS 1940 — No. 33

LOSSE NUMMERS 15 CENT





Straatgevechten te Rotterdam na de inname door jonker Frans van Brederode. Strijd te R'dam tusschen Hoekschen en Kabeljauwschen in 1489.

DE JONKER-FRANSEN- OORLOG

*Vierhonderdvijftig jaar geleden sneuvelde
jonker Frans van Brederode, de
veroveraar van Rotterdam*

Het begon met een familietwist, na den dood van graaf Willem IV van Holland, die in 1345 tegen de Friezen gesneuveld was. Hij was de laatste graaf uit 't Henegouwsche huis; zijn naaste erfgenaam met betrekking tot het grafelijk bewind was zijn zuster Margaretha van Avennes, de gemalin van keizer Lodewijk, uit het huis van Beieren. De keizer beleende haar nu ook met de graafschappen Holland, Zeeland en Friesland, maar bewoog haar kort daarna het bewind aan één van hun zoons, Willem, op te dragen. Deze regeling was niet heelemaal naar den zin van de keizerin, doch toen haar gemaal tijdens 'n berenjacht omkwam en opgevolgd werd door Karel VI, een vijand van het Beiersche huis, stond ze onder bedinging van een jaargeld Holland en Zeeland aan haar zoon af. In de eerste plaats werd dit geld niet betaald, aangezien de financiën leelijk in de war



Jonker Frans van Brederode.

waren en in de tweede plaats verving Willem V de door zijn moeder in hooge ambten aangestelde gunstelingen door anderen. De afgezette edelen riepen de hulp van Margaretha in, de steden kozen voor het grootste deel partij voor Willem en hiermee begonnen de Hoeksche en Kabeljauwsche twisten; de Kabeljauwen, vermoedelijk zoo genoemd naar de blauwe schubben van het Beiersche wapen, aan den kant van Willem, de Hoekschen, die de Kabeljauwen zouden vangen, aan de zijde van Margaretha.

Ook de Engelschen kozen de partij van Margaretha, die zelfs Zeeland aan den Engelschen koning opdroeg, doch de Hoeksche-Engelsche vloot werd op de Maas beslissend geslagen; volgens de overlevering zou nog drie dagen na den slag het rivierwater door het bloed

der gevallen rood gekleurd zijn. Honderdvijftig jaar later, nu vierhonderdvijftig jaar geleden, waren de Hoekschen nóg bezig het

verloren terrein te herwinnen, al was het Beiersche huis reeds lang verdwenen om plaats te maken voor 't Bourgondische, dat weer vervangen werd door het Oostenrijksche, en al waren dan ook zoo nu en dan de partijen beurtelings aan de macht geweest.

Maximiliaan van Oostenrijk, voogd van Philips den Schoonen, had Utrecht in 1483 ingenomen en de Hoekschen zwiervonden als ballingen rond, doch vereenigden zich onder jonker Frans van Brederode. Deze gaf voor, de wapenen alleen ten behoeven van den jongen graaf Philips te voeren en steevende in 1488 naar den mond van de Maas, waar eens zijn partijgenooten zoo bloedig verslagen waren, met het plan Rotterdam te bemachtigen. Het ijs, dat de rivier bedekte, verhinderde hem verder te zeilen, doch met honderdvijftig man trok hij langs den Schiedamschen dijk en veroverde in den nacht van 18 op 19 November de stad

zonder dat er een druppel bloed vergoten werd.

Rotterdam werd in korten tijd een centrum, waar alle Hoekschen zich verzamelden, doch Maximiliaan en de Kabeljauwen zaten niet stil; in Januari 1489 waren Hollands steden te Leiden vertegenwoordigd: Dordrecht, Gouda, Brielle en Vlaardingen namen het beveiligen der zeegeten en zeearmen op zich, terwijl Haarlem, Delft, Leiden en Amsterdam hun gewapende burgers bij Schiedam zouden vereenigen. Jonker Frans bracht Rotterdam in staat van tegenweer, stroopte het land af, deed een aanval op Schiedam, nam voorposten gevangen en slaagde er in geheel Delfland en Rijnland te brandschatten, hetgeen wilde zeggen, dat de dorpen.



De Schiedamsche of Coolsche Poort te Rotterdam omstreeks 1500.

die geen cijns betaalden, in de asch gelegd werden. Woerden en Montfoort vormden zijn uiterste steunpunten, maar zijn benden maakten het land onveilig tot Utrecht en Kennemerland en Breda. Intusschen leidde men te Rotterdam een vroolijk leventje van den krijgsvuit. Op 4 Juni echter leden de Hoekschen een gevoelige nederlaag op de Lek.

De bevelhebber der vloot slaagde er ternaauwer-nood in te voet Montfoort te bereiken. Frans van Brederode liet zich niet door dezen tegenslag ontmoedigen en beraamde meteen daarop aanslagen op Gouda en Leiden. Beide mislukten; wel wisten de Hoekschen de laatste stad onder het schreeuwen van: „Brederode! Montfoort! Brederode!” binnen te dringen, doch zij werden ten slotte verdreven. De eene nederlaag volgde nu op de andere, de positie van Rotterdam werd onhoudbaar en Brederode



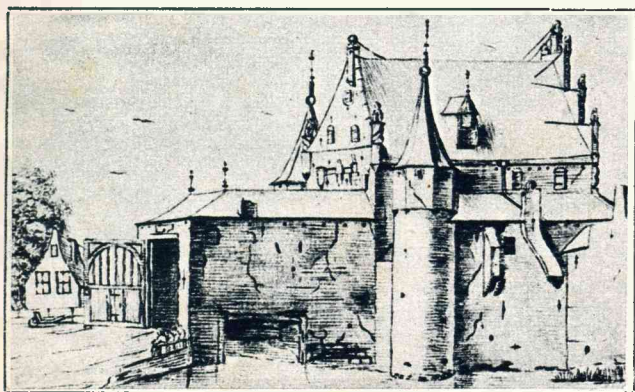
Albrecht Beyling, Kabeljauwsch bevelhebber van Schoonhoven, door Jacoba van Beieren na de inneming der stad veroordeeld om levend begraven te worden, keert, na afscheid te hebben genomen van zijn vrouw en kinderen, terug om den dood te ondergaan.



Jacoba van Beieren stelt zich aan het hoofd van de Hoekschen.

zag zich gedwongen de stad over te geven, zij het ook onder tamelijk gunstige voorwaarden voor zich en de zijnen, want de overwinnaar stelde achttien vaartuigen tot zijn beschikking om daarmee een

door hem gekozen haven, Sluis, te bereiken. Dit geschiedde op den 25en Juni 1489, maar nog géén jaar later was jonker Frans weer op het oorlogspad. Hij matigde zich den titel aan van stadhouder van Holland, Zeeland en Friesland en verliet met een vloot van achtendertig zeilen, twintig meer dan waarmee hij gekomen was, de haven van Sluis. Nu volgde een verwoede strooptocht langs de Zeeuwsche kust; Duiveland, Overflakkee en het land van Strijen werden uitgeplunderd, doch Goedereede verdedigde zich hardnekkig en na een aanval van zeven uur

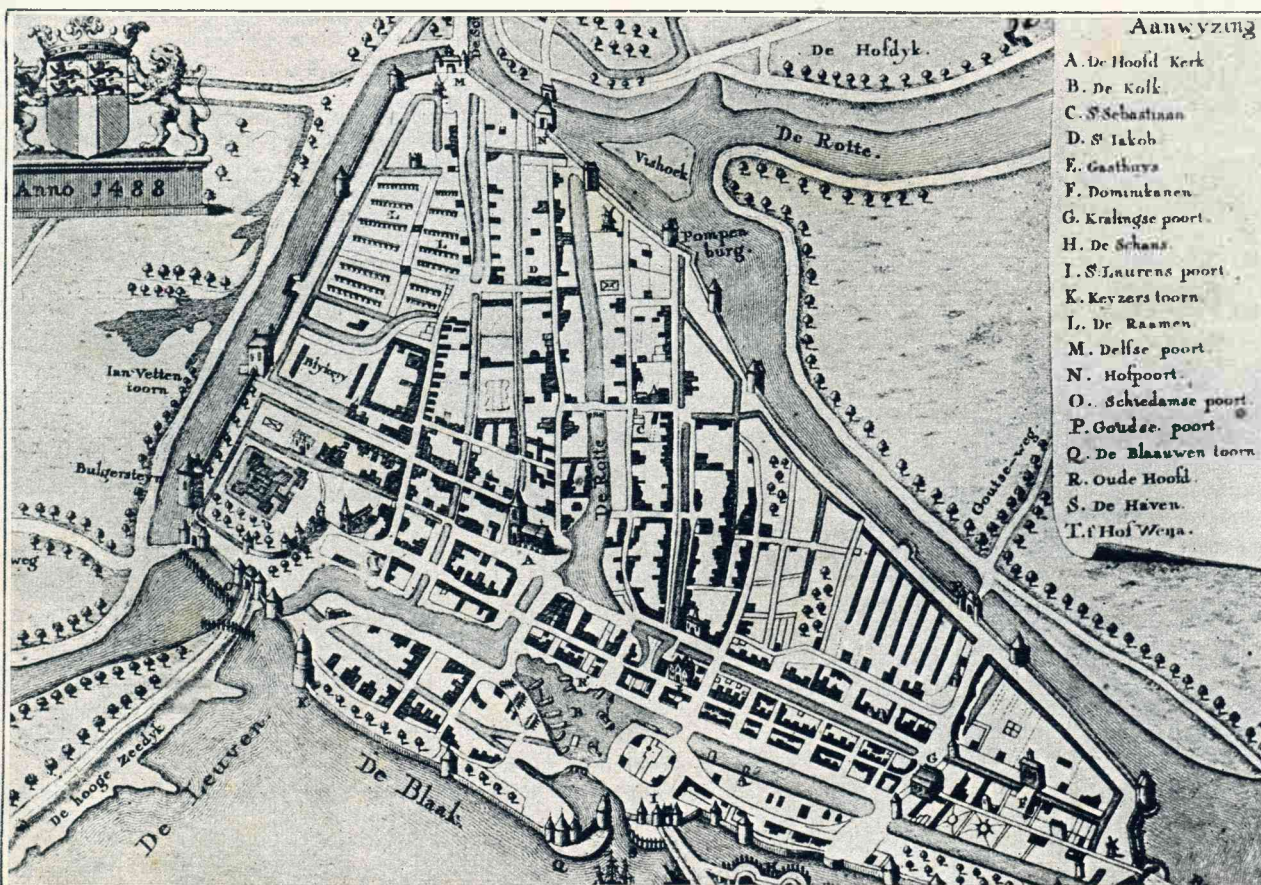


De Delftsche Poort te Rotterdam omstreeks 1500.



Jan van Schaffelaar, Kabeljauwsch aanvoerder, verdedigt met 18 soldaten voor bisschop David den toren van Barneveld en springt ten einde zijn lotgenooten te redden omlaag, daar de Hoekschen alleen op deze voorwaarde aan de bezetting lijfsge-nade willen schenken.

moesten de Hoekschen aftrekken. Intusschen hadden de Hollanders en Zeeuwen zevenentachtig schepen bijeengebracht, de beide vloten raakten slaags in het Brouwershavensche Gat en hoewel de overmacht voor de aanhangers van Jonker Frans te groot



was, duurde het geruimen tijd voor er van eenig overwicht sprake was. Bij het vallen van het water geraakten echter zestien schepen van Brederode op het droge. De jonge edelman gaf echter den strijd niet op, sprong aan land en bleef met een aantal manschappen op de dijken en het veld doorvechten. Zwaar gewond werd hij ten slotte gevangen genomen, terwijl het overschot van zijn leger, nauwelijks vierhonderd man bedragend, na een vermoeienden tocht het uitgangspunt, Sluis, bereikte. Frans van Brederode werd door de overwinnaars naar Dordrecht gebracht, waar hij op 11 Augustus 1490 overleed.

Hiermee was deze periode der Hoeksche en Kabeljauwsche twisten, die bekend staat als de Jonker-Fransenoorlog, beëindigd. Een bekwaam veldheer, die het langen tijd tegen een geweldige overmacht had volgehouden, was gevallen in een nutteloozen partijstrijd, welke veel ellende in de lage landen veroorzaakte. Een man, die wellicht één der hoogste ambten in den lande had kunnen bekleden en zijn land op velerlei wijze had kunnen dienen, viel in een gevecht, dat volkomen doelloos was, omdat de greep naar de macht niet gesteund werd door een machtig ideaal.

Plattegrond van Rotterdam in 1488, het jaar waarin de stad door jonker Frans van Brederode werd ingenomen.



Een der negen schepen, die zich bezighouden met de krabben-visscherij in de noordelijke wateren.

EEN DRIJVENDE FABRIEK

Krabben in blik zijn 'n lekkernij welke over de geheele wereld bekend is. Een speciale industrie ontstond in Japan om in de behoefte hieraan te voorzien. Men vangt de krabben in de Japansche wateren en blikkt ze in op zee. Van dezen bijzonderen tak van nijverheid verhaalt het geïllustreerde artikel op deze bladzijden.

Voor fijnproevers is „sla met krabbenpootjes Louis” een bijzondere lekkernij. Men vindt ze vermeld op de hotelmenu's van Singapore tot Londen. Wat is er smakelijker op warme zomersche dagen dan een bordje met vleezige krabbenpootjes op malsche slablaadjes opgediend? Bij den slechtsten of zou het den eetlust opwekken! Toch is een echte fijnproever op dit gebied niet zoo gemakkelijk tevreden te stellen, want, als het vleesch niet stevig en van gelijke maat is, en niet een lichtroode kleur heeft, dan is het geen

Een groote taraba-kraab heeft soms een spreidwijdte van negentig centimeter en weegt van tien tot vijftien pond. Gemakkelijk uit de netten te ontwarren zijn de veelvoeters ook al niet.



Ieder moederschip voert tien kleine visschersbooten mee, gemotoriseerde „vang-bootjes”, die de netten uitwerpen en de vangst ophalen. De „taraba”-krabben leven in de diepe wateren langs de kust van Saghalin en Hokkaido.



Als de visschers geluk hebben, is het uitgezette net in drie dagen vol: in het andere geval kan men er wel vijf dagen over doen, eer men van een goede vangst kan spreken. Elke boot is met acht à tien visschers bemand.

nog op zee in de blikken ingemaakt. Tot September toe is men hiermee op het moederschip zonder ophouden bezig. Men schat de jaarlijksche productie aan bussen van deze firma alleen op tweehonderdduizend, met een waarde van elf miljoen yen. Ze bedraagt de helft van het totaal aantal krabben in Japan gevangen, en waarvan 85% voor export bestemd is. Deze visscherijen in de noordelijke zeeën als: de Beringzee,

„krab Louis”, zegt hij. Maar de Japansche krabben voldoen aan al deze eischen. Niemand weet dit beter dan de fabrieksleider, die er zijn reputatie mee op het spel zet.

Het grootste gedeelte van den wereldvoorraad aan krabben voor den inmaak wordt gevangen in de koude wateren in de buurt van Sachalin en Kamschatka, door Japansche visschers. Tegen April, wanneer het krabben-seizoen aanbreekt, trekt men er met de drijvende fabrieken op uit. Samen telt de visschersvloot wel een vierhonderd koppen. De krabben — een bijzonder groote soort, zooals uit de foto's wel blijkt — worden



Een vangboot keert met rijken buit beladen naar het moederschip terug.

de Ochotsk-zee en de noordelijke Japansche wateren zijn bijna even oud als het Japansche volk zelf.

Ofschoon men krabben en zalm reeds in blikken inmaakte in 1879, zijn deze drijvende inmaakfabrieken toch van meer recenten datum. In 1907 begon de handel er in te floreeren, en de steeds groeiende vraag noopte de visschers steeds verder te zoeken naar goede vangplaatsen. Doch hoe verder men kwam, hoe moeilijker het werd de gevangen dieren te conserveeren voor het inblikken. Totdat men op de gedachte kwam, dat inblikken eenvoudig aan boord te doen en de bussen aan boord dicht te solderen. Verscher kan het immers al niet!

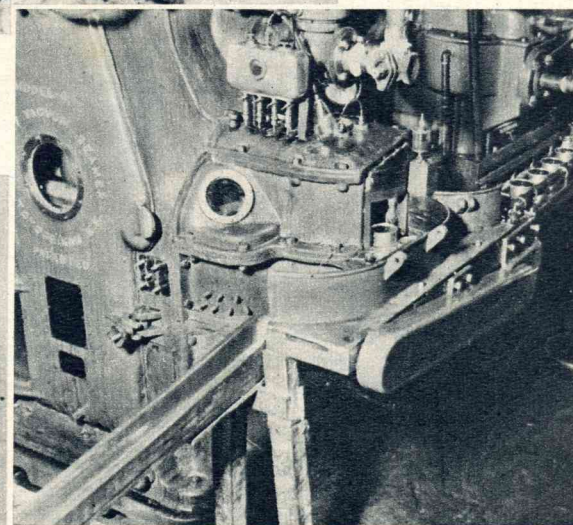
En zoo snel groeide de exporthandel, dat men zich genoodzaakt zag, de markt en de productie te beperken en te controleeren. Zonder deze maatregelen zou de krabben- en zalmvoorraad in de noordelijke vischgronden al spoedig uitgeput raken. Een en ander had tevens tot gevolg, dat de ingeblikte krabben uit de Japansche wateren afkomstig steeds



Als een paar vangbooten kort achtereen binnenkomen, ligt het dek van het moederschip spoedig vol met de nieuwe vangst. Voor het vullen van honderd halfponds-blikken zijn ongeveer vijftig krabben noodig van middelmatige grootte.



De gekookte dieren moeten nog heel wat bewerkingen ondergaan, vooraleer de rappe meisjes handen ze in de blikken kunnen doen, na ze nauwkeurig te hebben afgewogen.

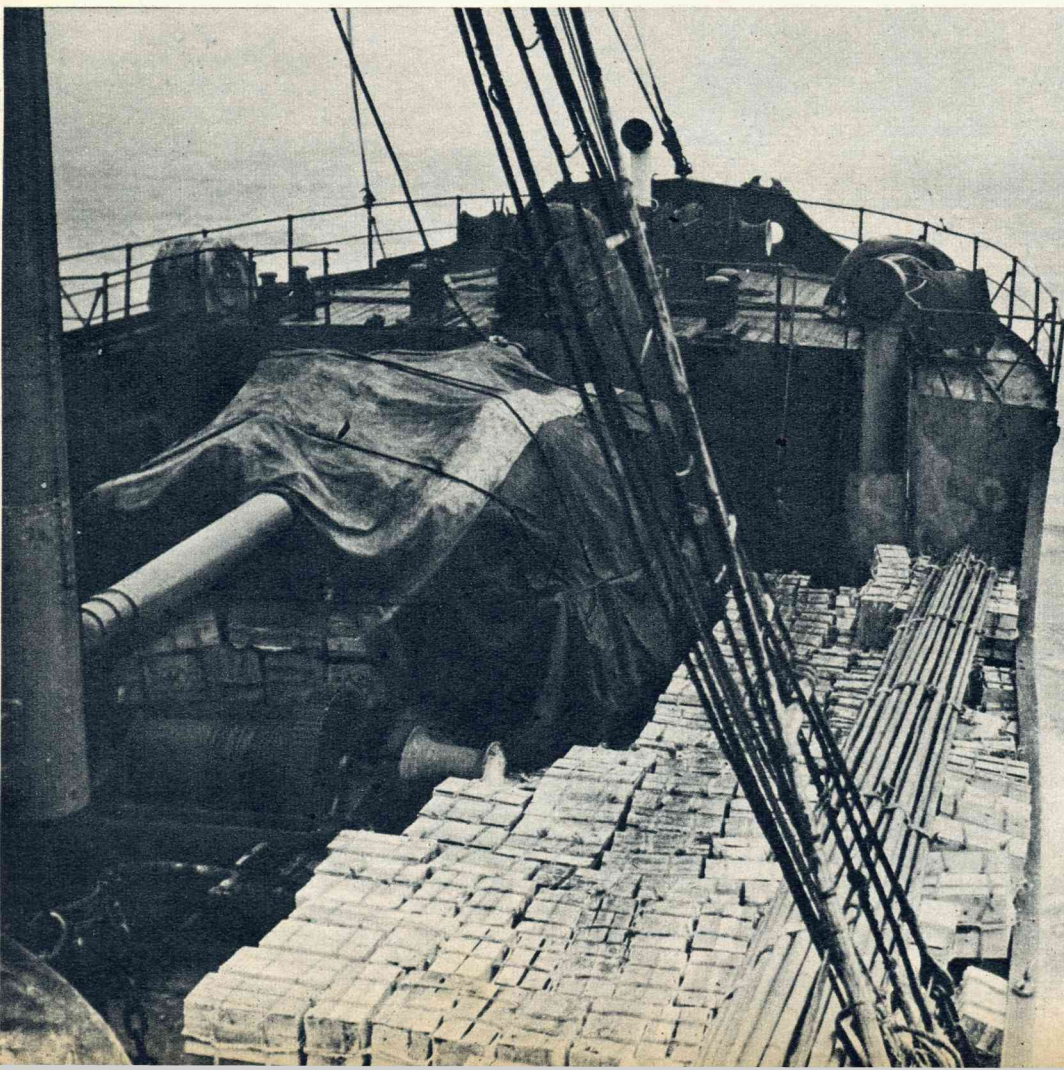


De steriliseer-ketel, waarin de reeds dichtgesoldeerde bussen een laatste kookbeurt ondergaan, zoodat een goede conserveering gewaarborgd is.

beantwoorden aan de hoogst te stellen eischen.

Voor nadere bijzonderheden mogen we onze lezers intusschen wel verwijzen naar de onderschriften der illustraties.

Een voorraad kisten met aan boord gereed gemaakte blikken. Elke week neemt een bevoorradingschip den verschen aanmaak mee naar de opslagplaatsen in de Japansche havenplaatsen, vanwaar ze verder over de geheele wereld worden verzonden.



DE HERBERG IN HET SPESSARTWOUD

door
Wilhelm Hauff

Het was de eerste en de laatste maal geweest, dat met het slechte weer Van Zollern zijn zoontje mee uit rijden nam, want daar hij gebuild en geschreeuwd had toen de paarden in draf gingen, hield hij hem voor een verwijfd jongetje, waar niets bruikbaar van te maken was. Hij had ook voortaan niets voor hem over en zoo vaak de jongen, die veel van zijn vader hield, op zijn knieën wilde gaan zitten, weerde hij hem af en riep: „Weet ik al! Gekheid.”

Vrouw Hedwig had alle booze luimen van haar gemaal gaarne verdragen, maar zijn onvriendelijke houding tegen het onschuldige kind krenkte haar vreeselijk: zij werd verschillende malen van schrik ziek, als de sombere graaf den kleine wegens een of ander gering vergriep hard gestraft had en eindelijk stierf ze, in haar beste jaren nog, door haar personeel en de geheele omgeving, maar het meest nog door haar zoon betreurd.

Van nu af aan wendde zich de graaf nog meer van zijn zoon af; zijn min en de huiskapelaan moesten hem maar opvoeden en hij keek heelemaal niet meer naar hem om, nadat hij kort daarop met een rijk meisje trouwde, dat hem na een jaar een tweeling, twee jonge graven, schonk.

Kuno's liefste wandeling was een tocht naar het oude vrouwtje, dat hem eens het leven had gered. Zij vertelde hem altijd veel van zijn gestorven moeder en hoeveel goeds die gedaan had. De knechten en meiden waarschuwden hem dikwijls, dat hij niet zoo vaak naar vrouw Feldheimerin, zoo heette de oude vrouw, moest gaan, want dat ze een heks was, maar de jongen was niet bang, want de slotkapelaan had hem geleerd, dat er geen heksen bestonden en dat het verhaal van zekere vrouwen die konden tooveren en op een bezemstok door de lucht reden niet op waarheid berustte. Wel zag hij bij vrouw Feldheimerin allerlei dingen, die hij niet kon begrijpen: het kunststukje met de drie centen, die ze zoo handig in den buidel van zijn vader gemikt had, herinnerde hij zich nog heel goed, ook wist ze allerlei zalven en drankjes te bereiden, waarmee ze menschen en vee genas, maar het was niet waar, dat ze een onweerspan had, die ze maar boven het vuur hoefde te hangen om het te laten donderen. Zij leerde den jongen graaf velerlei nuttige zaken, bij voorbeeld allerlei middelen voor zieke paarden, een drank tegen hondsdoelheid, een heel bijzonder aas voor visschen en vele andere praktische dingen. Vrouw Feldheimerin vormde ten slotte zijn eenig gezelschap, want zijn min stierf en zijn stiefmoeder bekommerde zich niet om hem.

Naarmate zijn broeders grooter werden, leidde Kuno een nog treuriger bestaan; zij waren namelijk zoo gelukkig bij den eersten rit niet van het paard te vallen en de graaf van Zollern hield hen dus voor verstandige jongens, die ten minste ergens voor deugden, reed elken dag met hen uit en leerde hen alles wat hij zelf wist. Zoodoende leerden ze echter niet veel goeds; lezen en schrijven kon hij zelf niet en zijn beide voortreffelijke zoons mochten daar ook hun tijd niet mee verknoeien, maar toen ze tien jaar waren, konden ze net zoo vreeselijk vloeken als hun vader, maakten met iedereen ruzie en leefden met elkaar als hond en kat en alleen wanneer ze iets tegen Kuno in het schild voerden, spanden ze samen.

Hun moeder maakte zich er niet erg bezorgd om, want zij beschouwde het als een uiting van gezondheid en kracht, wanneer de jongens met elkaar vochten, maar een knecht vertelde het eens op een dag aan den ouden graaf en die antwoordde weliswaar: „Weet ik al. Gekheid,” doch nam zich voor

een middel te bedenken, waardoor hij kon beletten, dat ze elkaar zouden doodslaan, want de bedreiging van vrouw Feldheimerin, die hij in zijn hart voor een heks hield: „Nu, we zullen eens zien welk deel van uw erfenis een hertegulden waard is,” zat hem nog steeds dwars. Eens op een dag, toen hij in de omgeving van het slot op de jacht was, vielen hem twee bergen op, die wat hun vorm betreft als het ware geschapen waren om een kasteel te dragen en hij besloot meteen met den bouw te beginnen. Op den eenen berg verrees het slot Schalksberg, dat hij naar den kleinste van de tweelingen zoo noemde, omdat deze wegens zijn rare streken al lang den bijnaam „kleine schalk” gekregen had; het andere slot wilde hij aanvankelijk Herteguldensberg noemen om de

hij weldra zou sterven, zei hij: „Weet ik al,” en den slotkapelaan, die hem aanmaande zich op zijn dood voor te bereiden, antwoordde hij: „Gekheid,” en hij stierf dus zooals hij geleefd had, als een groot zondaar.

Zijn stoffelijk overschot was nog niet bijgezet of de gravin kwam met het testament te voorschijn en zei tegen Kuno, haar stiefzoon, dat hij maar eens moest bewijzen, hoe geleerd hij was en zelf na kon lezen wat in het testament stond, namelijk, dat hij in Zollern niets meer te maken had. Zij verheugde zich met haar zoons over het groote vermogen en de beide kasteelen, die zij hem, den eerstgeborene, afhandig gemaakt hadden.

Kuno schikte zich zonder misnoedigheid in de beschikking van den gestorvene, maar met tranen in zijn oogen nam hij afscheid van het slot, waar hij geboren was, waar zijn goede moeder begraven lag en waar de goede slotkapelaan en in de buurt vrouw Feldheimerin woonden. Het kasteel Hertenberg was weliswaar een mooi, statig gebouw, maar het was hem er te eenzaam en te leeg en hij werd bijna ziek van verlangen naar Hohenzollern.

De gravin en de tweelingbroeders, die nu achttien jaar waren geworden, zaten op een avond op een balkon en keken omlaag in het dal, toen zij een prachtig uitgedosten ridder te paard naar boven zagen komen met een kostbaren draagstoel, gedragen door twee muilieren, welke gevolgd werd door verscheidene knechten. Zij trachtten een tijdlang te raden, wie dat wel kon zijn, toen eindelijk de kleine schalk uitriep: „Dat is niemand anders dan onze broeder van den Hertenberg.”

„Die domme Kuno?” vroeg de gravin verwonderd. „Hé, die wil ons misschien de eer aandoen ons bij zich uit te noodigen en dien mooien draagstoel heeft hij voor mij meegebracht om me mee te nemen naar Hertenberg; werkelijk, zooveel vriendelijkheid en hoofscheit had ik niet achter den dommen Kuno gezocht, maar de eene beleefdheid is de andere waard, laten we omlaag gaan naar de poort om hem te ontvangen en zet beiden een vriendelijk gezicht, misschien geeft hij op Hertenberg nog een geschenk, jou een paard en jou een harnas en de juweelen van zijn moeder heb ik al lang zoo graag willen hebben.”

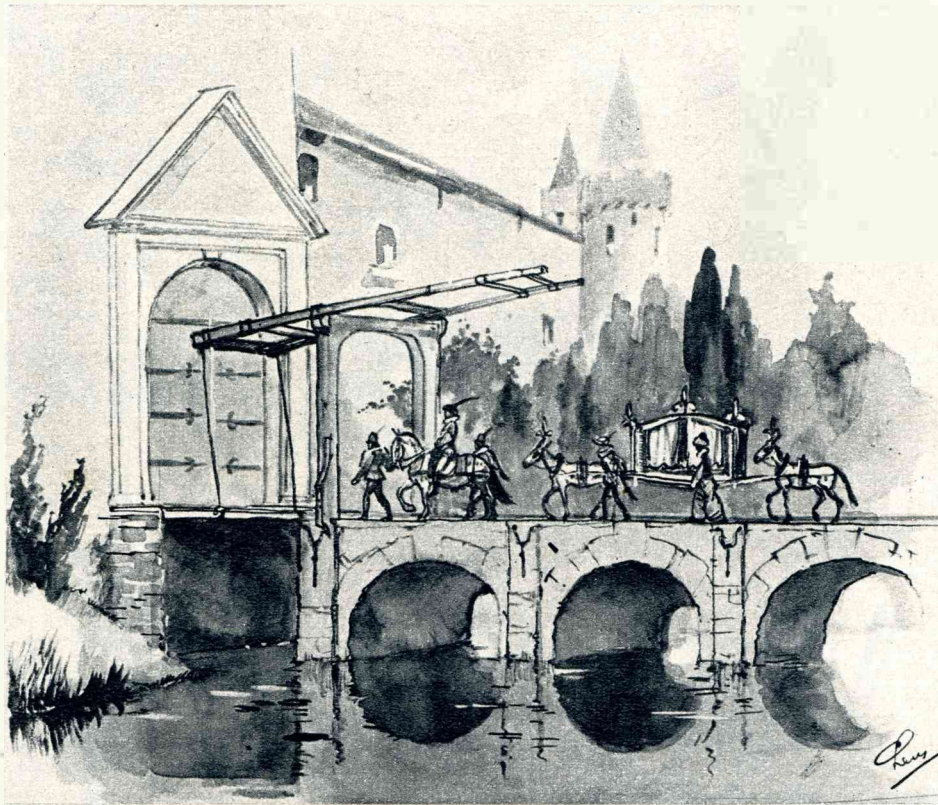
„Ik wil niets van Kuno cadeau hebben,” meende Wolf, „en ik zet ook geen vriendelijk gezicht. Wat mij betreft mag hij onzen vader zaliger weldra volgen, dan zouden wij Hertenberg erven en alles wat er bij hoort en we zouden u de juweelen voor een redelijken prijs verkoopen.”

„Zoo, jij deugniet,” zei zijn moeder boos, „zou ik de juweelen van je moeten koopen? Is dat je dank, dat ik je Zollern heb bezorgd? Nietwaar, Schalk, ik krijg de juweelen cadeau?”

„Alleen de dood is gratis, moeder,” lachte haar zoon, „en wanneer het waar is, dat die juweelen meer waard zijn dan menig kasteel, dan zullen we niet zoo gek zijn ze u om uw hals te hangen. Zoodra Kuno de oogen sluit, rijden we naar zijn slot, deelen de zaak en mijn deel van de juweelen verkoop ik. De meestbiedende krijgt ze.”

Onder dit gesprek waren ze bij de poort van het kasteel gekomen en met moeite verkropte de gravin haar woede, want juist op dat oogenblik kwam graaf Kuno over de ophaalbrug gereden. Toen hij zijn stiefmoeder en zijn beide broeders gewaar werd, hield hij zijn paard in, steeg af en groette hen beleefd. Want ofschoon ze hem veel leed berokkend hadden, bedacht hij, dat het zijn broeders waren en dat zijn vader van deze booze vrouw gehouden had.

„Ach, dat is aardig om ons een bezoek te brengen,”



... juist op dit oogenblik kwam graaf Kuno over de ophaalbrug gereden ...

heks te hoonen, daar zij zijn erfenis nog niet eens een hertegulden waard had geacht, ten slotte koos hij echter het eenvoudiger Hertenberg en zoo heeten beide bergen nog tot op den huidigen dag.

De oude graaf was oorspronkelijk van plan geweest zijn oudsten zoon Zollern, den kleinen schalk Schalksberg en den ander Hertenberg na te laten, maar zijn vrouw rustte niet voor hij zijn testament veranderd had:

„Die domme Kuno,” zoo noemde zij den armen jongen, omdat hij niet zoo wild en uitgelaten was als haar zoons, „die domme Kuno is bovendien rijk genoeg door hetgeen hij van zijn moeder geërfd heeft en moet hij nu ook nog het mooie en rijke Zollern hebben? En krijgen mijn zoons dan alleen maar elk een slot, waar slechts wat bosch bij hoort?”

Vergeefs bracht de graaf haar onder het oog, dat men Kuno niet van zijn eerstgeboorterechten mocht berooven, zij hilde en twistte zoo lang tot de graaf, die zich anders door niemand de wet liet voorschrijven, ter wille van den lieven vrede toegaf en in het testament den kleinen schalk Schalksberg, Wolf, den grootsten tweelingsbroer Zollern en Kuno den Hertenberg met het stadje Balingen vermaakte. Kort daarop, nadat hij deze beslissing genomen had, werd hij zwaar ziek. Tegen den dokter, die hem zei, dat

zei de gravin op vriendelijken toon en met een innemenden glimlach. „En hoe gaat het op Hertenberg? Kun je er nogal wennen? En een draagstoel heb je je aangeschaft? Nu, die is prachtig, 'n keizerin zou zich er niet voor hoeven schamen en nu zal het ook niet lang meer duren of je vrouw reist er in het land door.”

„Daar heb ik tot nu toe niet aan gedacht, moeder,” antwoordde Kuno, „maar ik ben van plan gezelschap te zoeken en daarom heb ik dezen draagstoel meegebracht.”

„Wel, wel, altijd even lief en bezorgd,” viel de gravin hem in de rede, terwijl zij hem glimlachend aankeek.

„Ja, hij kan niet meer goed paardrijden,” vervolgde Kuno rustig, „pater Jozef, bedoel ik, de slotkapelaan. Ik wil hem bij me in huis nemen, hij is mijn oude leeraar en dat hebben we afgesproken, toen ik Zollern verliet. En beneden haal ik meteen ook vrouw Feldheimerin op. Die is nu zoo verschrikkelijk oud en zij heeft mij ten slotte het leven gered, toen ik voor het eerst met mijn vader uitreed; ik heb kamers genoeg op Hertenberg en daar moet ze dan maar tot het einde van haar levensdagen wonen.” Met deze woorden stapte hij de binnenplaats op om den pater slotkapelaan te halen.

Maar jonker Wolf beet van woede in zijn lippen, de gravin werd vaal van ergernis en de kleine Schalk begon luid te lachen: „Wat geef je voor het paard, dat ik van hem cadeau krijg?” vroeg hij. „Broer Wolf, geef me daarvoor het harnas, dat jij van hem gekregen hebt. Ha, ha, ha! Den pater en de oude heks wil hij bij zich nemen? Dat is een prachtig paar, dan kan hij 's morgens Grieksch leeren en 's middags krijgt hij les in het heksen van vrouw Feldheimerin. O, o, wat maakt die Kuno rare sprongen!”

„Hij is een slecht mensch,” meende de gravin, „en jij mag daar niet om lachen, het is een schande voor de heele familie en men moet zich voor de omgeving schamen, want iedereen zal zeggen, dat de graaf van Zollern de oude heks, vrouw Feldheimerin, heeft afgehaald in een prachtige draagstoel met muilezels en haar bij zich in huis laat wonen. Dat heeft hij natuurlijk van zijn moeder, die was ook altijd in de weer met zieken en slecht gespuis. Ach, zijn vader zou zich in zijn graf omdraaien, als hij het wist.”

„Ja,” zei de kleine Schalk, „vader zou in zijn graf zeggen: „Weet ik al, gekheid!”

„Werkelijk, daar komt hij met den ouden man aan en hij schaamt zich niet hem met zijn arm te ondersteunen,” riep de gravin ontsteld. „Kom, ik wil hem niet meer zien.”

Zij verwijderden zich en Kuno leidde zijn ouden leeraar naar de brug en hielp hem zelf in den draagstoel. Aan den voet van den berg liet hij echter halt houden voor de deur van vrouw Feldheimerin en deze stond reeds klaar met een zak vol glaasjes en potjes en drankjes en allerlei gerei om onmiddellijk in te kunnen stappen.

Het liep overigens heelemaal niet zooals de gravin in haar boosaardigheid voorspeld had. Niemand in de omgeving verwonderde zich over

het gedrag van ridder Kuno. Men vond het zeer prijzenswaardig, dat hij de laatste dagen van de oude vrouw Feldheimerin wilde veraangename en prees hem als een vroom man, omdat hij pater Jozef bij zich op het slot genomen had. De eenigen, die kwaad op hem waren en hem belasterden, waren zijn broers en de gravin.

Graaf Kuno van Zollern van Hertenberg deed verschillende pogingen om zich met zijn broeders te verzoenen, want het hinderde hem, dat zij zoo dikwijls zijn kasteel voorbijreden en nooit tegen hem spraken, als zij hem in het bosch of op het veld tegenkwamen. En eens op een dag viel hem 'n middel in, waardoor hij er wellicht in zou slagen zich met hen te verzoenen, want hij wist, dat ze gierig en hebzuchtig waren. Tusschen hun drie kasteelen, bijna precies in het midden lag namelijk een vijver, doch die vijver behoorde tot Kuno's domein. In dezen vijver zwommen de grootste snoeken en de dikste karpers uit de geheele buurt en het verdroot den beiden broeders, die zoo graag vischten, erg, dat hun vader vergeten had hun den vijver te vermaken. Zij waren echter te trotsch om er zonder voorkennis van hun broeder te gaan visschen en zij wilden er hem ook niet om vragen. Kuno noodigde zijn broers nu op een goeden dag uit elkaar bij dezen vijver te ontmoeten.

Het was een prachtige lentemorgen, toen de drie broers elk van hun kasteel kwamen aangereiden. „Kijk eens aan,” riep de kleine Schalk, „dat is merkwaardig! Ik ben precies om zeven uur van Schalksberg weggereden.”

„Ik ook,” — „en ik,” antwoordden de broeders van Hertenberg en Zollern.

„Nu, dan moet de vijver precies in het midden liggen,” vervolgde de kleine. „Het is een mooi stuk water.”

„Ja, en daarom heb ik jullie hier geroepen. Ik weet, dat jullie graag visschen en hoewel ik ook graag zoo nu en dan mijn snoer uitgooi, zijn er in dezen vijver genoeg visschen voor de drie kasteelen samen en aan den oever is ook plaats genoeg voor drie, zelfs als we alle drie tegelijk zouden komen. Daarom stel ik voor, dat deze vijver van nu af aan gemeenschappelijk eigendom van ons is en ieder van jullie krijgt er evenveel recht op als ik.”

„Ach, ach, wat is ons broertje ons goed gezind,” sprak de kleine Schalk hoonend, „daar geeft hij ons warempel zes morgen water en een paar honderd vischjes cadeau. Nu — wat moeten we daarvoor in de plaats geven? Want alleen de dood is gratis.”

„Jullie krijgt je deel van mij ten geschenke,” zei Kuno, „ik zou jullie zoo graag zoo nu en dan bij dezen vijver zien en spreken. Wij zijn toch ten slotte zoons van één vader.”

„Neen,” antwoordde de ridder van Schalksberg, „dat gaat niet, want er is niets vervelenders dan in gezelschap te visschen, de één jaagt altijd de visch van den ander weg. Laten we dan liever den dag bepalen, waarop de één hier mag komen en de anderen niet, bij voorbeeld Maandag en Donderdag jij, Kuno, Dinsdag en Vrijdag Wolf, Woensdag en Zaterdag ik — dat lijkt me het beste.”

„Mij niet,” zei Wolf somber, „ik wil niets cadeau hebben en niets met een ander deelen. Je hebt gelijk, Kuno, dat je ons den vijver aanbiedt, want we hebben er eigenlijk alle drie evenveel recht op, maar laat ons er om dubbelen, wie van ons er voortaan de eigenaar van is; ben ik gelukkiger dan jullie, dan kun je altijd nog aan me vragen of je hier mag visschen.”

„Ik dobbel nooit,” antwoordde Kuno, bedroefd om de verstoktheid van zijn broers.

„Inderdaad,” lachte de kleine Schalk, „hij is veel te vroom, onze broer, en houdt het dobbelspel voor doodzonde. Maar ik wil je iets voorstellen, waaraan de vroomste kluizenaar geen aanstoot nemen kan. Wij halen onze hengels en wie dezen morgen, tot de torenklok van Zollern twaalf uur slaat, de meeste visschen heeft gevangen, die krijgt den vijver.”



Kuno had nog geen twee uur gevischt of de grond rondom hem lag bedekt met de prachtigste visschen.

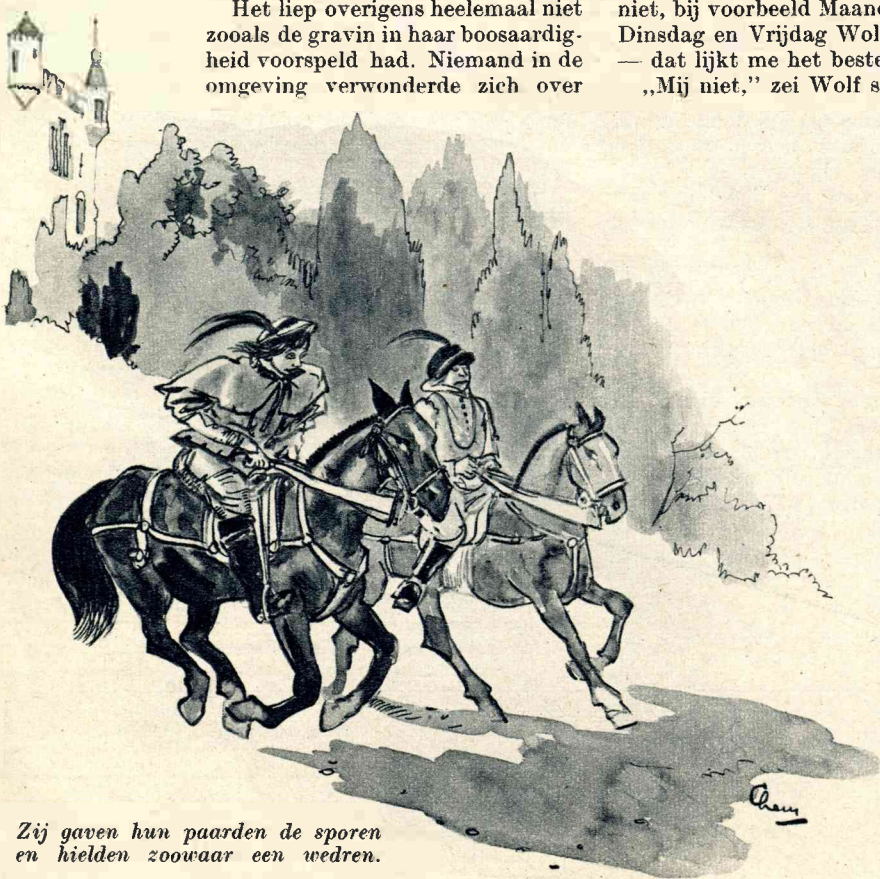
„Ik ben eigenlijk een dwaas,” zei Kuno, „om nog te willen verdedigen wat mij rechtens toekomt. Maar om te laten zien, dat het mij werkelijk meenens was den vijver te verdeelen, haal ik mijn vischgerei.”

Zij reden naar huis, ieder naar zijn kasteel. De tweelingen zonden in allerijl hun knechten uit, lieten alle oude steenen optillen om wormen voor de visschen te vinden, maar Kuno maakte het aas, dat vrouw Feldheimerin hem had leeren bereiden en was weer het eerst bij den vijver. Toen de tweelingen kwamen, liet hij hen de beste plaatsen kiezen en wierp daarna eerst zelf zijn snoer uit. Maar het was net of de visschen den eigenaar van den vijver persoonlijk kenden. Heele scholen karpers en snoeken kwamen aangezwommen en verdrongen zich om zijn haak. De oudste en grootste drongen de kleintjes weg, elk oogenblik trok hij weer een nieuwe uit het water en als hij weer inlegde, waren al twintig, dertig bekken opengesperd om in den scherp haak te bijten. Hij had nog geen twee uur gevischt of de grond rondom hem lag bedekt met de prachtigste visschen. Toen hield hij maar op en ging naar zijn broers om te kijken of die eenig succes hadden gehad. De kleine Schalk had een kleinen karper en twee witvisschen gevangen; Wolf drie barbeelen en twee grondels en beiden keken somber over het water, want ze konden den geweldigen hoop, dien Kuno gevangen had, van hun plaatsen af wel zien. Toen Kuno bij zijn broer Wolf aankwam, sprong deze kwaad op, trok zijn snoer kapot, brak zijn hengel in stukken en wierp deze in den vijver. „Ik wilde wel, dat er duizend haken aan zaten en aan elk er van moest er eentje spartelen,” riep hij, „maar dat het niet pluis is, staat vast; hier komt tooverij en hekserij bij te pas, hoe zou jij, domme Kuno, anders meer visschen in een uur vangen dan ik in een heel jaar?”

„Ja, nu herinner ik mij,” meende de kleine Schalk, „dat hij van vrouw Feldheimerin, die leelijke heks, heeft leeren visschen en wij zijn dwaas geweest, dat we ons met hem hebben willen meten; het zal niet lang duren of hij is een volleerde heksenmeester.”

„Jullie zijn slechte mensen,” zei Kuno mismoe-dig. „Vanmorgen heb ik gelegenheid genoeg gehad om me te overtuigen van jullie gierigheid, jullie onbeschaamdheid en jullie ruwheid. Ga nu en kom nooit meer hier en geloof me, dat het voor jullie zielen beter zou zijn, als je maar half zoo vroom en goed was als de vrouw, die je voor een heks uitscheldt.”

„Neen, werkelijk een heks is ze niet,” zei de Schalk spottend. „Die vrouwen kunnen waarzeggen, maar vrouw Feldheimerin kan net zoo min waarzegster worden als een gans in een zwaan kan veranderen. Ze heeft vader immers gezegd, dat van zijn erfenis een groot deel voor een hertegulden gekocht zou kunnen worden, dat beteekent, dat hij arm zou worden en toch was bij zijn dood alles van hem wat men van de kanteelen van Zollern af kon zien. Ga nu maar, jouw



Zij gaven hun paarden de sporen en hielden zoowaar een wedren.

vrouw Feldheimerin is een dwaas oud wijf en jij blijft als altijd de oude, domme Kuno."

Na deze woorden verwijderde hij zich snel, want hij vreesde den sterken arm van zijn broer en Wolf volgde hem, intusschen alle vloeken herhalend, die hij van zijn vader geleerd had.

Diep bedroefd ging Kuno naar huis, want hij zag nu duidelijk in, dat zij nooit meer goede vrienden zouden worden. Hij trok zich de harde woorden, die zij gesproken hadden zoozeer aan, dat hij den volgenden dag ziek werd en alleen de troost van den waarden pater Jozef en de opwekkende drankjes van vrouw Feldheimerin redden hem van den dood.

Toen zijn broers echter hoorden, dat hun Kuno zwaar ziek was, hielden zij een vrolijk feest en half in dronkenschap spraken zij af, dat wanneer Kuno dood zou gaan, degene die dit het eerst vernam alle kanonnen zou afschieten om den ander te waarschuwen en wie het eerst schoot, mocht het beste vat wijn uit Kuno's kelder nemen. Wolf liet van dat oogenblik af steeds een knecht in de buurt van Hertenberg de wacht houden en de kleine Schalk kocht zelfs een knecht van Kuno om, die hem den naderenden dood van zijn meester moest melden.

Deze knecht hield echter veel meer van zijn recht-schapen en vromen meester dan van den graaf van Schalksberg. Hij vroeg dus op een avond vol deelneming aan vrouw Feldheimerin hoe het er mee stond en toen deze antwoordde, dat het Kuno veel beter ging, vertelde hij haar van de afspraak der beide broeders om vreugdeschoten te lossen als de graaf van Hertenberg zou sterven. Vrouw Feldheimerin bracht dit over en toen Kuno niet wilde gelooven, dat zijn broeders zoo liefdeloos konden zijn, ried zij hem aan de proef op de som te nemen en 't gerucht te laten verspreiden, dat hij gestorven was. Dan zou men weldra hooren of er geschoten zou worden ja dan neen. De graaf liet den knecht, die door zijn broeder omgekocht was, bij zich komen, ondervroeg hem nogmaals en beval hem naar Schalksberg te rijden en zijn naderenden dood te melden.

Toen nu de knecht haastig den Hertenberg afreed, zag hij den knecht van graaf Wolf van Zollern staan, die hem aanhield en vroeg, waar hij zoo snel heen-ging. „Acht," zei deze, „mijn arme meester zal dezen avond waarschijnlijk niet overleven, men heeft hem al opgegeven."

„Ah, is het zoo ver?" vroeg de ander, liep naar zijn paard, sprong er op en joeg zoo snel naar Zollern, dat zijn paard bij de poort neerviel en hij zelf alleen nog maar „Graaf Kuno is stervende!" uit kon brengen voor hij zijn bewustzijn verloor. Onmiddellijk begonnen de kanonnen van Hohenzollern te donderen, graaf Wolf en zijn moeder verheugden zich reeds bij de gedachte aan het vat wijn en de erfenis, den vijver, de juweelen en de zware echo van het geschut. Maar wat zij voor een echo gehouden hadden, waren de kanonnen van Schalksberg en Wolf zei glimlachend tegen zijn moeder: „De kleine heeft dus ook een spion gehad en we zullen den wijn dus moeten deelen, evenals de rest van de erfenis." Daarop steeg hij ijlings te paard, want hij was bang, dat de kleine Schalk hem voor zou zijn en misschien eenige kostbaarheden in zou pikken voor hij kwam.

Maar bij den vijver kwamen de broeders elkaar

tegen en ieder van hen bloosde, omdat elk het eerst Hertenberg had willen bereiken. Zij spraken heelemaal niet over Kuno, toen zij hun weg samen vervolgden, maar overlegden, hoe zij alles zouden verdeelen en wie van beiden Hertenberg zou krijgen. Toen ze echter over de ophaalbrug de binnenplaats opreden, keek hun broer volkomen gezond uit het raam, doch zijn blikken voorspelden niets goeds. De beide mannen schrokken vreeselijk toen ze hem zagen, hielden hem aanvankelijk voor een spook en sloegen een kruis. Toen zij echter zagen, dat hij van vleesch en bloed was, riep Wolf: „Wel heb ik van mijn leven! Ik dacht, dat je dood was."

„Nu, uitstel is geen afstel," zei de kleine, terwijl hij woedend naar zijn halfbroer opkeek.

Deze sprak echter met donderende stem: „Van dit oogenblik af zijn alle banden des bloeds tusschen ons verbroken. Ik heb jullie vreugdeschoten wel gehoord, maar denk er om, ik heb hier ook vijf stukken op de binnenplaats staan en ik heb ter eere van jullie met scherp laten laden. Maak, dat je uit het bereik van mijn kogels komt of je zult merken hoe er op Hertenberg geschoten wordt." Dat lieten ze zich niet tweemaal zeggen, want ze zagen wel, dat het hem ernst was; zij gaven hun paarden de sporen en hielden zoowaar een wedren, wie het eerst den heuvel af was en hun broeder schoot hun een kogel achterna, die zoo dicht over hun hoofden vloog, dat zij een diepe en beleefde buiging moesten maken; hij wilde hen echter alleen maar doen schrikken en niet ernstig kwetsen.

„Waarom heb jij eigenlijk geschoten?" vroeg de kleine Schalk mismoedig. „Jij, dwaas, ik schoot alleen, omdat jij het deed."

„Vraag maar aan je moeder!" antwoordde Wolf. „Jij was het, die het eerst schoot en jij bent schuld aan deze schand, kleine deugniet."

De kleine liet dat niet op zich zitten en toen ze bij den vijver aangekomen waren, verwenschten ze elkaar om het hardst en gingen in haat en tweedracht uiteen.

Daags daarop maakte Kuno zijn testament en vrouw Feldheimerin zei tegen den pater: „Ik zou er wat onder willen verwedden, dat hij geen mooien brief voor die schutters geschreven heeft." Maar hoe nieuwsgierig zij ook was en hoe vaak ze hem ook verzoekte, hij zei haar niet wat in het testament stond en zij vernam het ook nooit, want een jaar later overleed de goede vrouw en haar zalfjes en drankjes hielpen haar niets, want ze stierf niet aan een ziekte, maar aan haar achtennegentigste jaar, dat zelfs een gezond mensch onder de groene zoden kan brengen. Graaf Kuno liet haar begraven alsof ze niet een arme vrouw maar zijn moeder geweest was en hij had het daarna nog veel eenzamer op het slot, vooral ook, omdat pater Jozef vrouw Feldheimerin weldra volgde.

Maar lang had hij geen last van die eenzaamheid, want de goede Kuno stierf reeds op achtentwintigjarige leeftijd en booze lieden beweren, dat het aan vergif was, dat de kleine Schalk in zijn wijn had laten doen.

Hoe dat ook zij, eenige uren na zijn dood vernam men weer het gedonder der kanonnen en op Zollern en Schalksberg gaf men elk vijftwintig schoten.

„Ditmaal heeft hij er toch aan moeten gelooven," zei de Schalk, toen ze elkaar onderweg tegenkwamen.

„Ja," antwoordde Wolf, „en als hij nu nog eens opstaat en ons door het venster uitscheldt zooals vroeger, dan heb ik nu een buks bij me, die hem het zwijgen op zal leggen."

Toen ze den heuvel opreden, kwam een ruiter met gevolg naast hen rijden, dien ze niet kenden. Zij dachten, dat hij een vriend van hun broeder kon zijn, die zijn begrafenis bij wilde wonen. Daarom wendden zij voor veel verdriet te hebben, beklagden zich dat hij zoo vroeg gestorven was en de kleine Schalk wist zelf een paar krokodillentranen te voorschijn te persen. De ridder sprak echter niet tegen hen en reed naast hen den berg op. „Zoo, nu zullen we het ons maar gemakkelijk maken, breng ons gauw wat wijn," riep Wolf uit, zodra hij afgestegen was. Zij gingen de wenteltrappen op naar de zaal en ook de zwijgzame ruiter volgde hen daarheen en toen de tweelingen breeduit aan de tafel waren gaan zitten,

De ridder haalde een stuk perkament te voorschijn.



De waard nam den gulden . . .

haalde hij een zilverstuk uit zijn zak, wierp het op tafel, zoodat het klonk en zei: „Daar is uw erfdeel, precies gepast, een hertegulden."

De broers keken elkaar verwonderd aan, lachten en vroegen hem wat hij daarmee wilde zeggen.

De ridder haalde een stuk perkament te voorschijn, dat voorzien was van gewichtige zegels; daarin had de domme Kuno alle vijandige handelingen opgeteekend, die hij van zijn broers had moeten verdragen en ten slotte bepaalde hij, dat zijn geheele bezit, have en goed, behalve de juweelen van zijn moeder, voor het geval hij dood zou gaan aan Württemberg verkocht moest worden voor één ellendigen hertegulden! Van de opbrengst der juweelen moest men in de stad Balingen een armenhuis bouwen.

Nu verbaasden de broeders zich opnieuw, doch lachten niet meer, maar beten de tanden op elkaar, want tegen Württemberg konden ze niets uitrichten en zoo hadden zij het mooie landgoed, de bosschen, de velden, de stad Balingen en zelfs den vischvijver verloren en niets geërfd dan een hertegulden. Dien stak Wolf kwaad in zijn zak, hij zei boe noch ba, zette zijn baret op zijn hoofd en ging zonder te groeten den vertegenwoordiger van Württemberg voorbij, besteeg zijn paard en reed naar Zollern.

Toen zijn moeder hem echter den volgenden dag lastig viel met verwijten, dat hij het goed en de juweelen verspeeld had, reed hij naar den Schalk op Schalksburg en zei: „Zullen we ons erfdeel verspelen of verdrinken?"

„Verdrinken is beter," zei de Schalk.

Zoo reden ze dus samen naar Balingen en vroegen wat een kroes rooden wijn kostte en dronken net zoo lang, tot ze den hertegulden verteerd hadden. Daarop stond Wolf op, haalde het zilverstuk met het springende hert uit zijn zak, wierp het op tafel en zei: „Daar hebt u uw gulden. Zoo is het, dunkt me, in orde."

De waard nam den gulden, bekeek hem van links, bekeek hem van rechts en zei glimlachend: „Ja, als het geen hertegulden was, maar gisteren kwam de bode uit Stuttgart en die heeft in naam van den graaf van Württemberg omgeroepen, dat het stadje nu van hem is en dat de hertegulden is afgeschaft. Geef me maar ander geld."

De broeders verbleekten en keken elkaar aan. „Betaal jij," zei de één. „Heb jij niets bij je?" vroeg de ander, maar kort en goed, zij moesten den gulden schuldig blijven. Zwijgend en peinzend gingen ze op weg naar huis, doch toen ze op het kruispunt kwamen, waar het rechts naar Zollern en links naar Schalksberg gaat, zei de Schalk: „Hoe nu? We hebben nog minder geërfd dan niets en bovendien was de wijn nog slecht."

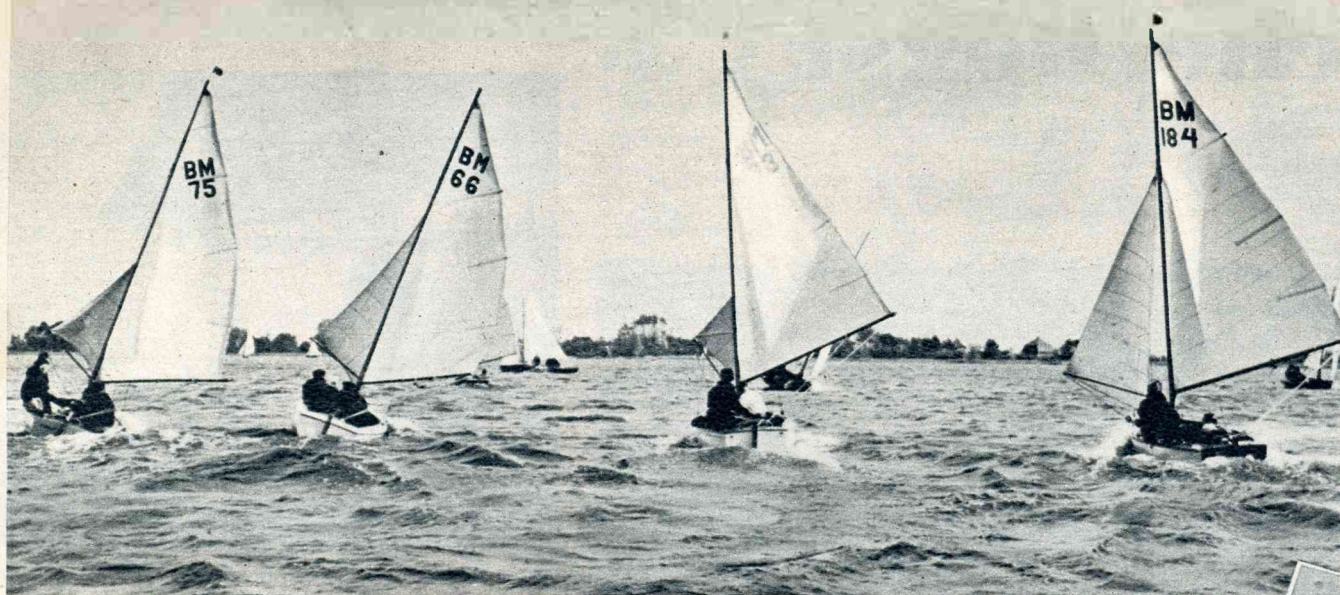
„Jawel," antwoordde zijn broer. „Maar wat vrouw Feldheimerin zei is uitgekomen: let op, voor hoeveel van zijn erfenis maar een hertegulden betaald is. We hebben er niet eens een paar kroezen wijn voor kunnen koopen."

„Weet ik al!" zei die van Schalksberg.

„Gekheid!" meende Zollern en reed ontevreden met zichzelf en de wereld naar zijn kasteel.

W O R D T V E R V O L G D





De populaire B.M.-ers pal voor den wind; om daarvan nog meer te profiteeren wordt de fok met behulp van een pikhaak wijd uitgezet. De naam is een afkorting van Bergumermeer. Een sportief bootje met tal van goede eigenschappen... en niet duur!

WE GAAN ZEILEN!

DOOR JULES KAMMEIJER

Méér dan ooit hebt u vakantie nodig! Buitenlandsche reisjes, cruises per luxe-mailschip, auto-toerisme vervallen; wat een prachtige gelegenheid om eens kennis te maken met iets geheel nieuws. Ga zeilen!

Hebt u nog nooit gezeild? Besteedt daar dan dit jaar uw vakantie aan, want als u deze mooiste van alle zomersporten kent, bent u voor altijd gewonnen. Het voortglijden bij een zacht briesje, de heldere pracht van ons waterland, de eenzaamheid met de diepblauwe lucht en stralende zon boven u, het is alles zoo wonderlijk verheffend. Of met gereefd zeil bij buig weer onder jagende wolk-gevaarten, met schuim op de hoog-oplopende golven, waarbij het water u om de ooren spat; ook dat is onvergelykelyk mooi. Ach, wat is het heerlijk, een vacantiweek door te brengen op het blinkend witte dek, den wind te hooren suizen door de touwen en het water te zien splijten door den scherpen boeg!

Maak een afspraak met een zeilvriend, of, als u dien niet hebt, trek er dan met een beroepsschipper op uit. Met een paar lui gedeeld, vallen de kosten wel mee; 't is zeker goedkoper dan uw Zwitsersche reis van verleden jaar.

Al heel gauw zult u merken, dat zeilen niet alleen maar een stil liggen luieren is, maar dat je wel degelijk en daadwerkelijk meezeilt. Vaak zult u met het aansjorren van den schoot moeten helpen, met den haak in de hand helpen bij het aankomen in de haven, en met honderd andere karweitjes, die de „kapitein” niet allemaal zelf kan doen. Zoo kunt u geleidelijk heel wat van de zeilerij opsteken, zoodat na eenigen oefentijd het moment komt, dat u er zelf op uit kunt trekken.

Mogen we u al vast een eindje op weg helpen? Het is zoo goed van te voren al wat op de hoogte te zijn. Op 't water wordt bijvoorbeeld nooit gesproken over rechts of links; nog altijd worden de oude termen „stuurboord” en „bakboord” gebruikt. Uitdrukkingen waar beginnende zeilers maar al te vaak mee overhoop liggen. Als u met den rug naar den kant van het roer staat, dan is stuurboord de rechterzijde. Onthoudt u maar het gemakkelijke ezelsbruggetje: overal zit een r in: rug-roer-stuurboord-rechts. Bij avond wordt stuurboord aangegeven door een groen licht, terwijl het roode licht altijd aan bakboord geplaatst moet worden.

Hebt u wel eens gehoord van de loef- en lijzijde? Loef is de kant waar de wind vandaan komt. Dan begrijpt u ook gemakkelijk, wat onder „oploeven” wordt verstaan: uitwijken naar den kant waar de wind vandaan komt, als 't ware tegen den wind opkruipen, of „hoogte winnen” (om weer 'n anderen zeilersterm te gebruiken). Wijkt de boot naar den anderen kant uit, naar den likant dus, dan spreekt men van „afvallen”. Word je zeeziek, wat door gevoelige naturen zelfs op onze binnenwateren wel gepesteed wordt, dan dient het offeren aan de watergoden aan „lij” te gebeuren!

Zou het niet mogelijk zijn, vóór uw vakantie begint

al een dagje te gaan zeilen? Dan immers komt u veel beter beslagen op het ijs. Een enkele Zondagochtend met een bolle bries op het water zal u al heel wat wijzer maken. Er wordt dan tegen den middag een beschutte baai opgezocht: ga dan na het zwemmen lekker in de zon liggen, en laat al het geleerde rustig bezinken. Tientallen zeilerstermen waaien u zoodoende vrijwel ongemerkt aan.

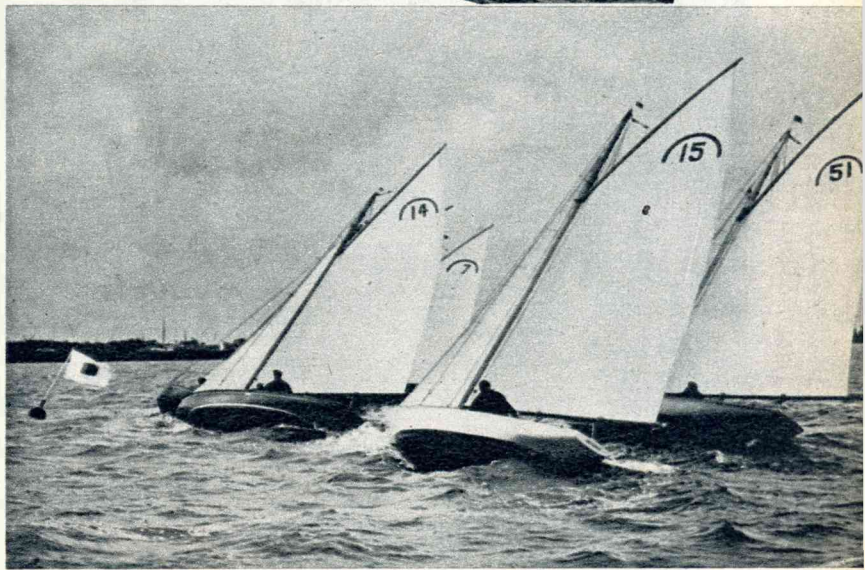
Een volgende maal zal alles al veel gemakkelijker gaan; dan beginnen de vorderingen. Het sturen zal niet veel moeilijkheden geven. Een goede oefening is van het midden van een meer koers te zetten naar een vast punt aan den wal, 'n kerktoeren bijvoorbeeld. Als we na een poosje eens omkijken, moet het kielzog kaarsrecht zijn. Een paar maal gedaan, dan lukt het zeker. Daarna wordt geoefend het door-den-wind-gaan en andere moeilijker onderdeelen en ten slotte de hoogeschool van het zeilen: aankomen en vertrekken van een steiger zonder brokken te maken. Een oefening om hartkloppingen van te krijgen, en een kunst, die velen nooit leeren. Vandaar de hartige opmerkingen, die je maar al te vaak hoort van lui, die niet ten onrechte bang zijn, dat hun bootje getorpedeerd wordt!

Als het eenigszins kan, moet u ook eens gauw een zeilwedstrijd meemaken. Dan leert u pas, hoe alles uit de boot gehaald wordt, wat er maar uit te halen is. Vol spanning worden de manoeuvres van de concurrenten beloerd en intense voldoening geeft het, als men door handig zeilen, door goed de boeien te ronden, een paar plaatsen naar voren schuift. Al maakt u dat maar als hulpje mee, de vreugde over de overwinning zal er niet minder om zijn. Juist dat beetje hulp, dat u mocht verleen bij het omzetten van de fok, bij het ophalen van het zwaard, bij 't straktrekken vande schooten, kan doorslaggevend voor den uitslag zijn. Het gaat immers bij wedstrijden om kleinigheidjes; de wedstrijd-zeilers ontkopen elkaar meestal weinig in kracht, zoodat het niet te gewaagd is te zeggen, dat uw hulp juist dát voorsprongetje gegeven heeft, dat noodig bleek om als eerste de finish te passeeren.

Dit alles geldt voor de actieven,

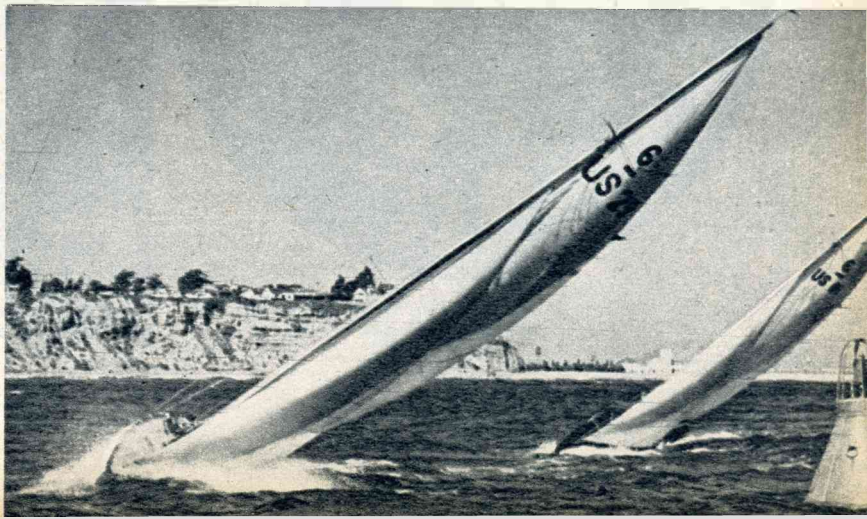
de werkelijk sportieven onder onze lezers en lezeressen. Maar ook als u niet sportief, erg dik en grenzenloos onhandig bent, breng dan tóch dit jaar uw vakantie op het water door. U doet het wat gemakkelijker aan, luiert heerlijk bij het intens genieten van het landschap en leert het genot kennen van het verdroomen van een kostelijken middag op het dek onder bollende, witte zeilen. U kent den hoogsten vorm van rust! Een prettige watervacantie en een goede wind!

Halsbrekende toeren om een twaalfvoetsjol overeind te houden. Om in deze houding toch te kunnen sturen, heeft de stuurman een sterk stuk touw aan het roer vastgebonden.



Een aantal „regenbogen” even vóór het ronden van een boei. Het zijn forsche, open jachten, waarvan de romp in alle kleuren van den regenboog geschilderd wordt. U kunt ze herkennen aan een halven cirkel boven het zeilnummer.

De internationale zes-meter-klasse, die we in Holland helaas te weinig zien. Lang geleden hield mr. Carp de Hollandse kleuren hoog bij de Olympische zeilwedstrijden in deze klasse.





De Rotterdamsche kinderen, die te Haarlem hun vakantie genieten, werden onthaald op een tochtje per pony-wagen naar een speeltuin. — De stoet onderweg.



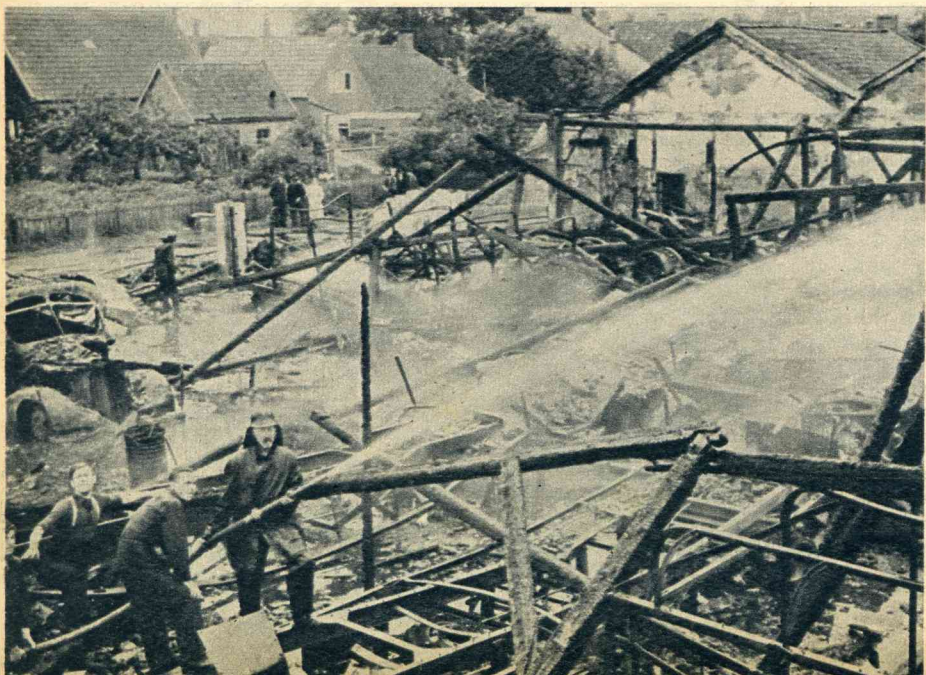
De Nederlandsche rookers hebben in dezen tijd groote belangstelling voor onze inlandsche tabak. Op de tabaksvelden bij Amerongen wordt thans de nieuwe oogst geplukt. De rijpe tabaksbladeren worden ingesneden en aan stokken te drogen gehangen.

BINNENLANDSCH NIEUWS



Een hevige brand brak uit in de garages van de Damster-Auto-Mij. te Appingedam. Zestien luxe-auto's en autobussen benevens 'n kraanwagen werden door het vuur vernield. Een overzicht op het verwoeste complex gebouwen tijdens het nablussen door de brandweer van Appingedam.

Zelfs de Bommelerwaard levert hout voor de papierfabrieken. Hout-hakkers zijn thans druk bezig met het rooien van het eenige bosch te Gamarren. — Vóór het vervoer naar de papierfabriek worden de stammen in stukken van anderhalven m gezaagd en van de schors ontdaan.



BETREKKING GEVRAAGD

door Mark Hellinger

Van de drama's, die op het Levens-tooneel worden opgevoerd, bestaan er geen programma's. De bezetting is wel eens te groot en de directie gaat te grillig te werk. Dat kan allemaal niet vooruit op een papiertje staan. Toch zou dit drama een titel kunnen dragen: „Betrekking gevraagd; onverschillig wat". En we kunnen er dit van mededeelen:

Tijd: winter 1933 (d.i.: crisis). — *Plaats:* een plein in 't hart van New York. — *Personen:* mannen, die in de rij staan, voor de bedeeeling.

De toeschouwers hoeven geen kaartjes te hebben; de spelers móeten ze hebben. En terwijl de schouwburgen en bioscopen leeg en vol woelen, staan de spelers in dit soort drama te stampvoeten en in hun handen blazen, terwijl ze wachten, uren lang, op een stuk klef brood en een kroes zoetachtig drab...

Jerome wist er alles van. Hij stond ook in de rij. Geen pretje voor zoo'n man als hij. Je hoefde Jerome maar aan te kijken, om te begrijpen, dat hij betere dagen achter den rug had.

Die Jerome heeft een achternaam ook. Maar al wist ik dien, dan vertelde ik hem nog niet. Hij heeft tot nu toe het geheim zijner misère weten te bewaren en wie zou er iets aan hebben, als ik 't nu ging schenden?

In ieder geval, die man met zijn gunstige voorkomen stond dien winter in de rij voor de bedeeeling. Tweemaal daags kon je zijn slanke gestalte met witte haren en een gevoelige mond stapje voor stapje zien opschieten. Een hoed had hij nooit op, want hij bezat er geen. En op den duur, voetje voor voetje, kwam hij nader tot dien grooten bruinen vrachtauto, waar je eten kon krijgen voor niets. Of voor zoo goéd als niets: je betaalde alleen je trots.

Op een ochtend was Jerome weer op weg, om voor zijn trots brood te koopen, toen hij op straat een krant vond. Hij sloeg de pagina's om, tot hij aan de kleine annonces kwam. Zijn blik ging de kolommen door en bleef in de vierde kolom steken.

„Gevraagd," stond er, „mannen en vrouwen, leeftijd en beroep onverschillig, voor verschillende werkzaamheden. Aanmelden tusschen 9 en 5 Gemeentelijke Arbeidsbeurs. Geen kosten."

Jerome vouwde de krant op en glimlachte tegen niemand. Hij had alles geprobeerd om een betrekking te krijgen, dus kon hij dit ook nog wel probeeren. Terwijl hij de krant opvouwde, kwam er een man naar hem toe, die menigmaal met hem in de rij had gestaan voor de bedeeeling.

„Zoo, Jerome," groette hij. „Is er nog iets op de beurs te doen?"

Jerome keek glimlachend op.

„Ik ga weer op een baantje af," zei hij. „'t Kan me niet schelen wat 't is, als 't maar fatsoenlijk is. Wou je die krant nog lezen? Anders kan ik..."

De man haalde zijn schouders op. Toen ging Jerome op een stoep zitten en trok voorzichtig zijn schoenen uit. Hij keek er in en zag een heel stuk plaveisel door de plaatsen, waar eens de zolen hadden gezeten. Hij scheurde reepen van de krant en vouwde ze met zorg. Toen legde hij ze even zorgvuldig in zijn schoenen.

Een uur later was hij, opgewekt voortstappend, de vijfenvijftigste straat genaderd. Maar zijn opgewektheid verdween, toen hij de Arbeidsbeurs in 't oog kreeg. Er hadden blijkbaar méér stumpers in New York de advertentie gelezen. De rij stond tot den hoek, en de zijstraat in ook nog. Maar hij bleef hopen:

hij ging achteraan staan en wachtte. Binnen het gebouw stapten er maar steeds mannen naar loketjes. De bedienden daarachter stelden een paar vragen en gaven iederen sollicitant een blanco formulier.

„Invullen, in die groote groene kist stoppen en morgen terugkomen. Misschien hebben we dan iets voor u."

Na vier uren bereikte Jerome een loketje. Een man met een bril vroeg hoe hij heette. Jerome vertelde 't hem.

„Beroep?" vroeg de man.

„Op een effectenkantoor," zei Jerome.

„Invullen, in die groote groene kist stoppen en morgen terugkomen. Misschien hebben we dan iets voor u."

Jerome handelde aldus en begon de lange wandeling terug, naar de bedeeeling. Hij kwam den volgenden dag terug. En den dag daarop. En ook den daarop volgenden dag. Hij kwam trouw, tot hij dacht, dat hij nooit werk zou krijgen. De man met den bril kende hem al en riep, vóór hij aan 't loket was:

„Jerome — niets voor je vandaag. Kom morgen nog maar eens hooren."

Toen kreeg hij zijn kans. Op een ochtend stond hij, als gewoonlijk, in de rij, en hij zag den man met den bril naar hem kijken. Zijn hart werd zwaar. Hij verwachtte de woorden: „Morgen nog maar eens hooren." Maar die kwamen niet.

„Ik heb iets voor je, Jerome," zei de bediende.

Jerome streek glimlachend zijn witte haar naar achter.

„'t Is niet veel," zei de man met den bril, „maar je kunt er ten minste een tijdje een kamer en een hap eten van betalen."

Jerome slikte. Hij zei niets.

„Ga naar de Centrale Makelaarsclub, Vijfde Avenue," zei de man van de Arbeidsbeurs. „Daar moeten ze iemand hebben, die de conversatiezaal afstof en aan kant houdt en zoo. Je krijgt vijftien dollar per week. Neem deze kaart mee en ga maar gauw, anders pikt een ander 't voor je neus weg."

De ambtenaar keek op. Jerome pakte de kaart niet aan.

„Pardon," zei Jerome. „Die betrekking heb ik liever niet."

Hij wou wegloopen. De man met den bril was een beroerte nabij.

„Wil je dat baantje niet hebben?" schreeuwde hij. „Heb je 't niet nodig? Wie verbeeld jij je wel, dat je bent? J. P. Morgan? Geen zin om aan te pakken, hè? Te sjiek om je handen uit te steken! Zoo zijn jullie stuk voor stuk. Jullie zoeken geen werk — jullie zoeken alleen een salaris. Maar als je 't niet hebben wilt, néém je 't niet. Er komen er hier honderden, die een vinger af zouden hakken om zoo'n baantje te krijgen. Stel je voor — een betrekking aan die fijne Centrale Makelaarsclub... en dan nee zeggen! Stel je voor!"

Voor 't eerst in zijn half-officieele loopbaan sprak de man van de Arbeidsbeurs tegen het groezelige groepje werkzoekenden als tegen gelijken. Zij keken allemaal, braafjes meesmuilend, naar Jerome. Zij knikten, toen de man met den bril zweeg.

„Zoo'n lulak. Moet je hem aankijken. Bedankt voor een baantje, omdat hij misschien een uniform aan moet trekken. Da's je dank!"

Jerome keerde zich om, toen hij bij de deur was. Aller oogen waren naar hem gericht en in de meeste blikken las hij minachting.

„Jullie begrijpen 't natuurlijk niet," zei Jerome halfhuid. „Maar ik ben zelf lid van die club."

1789

J.C. Boldoot



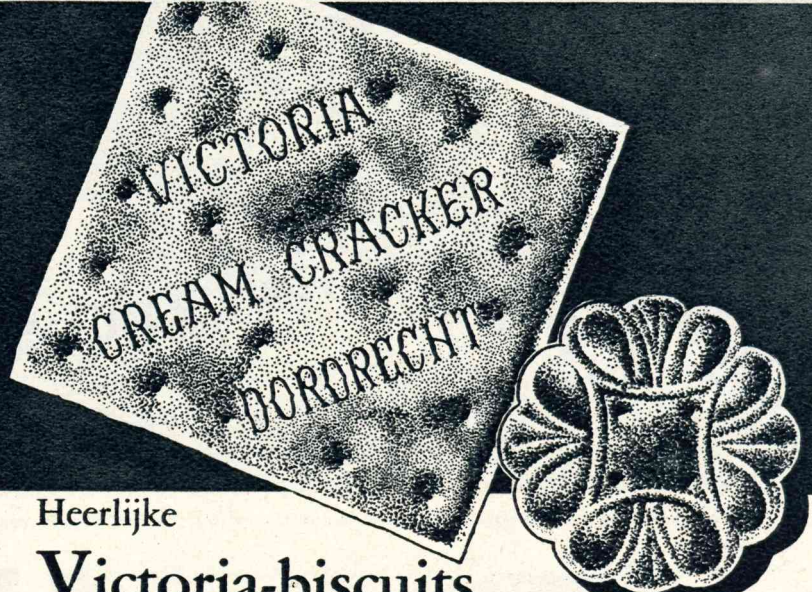
Eau de Cologne

Wekt op en verfrist

Lavendel Pastol Glazurol

Geeft geurige verkwikking Maakt Uw tanden blank Versterkt het tandglazuur

DEZE UITMUNTENDE PRODUCTEN VAN J.C. BOLDOOT ZIJN OVERAL VERKRIJGBAAR



Heerlijke Victoria-biscuits

van groote waarde als bijvoeding!

Geef uw kinderen, als zij om 4 uur uit school komen **Cream Crackers** van Victoria! Zij smullen van die voedzame brosse biscuits, belegd met jam of kaas. Ook aan ontbijt- en koffietafel, bij de thee en 's avonds, zijn ze een welkome versnapering. **25 ct. per 2 ons.**

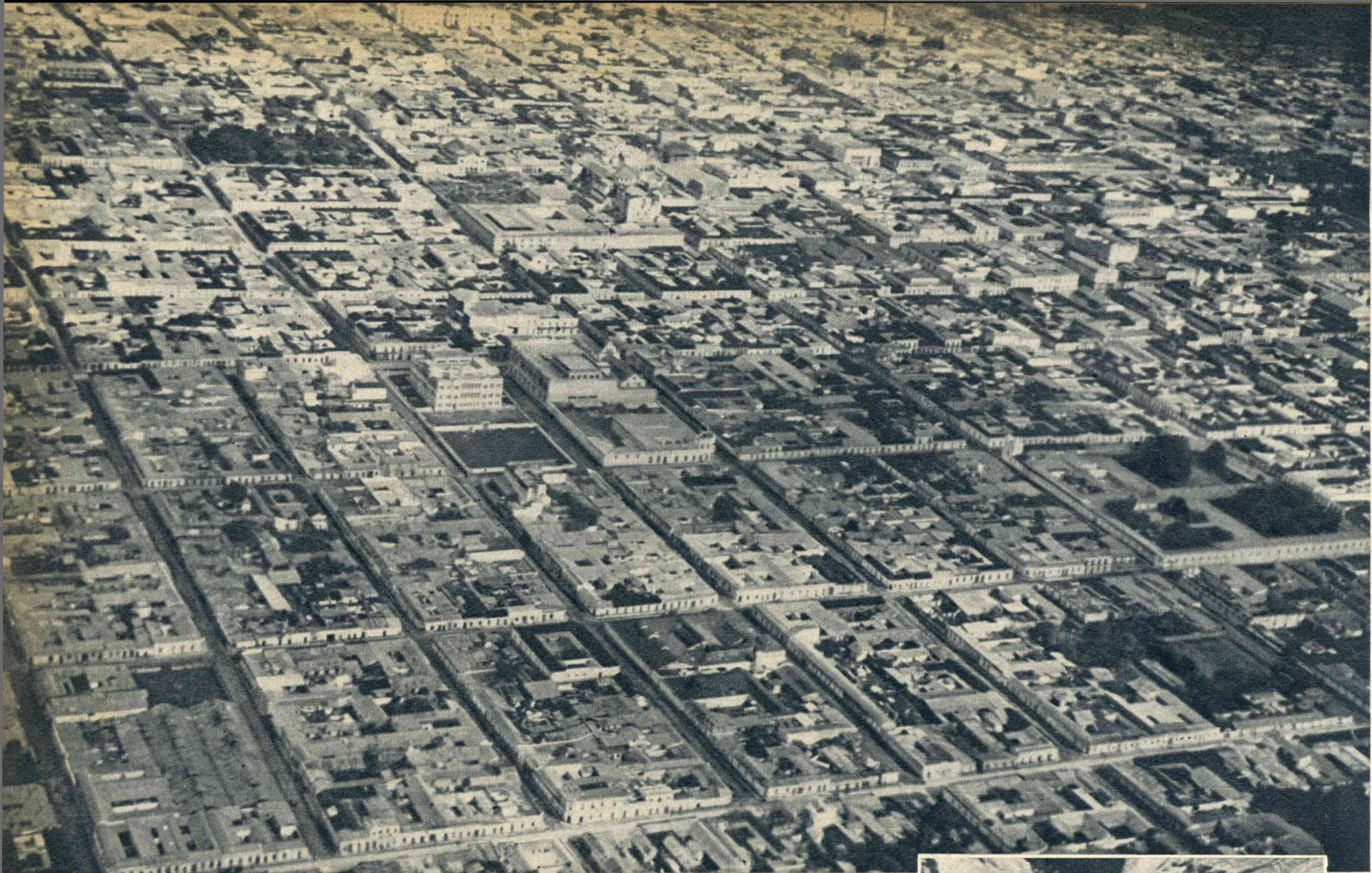
Vicrokant, de ziltige, croquante Victoria-biscuitjes zijn altijd een succes, als gij uw gasten eens met iets heel anders wilt verrassen. Buitengewoon licht, dus U kunt er gul mee zijn! Er gaan meer dan 50 stuks in 2 ons. Vraagt ze uw winkelier: **25 ct. per 2 ons.**

Victoria-biscuits zijn voedzaam en daarom bijzonder geschikt als bijvoeding naast het broodrantsoen.

Samenstelling:

	Cream Crackers	Vicrokant
Eiwitten	9%	7%
Koolhydraten	71%	48%
Vetten	17%	42%
Zouten	3%	3%





De hoofdstad Guatemala, gelegen boven op een hoogvlakte, welke naar alle kanten steil naar beneden afloopt, is naar Amerikaansch model gebouwd.

WAT MEN ZIET IN GUATEMALA

Guatemala is het kleine, vriendelijke bergland in de buurt van Honduras, op de betrekkelijk smalle landtong, welke Noord- met Zuid-Amerika verbindt. Het is het land van de beste koffie — het land der vulkanen — der Maya-Indianen. Ofschoon Guatemala een voor Zuid-Amerikaansche begrippen voorbeeldig geregeerd, modern land is, hebben in het hart van het land, niet ver van de hoofdstad, de nakomelingen der Maya's, de Indianen, de meer dan duizend jaar oude dracht, spraak en zeden van het land onge-rept behouden. Zij dragen kleeven van bonte weefsels, met

Maya-motieven bestikt, die nog op heden met de hand worden vervaardigd. Alleen de kleurstoffen haalt men niet meer uit bloemen en planten, doch betreft ze van de moderne chemische verfstoffabrieken. Nog heden ten dage

Pottenbakkers en handelaren in stoffen komen zwaar beladen uren ver naar de Zondagsche markt, om zich daarna naar de kerk te begeven en er hun wierookkoffers op de stoep-treden te brengen.

komen de bergbewoners dagenlang geloopt om des Zondags hun waren op de markt der dorpen in den omtrek te verkoopen.

Het verkeer per auto op vrij goed gebaande wegen is nochtans vrij sterk ontwikkeld, maar de Indiaan maakt er geen gebruik van. Men kan de reis naar de beroemde stad Chichicastenango even goed per auto maken als de Indianen het te voet doen.

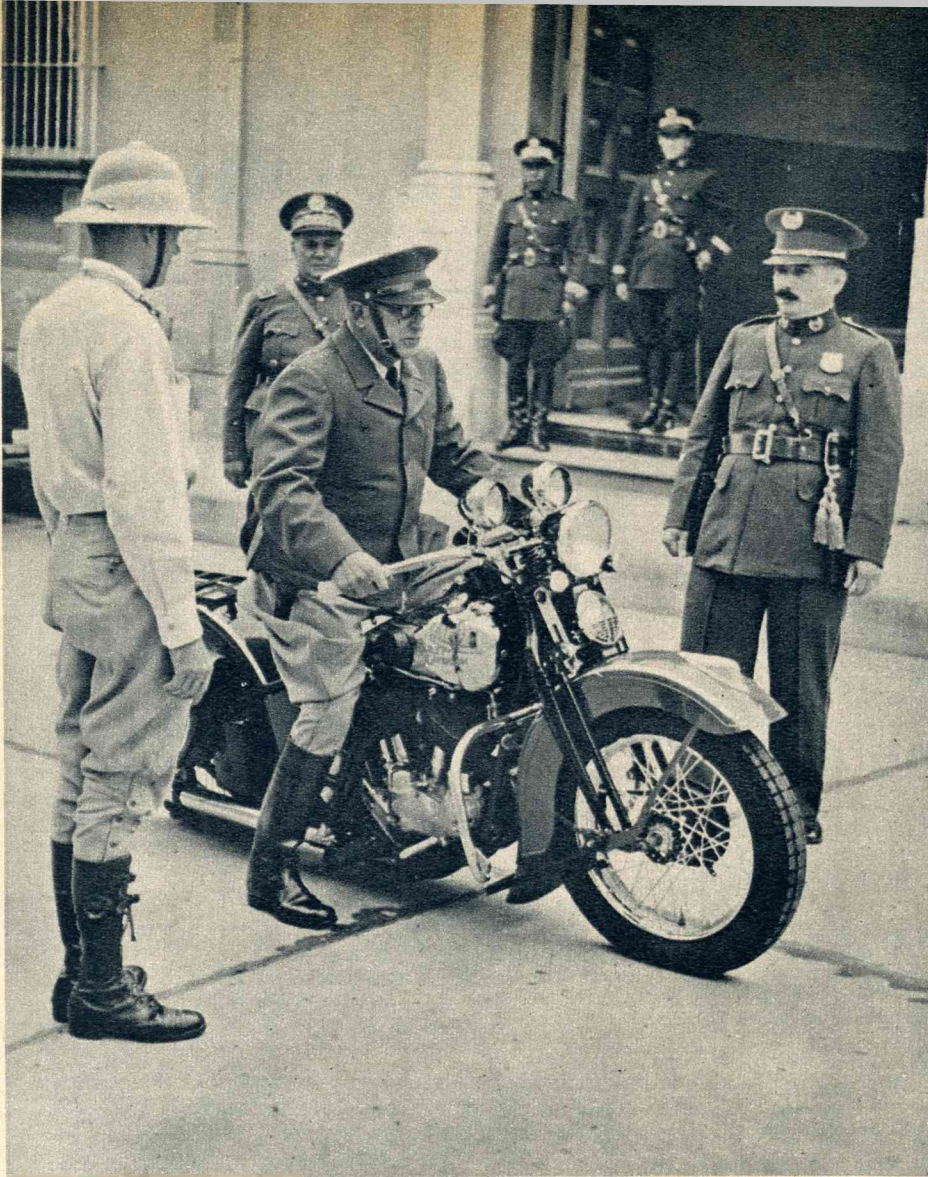
Men ontmoet heele families langs den weg, achter een met vruchten en stoffen beladen ezeltje dravend.



'n Indiaansch meisje in de kleurige landsdracht.



De stadsmilitie van Antigua, grotendeels uit Indianen bestaande, brengt den tijd door met wachten op iets, zooals ook hun vrouwen, die op eerbiedigen afstand der militieplichtige echtgenooten droomend eveneens op „iets" schijnen te wachten, in stoïcijnse kalmte en verheven rust.



De president van Guatemala rijdt elken morgen per motorfiets naar het regeeringsgebouw.

Maar de Indianen keuren het moderne vervoermiddel nauwelijks een blik waardig.

Zooals we zeiden, hebben de bewoners van Guatemala ook hun taal behouden. Er zijn er zelfs onder, die slechts Indiaansch verstaan en nog geen woord Spaansch kennen; voor wie Spaansch dus inderdaad Spaansch is. Het volk is klein van slag, houdt van opschik, en is over het algemeen niet sterk. Men zegt dat ze vroeg sterven; mogelijk beteekent dit den ondergang van het ras.

Den zin voor schoonheid van lijn en vorm in de versiering van hun producten, weefstoffen zoowel als aardewerk, hebben zij echter nog niet verloren, al staat hun ontwikkeling overigens op zeer laag peil. In hun oogen leest men stompzinnigheid en gebrek aan belangstelling voor alles wat zich buiten hun enge kringetje afspeelt. Hun gezichten schijnen gesloten en veel behoefte om zich te wasschen blijken ze ook niet te gevoelen. En toch bespeurt men in hun wezen iets bijzonders, iets godsdienstigs, dat tot uitdrukking komt in de manier, waarop zij de kerk bezoeken, waarop zij offeren en bidden.

De stad Chichicastenango, waarvan wij hierboven gewaagden, ligt midden in de bergen, en moet als het hoogst ontwikkelde verkeerscentrum van het land worden beschouwd. Daarom valt het des te sterker op, dat de Indianen juist hier zoo mogelijk nog sterker dan elders aan hun zeden en gebruiken vasthouden.

Practisch ontmoet men hier slechts Indianen en

Noord-Amerikanen. De eersten bevolken het uitgestrekte marktterrein en de steenen trappen der beide witte kerken, die op de ruïnes van oude Maya-tempels zijn verzezen, de laatsten bewonen de in Spaanschen stijl gebouwde, prachtige hotels, waarvan de voorname attractie bestaat in de oude

In optocht naar een militaire plechtigheid, waarvoor steeds groote belangstelling bestaat.



Een waschhuis in de nabijheid eener brug. Eenmaal per week houden de vrouwen in deze openbare waschgelegenheid een groot wasch- en praatsfeest.

meubileering. De reiziger, die er zijn intrek neemt, krijgt den indruk dat hij zich in een Spaansch kasteel bevindt, terwijl de Indiaansche bedienden in de oude, schilderachtige landsdracht gestoken zijn.

Hoewel de Indianen den katholieken godsdienst belijden, krijgt de buitenstaander toch den indruk, dat zij hun oude Maya-goden huldigen in den eeredienst van het nieuwe geloof, doordat ze tal van vormen hebben bewaard. Daartoe behoort onder meer ook het verbranden van een soort wierook — copalhars — op de stoepen van de kerk door de mannen, des Zondags, waarbij ze bijna den geheelen dag hun gebeden prevelen. Dan hangt er over de geheele stad Chichicastenango een geurig waas van verbrande copalhars.

Het wierookbranden op de treden voor de kerk is een wekelijks terugkerende plechtigheid.



Twée harten gloênd' aaneengesmeed

DOOR A. W. DAARLE



Ik vind vrijers afschuwelijk vervelend," riep Marrie Nikkels opeens venijnig uit.

Haar man, zielstevreden in het gras uitgestrekt naast haar ligstoel, deed zijn oogen open.

„Heb jij vrijers?" vroeg hij lui.

„Doe niet zoo idioot. Ik bedoel, dat 't zoo'n ellende is, een verloofd stel in je huis te hebben."

„Dat slaat zeker op George en Ciel?"

„Ja, natuurlijk. Hebben we er nog meer hier?"

„Och, ik weet niet." Bob Nikkels keerde zich om — dan was meteen de holheid van zijn vest niet zoo zichtbaar, schoot hem te binnen — en dacht na. „Ze zijn natuurlijk tijdelijk getikt. Maar dat viereen ze op elkaar uit — een ander heeft er geen last van."

„O nee? Weet jij ooit, als we gaan eten, of ze goeie vrienden zijn of niet? Als ze 't níet zijn, willen ze niet naast elkaar zitten; en als ze 't wél zijn, willen ze op elkaars schoot zitten."

„Lastige houding," zei Bob.

„'t Is voor mij nog veel lastiger. Als ze gekibbeld hebben, zitten ze maar naar hun bord te kijken en zeggen ze niets, en anders geven ze elkaar handjes onder tafel en zeggen ze ook niets."

„Nu, een beetje zwijgen kan geen kwaad. We praten allemaal te veel."

„Dat kan wel. Maar zwijgen en zwijgen is twee."

Bob plukte een grasspriet, kauwde er op en keek zijn tuin door. Leuk, de zon door die boomen. Volgend jaar nog een beetje laten snoeien.

„Wat hebben die twee eigenlijk?" vroeg hij. „Hadden wij óók zoo 't op-en-neer toen we verloofd waren? Ik kan 't me niet herinneren. Ik had wel eens zin om je 'n pak slaag te geven, maar ik liet er nooit iets van blijken."

„Ze zijn veel te lang verloofd. Maar nu is 't welletjes. Ik wil ze hier niet meer hebben voor ze óf getrouwd zijn, of 't heelemaal uit hebben gemaakt."

„Gezellige visite zou dat worden!"

„In ieder geval gezelliger dan nu. Komt George daar niet aan?"

„Ja. Met een gezicht als een oorworm."

„O hemeltje. Is 't weer zoo...? Hallo, George."

George Kamerik was een van die mannen, die je bijna vanzelf George noemt. Hij was groot en breed, en in normale omstandigheden bedaard; hij was gezellig in den omgang en goed voor zijn werk. Hij was zesentwintig.

„Hallo," deed hij mopperig.

„Wat kijkt gij kwispemeenwisch en ook zoo bijster flauw?" vroeg Bob, die graag dichters aanhaalde.

„Hou je gezicht," antwoordde George.

„Wéér ruzie met Ciel?" vroeg Marrie streng. 't Werd heusch te bar, vond ze. George en Ciel moesten eens flink onder handen genomen worden. Liefst George.

„Inderdaad."

„Ja, maar George..."

„Zeg maar niets meer, Marrie. Ik weet 't al. We bederven je Zondag. Maar 't is vandaag voor 't laatst. Dus wees maar gerust. Ze heeft me de bons gegeven."

Hij gleed neer in 't gras en zag er zoo ongelukkig uit, dat Marrie ondanks haarzelf begon te troosten.

„'k Zou me er maar niets van aantrekken. Dat heeft ze al zoo dikwijls gedaan."

„Ja, maar dit heeft ze nog nooit gedaan!"

Hij haalde een hand uit een zak en toonde iets, dat schitterde in de zon.

„Heeft ze je den ring teruggegeven?" zei Bob verwonderd. „Wat antiek!"

George lachte wrang. „Niet zoo érg antiek," zei hij. „Ze heeft 'm mij naar m'n hoofd gegooit."

„Was 't raak?" vroeg Bob gretig.

„Ik ving 'm," zei George. „Dat léér je zoo zoetjes-aan wel."

Marrie bleef trachten, den troostenden engel te spelen.

„Wees maar gerust, George. Ze draait wel weer bij."

„Dezen keer niet. En eerlijk gezegd... ik vind 't háást een opluchting."

Hij keek echter allesbehalve opgelucht. Marrie vergat, wat ze enkele minuten te voren had gezegd. Ze zette haar verzoeningsarbeid voort.

„Waar is 't mee begonnen?"

„Och, ik zei iets tegen haar over Hansen."

„Flip? Da's nog maar een kwajongen. Ben je dáár jaloersch op?"

„Natuurlijk niet. Ik kon alleen niet uitstaan, dat ze zoo over hem ophakte, en tegen mij kon ze niet

eens beleefd zijn. Dat deed ze natuurlijk om te treiteren. Ik ben gek geweest."

„Dat zijn jullie allebei," riep de heer des huizes van harte.

„Stil nu, Bob... Weet je wat jij doen moet, George? Trouwen."

„Met wie?"

„Doe niet zoo idioot. Ciel natuurlijk."

„Je had eens moeten zien, hoe ze me aankeek, voor ze met den ring begon te gooien! Nee, da's gebeurd. Ik wil geen vrouw, die met meubels gooit."

„Zoo is ze niet. Dat weet je net zoo goed als ik."

„Ze was vroeger ten minste..."

„Dat is ze nóg. Dat bespottelijk lange engagement slaat jullie allebei op je zenuwen. Waarom trouw je niet, nu direct?"

„Geen duiten."

Bob kwam opzitten.

„Allemachtig... om te beginnen meer dan genoeg! Een vaste baan..."

„Driehonderd gulden in de maand," viel George hem in de rede.

„Nou! En dan wat Ciel meekrijgt..."

„Hoogstens vijftig gulden in de maand."

„Met driehonderdvijftig gulden doe je heel wat, als je een beetje oppast," zei Marrie.

George keek koppig.

„Ciel en ik zijn 't er van 't begin af over eens geweest," zei hij, „dat we niet gingen trouwen op krimpvisch. Een massa lui" — zijn stem kreeg een toontje, alsof hij een vaak herhaald lesje opzei — „raken in de ellende, omdat ze moeten beginnen met schuld, of ten minste met schrapen en passen en meten. Wij willen verstandig zijn."

„Verstandig! Toppunt!" riep Bob. Hij stond op en liep weg.

Marrie keek peinzend naar zijn wijkenden rug.

„Maar nu loopt 't juist mis, dat zie je," zei ze. „Jullie met je verstandigheid." Ze keek hem recht in 't gezicht. „Zou jij 't zoo erg vinden, om 't te red- den met wat je hebt, tot je opslag krijgt?"

„Ik niet. Maar zou dat chic zijn tegenover Ciel?"

„Wie vraágt van je om chic te zijn tegenover Ciel?"

George lachte zuurzoet.

„Ciel, denk ik."

„Dan denk je verkeerd. Geef haar een tik met een Engelschen sleutel op haar hoofd en zeg, dat ze met je moet trouwen en dan maar moet zien, hoe ze zich er doorheen slaat. Dan zul je eens zien, hoe tam ze wordt. Als ze maar ziet, dat je 't meent."

George zat met groote oogen te kijken.

„Ciel is zoo niet," zei hij.

„Alle vrouwen zijn zoo, tot op-zekere hoogte," antwoordde Marrie stellig. „Probeer 't in ieder geval. Erger, dan 't nu is, kan 't er nooit op worden."

„Dat is zoo." George sprong op. „Je hebt gelijk, Marrie. Ik ga kijken of ik haar kan vinden." En hij was weg, vóór Marrie hem aan kon raden, nog even te wachten, voor hij haar goedgemeenden raad ten uitvoer ging brengen.

Zij ging met een zucht weer liggen. Ja, verliefde menschen waren, zeg maar getikt. Niet om mee om te gaan. Ze greep haar boek en ging lezen.

Haar rust duurde echter niet lang. Een stem achter haar zei, met een soort tooneelgefluister: „Marrie," en Ciel stak als een woudnif in een herdersspel haar hoofd uit een boschje.

„Zoo, Ciel." Marrie klapte berustend haar boek dicht. „Heeft hij je gevonden?"

„George? Nee." Cecilia Kroff daagde op uit de verborgenheid. „Ik ben hem ontlopen. Hoor eens, Marrie — ik ga weg. 't Is natuurlijk geen manier, ik bederf jullie Zondag, maar ik houd 't niet uit. Ik ben niet meer geschikt voor gezelschap."

„Maar hoe..."

„Ik heb Bob al gesproken. Hij zal me naar Kraanmolen brengen, dan kan ik den trein van 3.25 halen."

„En George dan?"

„George niets. Ik wil hem niet meer zien. Gunst... daar komt hij aan! Dag hoor. Je vergeeft 't me wel eens ooit." En zij verdween in het boschje. Een echte nif had het niet vlugger kunnen doen.

George kwam vlug aanloopen.

„Zeg, Marrie — was dat Ciel, die je bij je had?"

„Ja," zei Marrie vermoeid. Dat was haar uurtje rust in den tuin!

„Waar is ze nu?"

„Dat weet ik niet. Maar ze gáát naar huis. Bob brengt haar naar den trein."

„Dan moet ik haar dadelijk spreken."

„Dat kan niet. Ze vertrekt direct, en ze wil je niet zien. En je kunt 't veel beter laten uitsudderen. Als ze kalm is..."

„Als ze eenmaal weg is, weet ik niet, of ik haar weer zie. Ze ontmoet me, of ze verlooft zich met een ander... Ik doe 't meteen."

„Kan niet meer," zei Marrie kalm. „Daar gáát de wagen."

Het was zoo — ze hoorden 't aan den motor. George liep naar een plek, waar hij op den weg kon kijken, en zag den gelen auto nog net verdwijnen. Hij kwam woedend bij Marrie terug.

„Jij houdt me ook maar aan den praát... Wat moet ik nú?"

Marrie keek hem rustig aan en raadpleegde toen haar horloge.

„Dat zal ik je vertellen. 't Is precies kwart voor drie. Ciel wil den trein van 3.25 nemen..."

„Dan is ze een eeuw te vroeg!"

„Natuurlijk. Ze wou je niet meer zien."

„Wat moet ik dan? Haar nagaan, en 't in Kraanmolen uitvechten? In 't publiek?"

„Nee, domoor. Neem je wagen en pak den trein een station vóór Kraanmolen. Da's Pietersdorp. Tien kilometer, en een beste weg. Dat haal je makkelijk."

„En dan?"

„In Kraanmolen zie je Ciel instappen. Bob zal wel zorgen, dat ze een coupé alleen krijgt, 't is een stil treintje. Bij de volgende halte, Bosberg, stap je bij haar in, net als de trein gaat rijden. Dan heb je een half uur tijd, vóór je in Rijntrecht komt, met dat boemeltje. Een half uur tijd om haar een tik op haar hoofd te geven. Succes!"

Haar laatste woorden klonken in 't niet. George was al in de garage.

Jan Kropper stapte met een verveeld gezicht uit zijn treintje. 't Leven was hem niet meegevallen. Toen hij conducteur werd, had hij gehoopt, met de jaren en met grooten ijver omhoog te komen — controleur, stationschef, wie weet wat nog meer! Maar de jaren waren gegaan en zijn ijver was nog steeds grenzenloos, en hóóger komen deed hij niet. Hij conducteurde personentreinen en boemeltjes, maar boemeltjes 't meest. En hier had je Pietersdorp.

Jan Kropper zag een jongen man met een rood gezicht en wilde haren achter in den trein stappen. Verder was er niemand. Jan Kropper riep „Klaar", en Toon Teelder zette het treintje in beweging, den weg op naar Kraanmolen.

Jan Kropper ging zitten en dacht aan den jongen man. Hij kende iedereen, die met dit treintje placht te rijden, maar dit was een vreemde. 't Leek wel een heer — maar dat wist je nooit tegenwoordig.

Kraanmolen. Ah, daar had je meneer Nikkels van de Uitkijk. Bracht een meisje weg. Knap kind! Haar had Jan Kropper óók nog nooit gezien. Misschien had meneer Nikkels haar met den wagen uit Rijntrecht gehaald. Enfin, Jan Kropper vond 't prettig, dat ze nu met den trein ging. Altijd leuk, een knap meisje.

De jongeman met den ragebol scheen 't ook leuk te vinden, dacht Jan Kropper. Hij hing half uit zijn raampje en keek, met een hand voor zijn gezicht, op een manier... hoe noemden ze dat ook weer... ja, dat was 't: steelsgewijs.

De conducteur floot en de trein sukkelde voort. Bosberg was 't volgende station — enkel een afdakje, een halte. Haast nooit passagiers; vandaag ten minste niet één. Maar Jan Kropper was ijverig — hij stapte toch uit. Maar juist toen hij 't sein wou geven, zag hij den jongeman uitstappen en snel naar voren loopen. Achter aan 't eerste-klasrijtuig, waar het mooie meisje in zat, bleef hij staan.

Aha! dacht Jan Kropper. Die wil wachten tot de trein rijdt en dan bij het meisje instappen, haar lastig vallen misschien. Wie weet was 't een internationale bandiet... „de moord in den trein"... 't was zoo'n rare tijd! Jan Kropper voelde zijn ijver gisten. Moest hij daar niets aan doen? Stapte de jongeman nú maar in, dan kon Jan Kropper op een indrukwekkende manier door het raampje kijken om den gait te waarschuwen, dat Wet en Orde waakten;

of hij kon de kaartjes te zien vragen, en den knaap terugsturen naar zijn derde-klascoupé. Maar wat moest hij nú? Wat kón hij nu?

Het probleem werd opgelost door den machinist, die vond, dat 't te lang duurde, en op eigen houtje zijn machine op gang bracht. Jan Kropper riep krampachtig: „Klaar!” en sprong gejaagd in den goederenwagen. En in zijn haast had hij vergeten te kijken, wáár de jongeman instapte.

Intusschen zat Ciel in haar hoekje gedoken. Ze was blij, dat ze alleen was met haar ellende. Die vervelende praatjes van Bob in den auto.... dat gezanik over wissewasjes.... Nu kon zij ten minste lijden in rust en vrede.

Want al vond Ciel, dat zij goed had gedaan door George met een fikschen ruk uit haar leven te trekken, alsof ze haar eigen tandarts was — ze kon niet ontkennen, dat het een zeer pijnlijke operatie was geweest. 't Zou wel overgaan, maar 't deed nog erg zeer. En nu bleef die trein op zoo'n domme halte nog zoo lang staan ook! Ze snakte naar beweging, opschieten, lawaai, druk doen....

Toen de trein weer op gang kwam — met een ruk, alsof hij zich ergens over ergerde — ging de coupé-deur open en kwam er iemand binnen. Ook dat nog! Straks moest ze nog praten er bij.... Ze keek vastberaden het raampje uit. En zij zag: het spiegelbeeld van den persoon bij de deur was het beeld van een forschn mannelijk wezen, dat in den hoek schuin tegenover haar ging zitten.

Zij keek tersluiks, om te zien of 't zoo'n mannelijk wezen was, dat je gevoeglijk als lucht kon behandelen, of iemand, dien ze stevig aan moest pakken. En ze schrok hevig. Ja, dien moest ze stevig aanpakken — niet later, maar direct.

„George!” riep ze. „Hoe kom jij hier?”

„Blikslagers nog-an-toe!” antwoordde George. „Wat zijn dat voor streken?”

Hij keek haar woedend aan. Hij had zich het laatste half uur opgezweept tot een zeer bevredigenden graad van woestheid. Er was iets in zijn blik, dat Ciel er nog nooit in gezien had, in heel die reeks ruzies, waartoe hun verlovings ontaard scheen te zijn. Het gaf haar een rillinkje — maar ze had geen tijd om na te gaan, of 't van vrees was of van genoegen, of een vreemde mengeling van beide. Zij duwde haar ontroering weg naar haar onderbewustzijn en steeg te paard.

„Ik doe wat ik wil!” zei ze uitdagend.

„O ja? Dat zullen we dan eens zien!”

George kwam in dreigende houding op haar toe. Weer kreeg Ciel een rillinkje. Ze had nooit geweten, dat George zoo'n reus was. Maar bang? Voor George? Wat een idee! Wel had ze een gevoel, of ze 'n nieuwen trek in George's karakter ontdekte; maar wat in haar bovendreef was woede. Wat een manier, haar zoo in een hoek te drijven en te dreigen met zijn brute kracht! Als je zoiets zijn gang liet gaan, vroeg Ciel zich af, waar moest 't dan heen met de beschaving?

Zij keek rond en zag de greep van de noodrem. 't Kon je boete kosten, als je daar zonder voldoende reden aan trok. Maar Ciel was niet in een stemming, om te wikken en te wegen. Ze had op 't moment maar één levensdoel: George een lesje te geven. En dat kon ze híerme. Goed dan. Ze sloeg haar hand aan de greep.

„Als je nog één stap nader komt, trek ik er aan!” siste ze.

„Stel je niet aan,” lachte George. Vertrouwend op het feit, dat een normaal mensch slechts aan noodremmen trekt, als hij vermoord wordt of in zwijm valt, zette hij nog een stap. En Ciel trok.

Een lange, ontzettende seconde staarden zij elkaar aan. Toen begon de trein vaart te minderen.

„Asjeblieft,” zei George. „Daar heb je 't gegooi in de glazen.”

Ciel haalde haar hand terug. De greep hing een eind lager dan te voren en een poging om de oorspronkelijke positie te herstellen faalde. Ciel verliet plotseling haar hoge paard en werd een juffer in nood, die zich vastklampt aan haar natuurlijke beschermer.

„O, George!” riep ze uit. „Wat moeten we beginnen!”

George kon zich niet zoo gauw aanpassen. „Wat kunnen we beginnen?” vroeg hij. „Je wou me laten arresteeren of zoo, is 't niet? Ga je gang! Of zeg dat 't een grap is, en betaal boete.”

„We staan al haast stil! George!”

Het klonk zoo smeekend, dat George ietwat verweekte. Hij dacht even na. Toen ging hij kalm op den vloer liggen.

„Zoo,” zei hij. „Ik ben flauwgevallenen. Hou dat maar vol, door dik en dun. Ik ben flauwgevallenen, je werd bang en je wou hulp hebben.”

„Maar je kleeren.... je wordt zoo vuil!”

„Daar had je om moeten denken, vóór je aan de noodrem begon te trekken. En wat kan 't jou schelen, of ik vuil word?”

De trein gaf nog een schokje en stond; George sloot zijn oogen.

Grooter consternatie nog dan in den coupé had de ruk aan de noodrem veroorzaakt in den goederenwagen. Jan Kropper wist geen raad. Hij had nog nooit meegemaakt, dat er aan de noodrem werd getrokken, en wist haast niet eens meer, dat er zulke dingen bestonden. En nu dacht hij aan den forschen lichaamsbouw van den jonkman met den ragebol, en hij bekeek zijn eigen tengere leden, en rilde.

Maar.... plicht riep. En moest hij lijden, dan leed hij toch voor een schoone zaak: voor een meisje, dat werkelijk heel knap was. En, peinsde hij, terwijl hij langs zijn trein liep, Toon Teelder zou wel komen helpen.

Toon echter bleef met een verbaasd gezicht uit zijn machine hangen en verzette geen voet. En de andere reizigers keken niet eens uit de raampjes: stoppen was iets té gewoons bij dat boemeltje. Jan Kropper voelde zich zeer verlaten, toen hij den noodlottigen coupé naderde. Een conducteur moest eigenlijk een revolver hebben, dacht hij.

Hij klom omhoog en keek naar binnen — en hij viel haast van zijn trede. Het meisje stónd, met haar rug naar hem toe. De forsche jonkman lag. Ze had hem knock-out geslagen! Hemeltje, wat een meisje!

Jan Kropper voelde zich opgelucht. Ja, hij was in staat zijn plicht te doen. Kloek opende hij het portier. Het meisje draaide zich om.

„O, conducteur,” zei ze, „ik, eh.... deze meneer is flauwgevallenen, en ik wist niet wat ik doen moest....”

Flauwgevallenen! dacht Jan Kropper. 't Meisje was zeker bang, dat ze hem vermoord had. Hij moest haar geruststellen. Hij knielde en hield zijn hand tegen het overhemd van den jonkman. Diens hart klopte. Zwaar zelfs.

„'t Is in orde dame. Hij leeft. U bent een kranig meisje. Waar hebt u hem mee geslagen?”

„Ik heb hem niet geslagen.” Die verbazing speelde ze goed, dacht Jan Kropper. „Hij is flauwgevallenen... dat zei ik u toch?”

„Nou nou, juffrouw.... Dat hoeft u heusch niet te zeggen. U hebt in zelfverdediging gehandeld. En iemand met zoo'n ongunstig voorkomen....”

„Ik heb hem niets gedaan! Die meneer is mijn.... eh.... een vriend van me.”

De aarzeling ontging Jan Kropper niet. Maar hij begreep haar. 't Gevaar was voorbij — ze wou verder geen last hebben. Daar kon hij inkomen. Maar 't was zijn plicht tegenover de maatschappij, zoo'n individu aan den sterken arm uit te leveren.

Nu kwam het zwarte en verbaasde gezicht van Toon Teelder voor het raampje.

„Wat is er, Jan?” riep hij.

„Jongedame aangevallen, Toon. Ze heeft hem netjes gevloerd en nu beweert ze, dat 't een vriend van haar is.”

„'t Is een vriend van me!” kreet Ciel. „We reisden samen!”

„Daar heb je 't, Toon,” zei Jan Kropper streng. „Ze reisden níét samen. Ik heb hem in Kraanmolen al naar haar zien loeren, en in Bosberg is hij haar coupé binnengedrongen.”

„Hij heeft er wél een gezicht voor,” zei Toon. En dat was zeer schrandere van hem, want hij kon slechts een schoen van George zien. Ciel keek hem boos aan.

„Dat heeft hij níét,” zei ze verontwaardigd. „'t Is mijn verloofde.”

Jan Kropper schudde afkeurend zijn hoofd. „U zei zooveen vriend,” betoogde hij. „Nee, juffrouw, 't spijt me, maar wij moeten onzen plicht doen. Laten we hem er maar uit sjoeren, Toon.”

Ciel viel radeloos op haar bank. Wat moest ze zeggen, wat moest ze doen? Misschien wist George iets. Maar George moest een roerloze massa blijven en werd nu, niet zeer zachtzinnig, door het treinspersoneel uitgedragen. Ze legden George naast de rails in 't gras en ze hoorde den machinist zeggen:

„Nou moeten we hem bij zien te krijgen, Jan. Dan kan hij eens vertellen, wat hij wou. Hou jij hem in de gaten, dat hij niets probeert — ik ben zoo terug.” En hij ging, zonder te zeggen waarheen.

Intusschen waren de passagiers ontwaakt en uitgestapt. Zij schaarden zich om den bewusteloze heen en mompelden, toen zij 't verhaal van den conducteur vernamen, en zij mompelden steeds harder, steeds dreigender. Ciel begreep, dat zij iets doen moest. Zij

stapte uit en ging achter George's hoofd staan.

„Luistert u eens!” riep ze gebiedend. „Luistert u allemaal! U hebt 't heelemaal bij 't verkeerde eind. Die heer is mijn verloofde. We hebben gekibbeld vanmiddag en toen heb ik 't uitgemaakt en ik ben weggelopen. Hij is me nagekomen en toen hij bij me in den coupé kwam, viel hij flauw. Anders is er niets gebeurd.”

Zij zweeg, en zij zag wel: haar woorden hadden indruk gemaakt. Het treinpubliek overwoog de mogelijkheid, dat die jongeman tóch nog zoo'n schurk niet was. Misschien was 't echt een liefdesgeschiedenis. Een stuk film. Kalm verder kijken.

En Ciel, voelend dat zij vat op haar publiek kreeg, besloot, nog wat meer comédie te spelen, het laatste draaitje aan de schroef te geven. Zij kruiste haar armen over haar borst en keek zedig naar den grond. „Ik houd van hem, ziet u,” zei ze, en haar stem sloeg even over.

Er kwam een ontijdig lachje op het gelaat van George. Of het blijheid of spot was, kon Ciel niet uitmaken. Zij gaf een heimelijk, maar ferm schopje tegen zijn valsche ribben, en het lachje kwijnde weg.

Het publiek keek ernstig. Ja, die neergeslagen oogen, dat bloesje.... dat waren de klassieke teekenen van maagdelijke overgave. Vooral Jan Kropper was ontroerd. Van zijn monsterachtige verdenking tegen den jonkman was niets meer over. Hij voelde vaag, dat het een waardig slot zou zijn, als de jongeman nu opstond om het meisje in zijn armen te sluiten.

Ciel voelde dat ook, maar níét vaag. Dat George voorzichtig was, vond ze best, maar zóó bespottelijk lang hoefde hij 't niet vol te houden. Zij gaf uiting aan dit gevoelen door een tweede, heimelijk, maar welgemikt schopje. George krampte en kreunde realistisch en deed zijn oogen open.

„Waar ben ik?” vroeg hij, zuiver in stijl. Toen steunde hij op zijn elleboog. „Ciel, mijn liefste!” zei hij. Toen zonk hij weer neer en sloot andermaal zijn oogen.

Het scheelde maar weinig, of het publiek klapte. De film was zooals 't hoorde. En de verrassende wending kwam ook: dat was Toon Teelder. Hij had vastgehouden aan zijn plan, George bij te brengen, en was dus water gaan halen. Maar 't water in zijn locomotief was heet, dus had hij een kolenemmer genomen, en dien gevuld met vloeistof uit een sloot. Brandschoon was het water dus niet, maar de heer Teelder kon zich met de kieskeurigheden van lui, die mooie meisjes in treinen molesteerden, niet bezighouden. Hij duwde 'n paar menschen opzij en vóór iemand hem kon zeggen, hoezeer de openbare meening was omgeslagen, goot hij zijn emmer met drab leeg in George's gezicht.

Het slachtoffer kwam inderdaad bij. George kwam proestend overeind zitten. Hij had kroos in zijn lokken en een mengsel van slik en roet droop langs zijn wangen en kikkertjes dartelden op zijn schoot. 't Was een aandoenlijk gezicht en in Ciel ontwaakte alle moederlijk gevoel, zonder comédie. „George!” riep ze. „Arme schat!” en zij sloot hem in haar armen.

Tot verbazing van den heer Teelder was iedereen nu boos op hem. Hij was een onschuldige te lijf gegaan én hij had de mooiste film vernield, die men ooit had aanschouwd. Er kwamen zooveel verwijten los, dat Toon Teelder op zijn beurt boos werd. Hij draaide zich om en liep naar zijn locomotief en hij bromde: als ze niet gauw op hun plaats zaten allemaal, ging hij zóó door naar Rijntrecht. Waarop het publiek aan 't rennen sloeg.

Ciel en George merkten van dit alles niets. Zij hadden het slik en het roet, het kroos en de kikkertjes zoo eerlijk samen gedeeld, dat een oningewijde niet meer had kunnen zeggen, wie de oorspronkelijke patiënt van meneer Teelder was. Zij verloren zich in de toekomst en vergaten het eerst noodige: naar Rijntrecht te komen.

Meneer Teelder gaf een waarschuwend fluitje stoom. Zij hoorden 't niet. Meneer Kropper kwam naar hen toe en kuchte eerbiedig. Zij namen net zooveel notitie van hem, alsof hij de Onzichtbare Man was geweest.

„Dus we gaan direct trouwen, lieveling?”

„Morgen, als 't kon....”

„Pardon, juffrouw....”

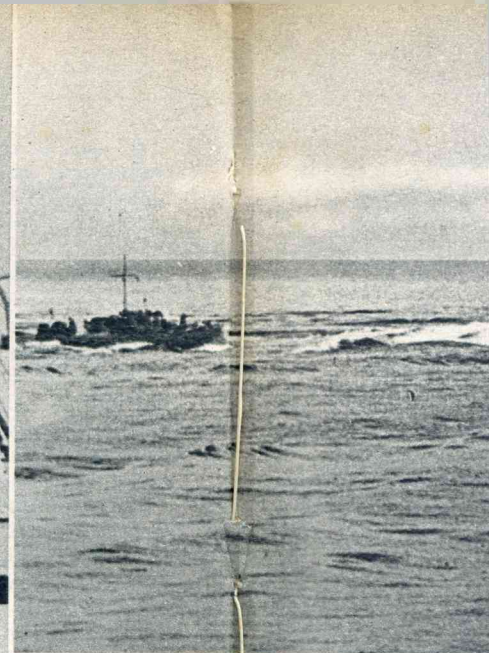
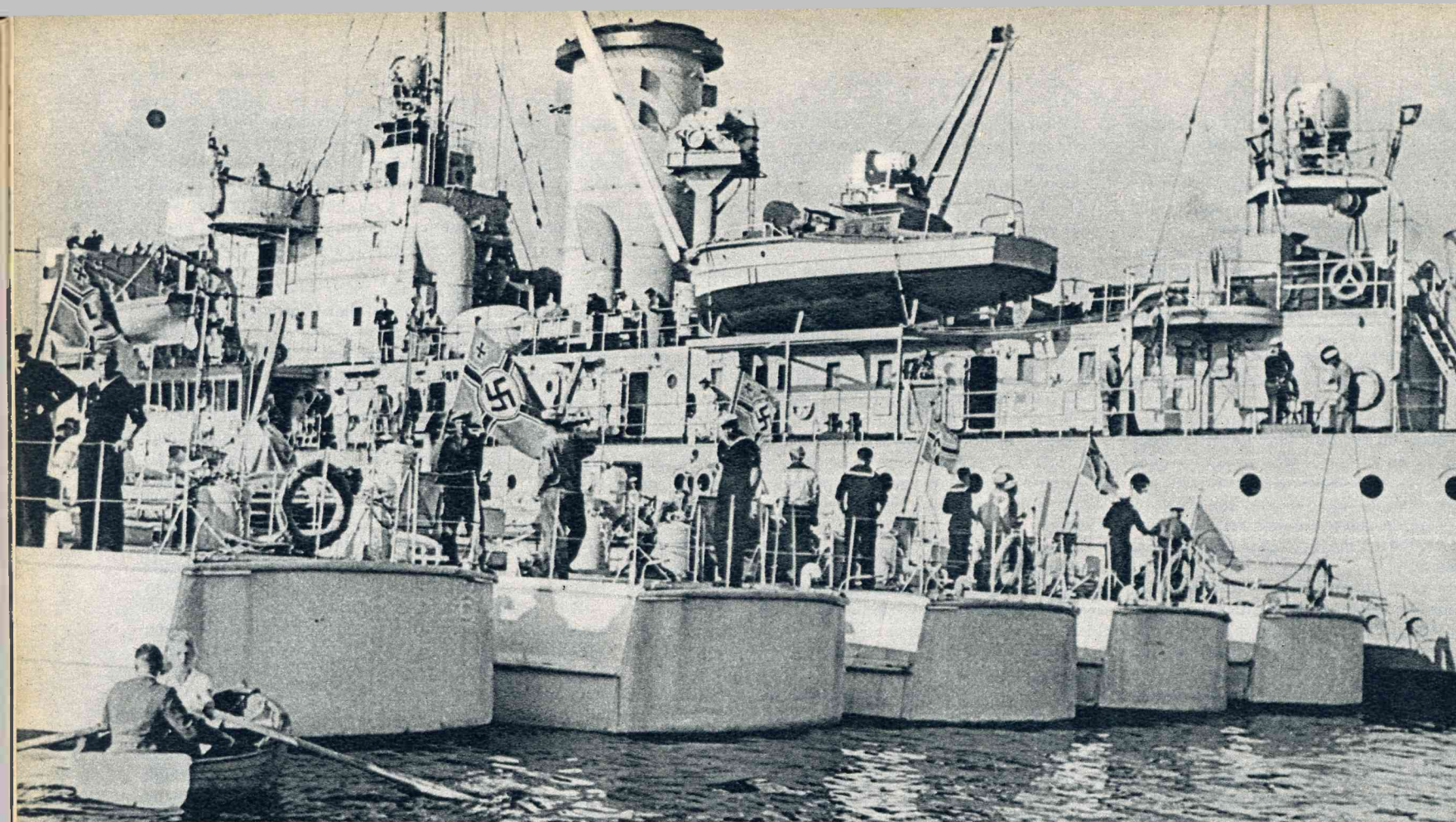
„En vind je 't niet erg, dat we 't krap zullen hebben?”

„Als ik jou maar heb, vind ik níets erg.”

„Pardon, juffrouw, maar.... Juffrouw! Menéer!”

„O,” zei George, plotseling in de werkelijkheid terug. „We moesten maar instappen, anders laten ze ons hier zitten!”

Zij krabbelden op en holden, en de Onzichtbare Man kwam eenzaam achteraan.

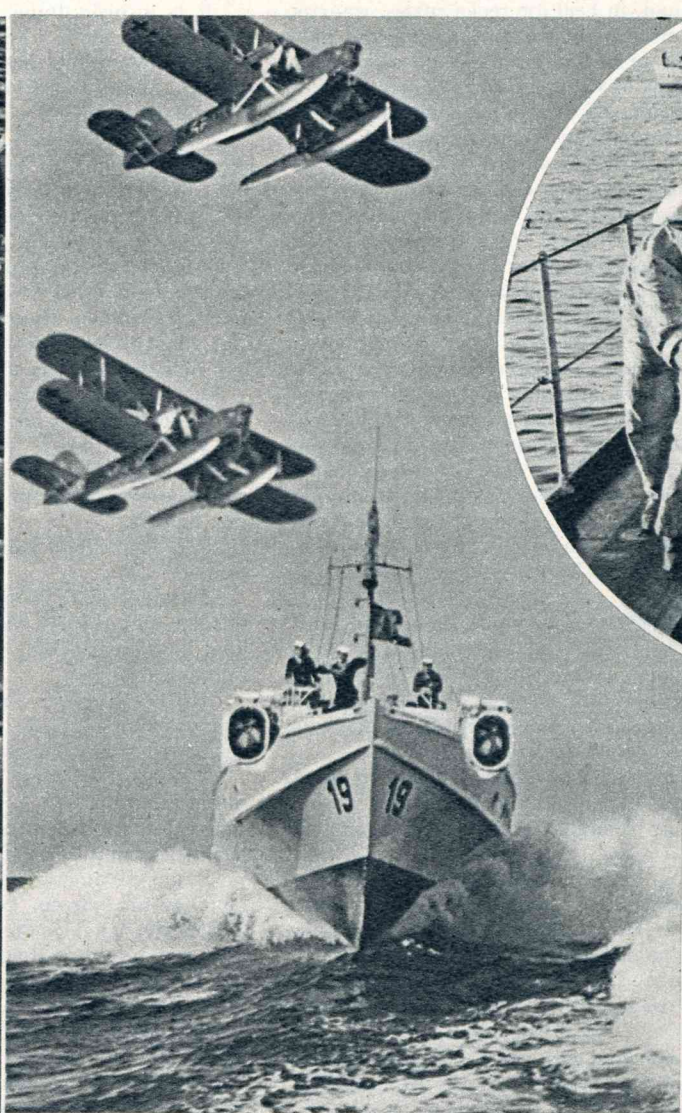


DE SNELBOOT

Onder de hoede van het moederschip, wachtend op hun opdracht, liggen de snelbooten steeds gereed om uit te varen.

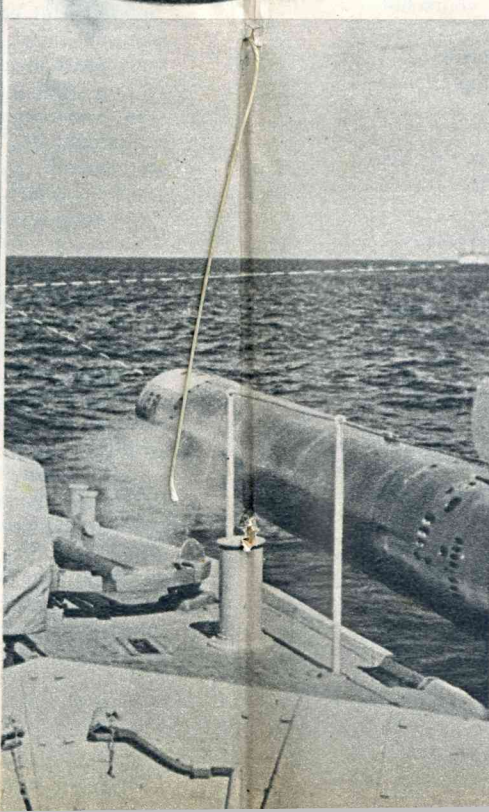
De naam snelboot verradt ons wel iets over een der voornaamste hoedanigheden van dit nieuwe zeewapen, maar niets over de strijdmiddelen welke daarbij kunnen worden gebruikt. Torpedosnelboot zou daarom een betere, zij het langere benaming zijn. Want de torpedo is het strijdmiddel van deze kleine marinevaartuigen. Over de werking van deze uiterst snelle schepen behoeven wij hier wel niet uit te weiden: deze mag voldoende bekend geacht worden.

De eerste daarom reppen worden dicht mogelijk van zoo gvereischte zwaarderen tegen luister-apperie opni kleinere booten. Zoo ont reeds in c gebruikt, eenigen ti ongemerk



Een torpedo-boot stevent op het doel aan. De vliegmachines hebben tot taak de boot door een rookgordijn voor den vijand aan het oog te onttrekken.

De snelbooten gezien van boven. Duidelijk zijn de beide groote lanceerbuisen zichtbaar, waarmee de torpedo's op het vijandelijk doel worden afgeschoten.





De naam snelboot verraaft ons wel iets over een der voornaamste hoedanigheden van dit nieuwe zeewapen, maar niets over de strijdmiddelen welke daarbij kunnen worden gebruikt. Torpedosnelboot zou daarom een betere, zij het langere benaming zijn. Want de torpedo is het strijdmiddel van deze kleine marinevaartuigen. Over de werking van deze uiterst snelle schepen beloven wij hier wel niet uit te wijden: deze mag voldoende bekend geacht worden.

De eerste torpedo's konden niet ver lopen, en daarom moesten bijzonder snelvarende kleine schepen worden gebouwd, die de gevaarlijke torpedo zoo dicht mogelijk bij het vijandelijk doel brachten, en van zoo gering mogelijken afstand afschoten. Later vereischte de snel ontwikkelde techniek steeds zwaardere torpedobooten. Totdat de afweermiddelen tegen nachtelijke overvallen, in den vorm van luister-apparaten, schijnwerpers en snelvurende artillerie opnieuw deden uitzien naar snel-opereerende, kleinere en daardoor minder opvallende torpedo-booten.

Zoo ontstonden de snelboottypen, die de Italianen reeds in den wereldoorlog vaak met succes hebben gebruikt, en zooals de Duitse marine ze ook sinds eenigen tijd in gebruik heeft. De mogelijkheid, om ongemerkt tot dicht bij de vijandelijke schepen te naderen en dan met groote snelheid, ingevolge hunner geringe lengte als het ware tusschen het snelvuur door te glippen en de verderf-brengende torpedo's af te schieten, maakt bij tactisch gebruik deze snelbooten tot zeer gevaarlijke tegenstanders voor groote vijandelijke slagschepen, vooral wanneer de steunpunten dezer venijnige „zee-muskieten", zooals men ze wel genoemd heeft, steeds meer naar den vijand kunnen worden vooruitgeschoven. De snelbooten worden in flottieljes samengevoegd, welke onder de hoede staan van moederschepen, die zorgen voor de aanvulling dezer vaartuigen met proviand, brandstof en torpedo's, en waar de bemanning ervan na de vaak opwindende en inspannende tochten kan uitrusten.

Op het moederschip wordt een torpedo op rails uit het voorraad-ruim naar buiten geschoven. Een werkje waaraan vier man de handen vol hebben.

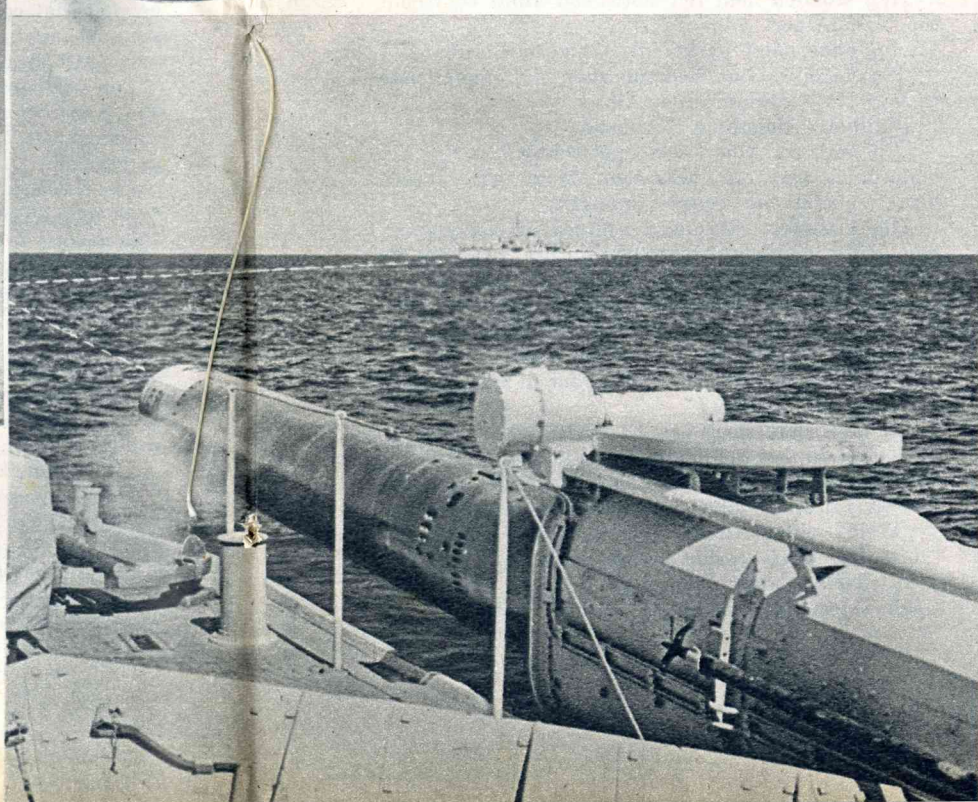
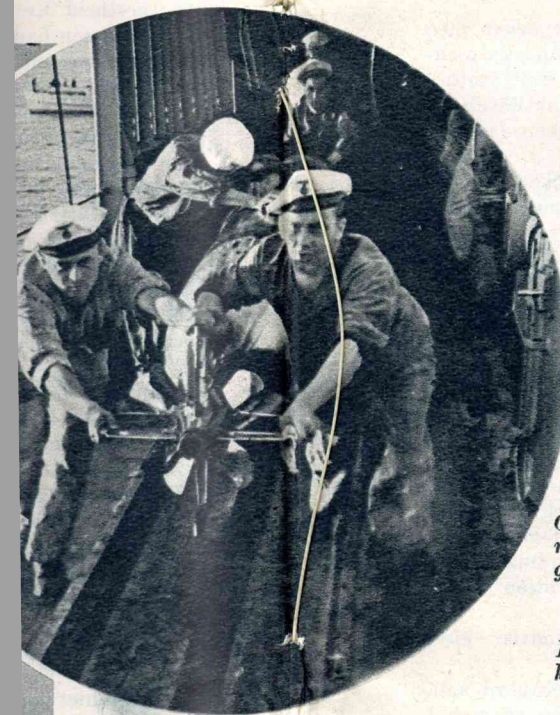
Een torpedo verlaat de lanceerbuis. Voor koerswijziging is het voor het aangevallen groote schip te laat.

Beschermend daalt de nevelwand tusschen de snelbootflottielje en den vijand. Voor de snelbooten worden zodoende de aanvalsmanoevres vergemakkelijkt.

Een oefenings-torpedo, die in den kop carbid meervoert. Zoodra hier water bij komt, ontwikkelt zich een rookpluim, zoodat het uitgelopen projectiel gemakkelijk gevonden kan worden en opgevischt voor verder gebruik.

Het laden van torpedo's aan boord van een snelboot, die langsij het moederschip ligt.

het
stend
ggen
ge-
ven.



DE TERUGKOMST VAN OOM JURRIAAN

DOOR

J. GERHARD TOONDER

*

Zoo kwam het dus, dat ik vroegtijdig en met een eenigszins onvoldaan gevoel oom Jurriaan's feest verliet. Ik nam mij stellig voor om, ten einde mijn zenuwen rust te gunnen, voorlopig alle contact met mijn familieleden te vermijden. Wanneer ik in de komende dagen weer contact met hen zocht, zou het zijn uit nieuwsgierigheid, om te weten te komen of Henriëtta erge hoofdpijn had na het feestje, maar nieuwsgierigheid is geen deugd en ook geen sieraad; ik zou er beter aan doen, haar te bedwingen en mijn geestkracht voor belangrijker dingen te gebruiken. Voor de zaak met de Van Goyen bijvoorbeeld.

Vijfzeventig gulden had ik in mijn zak; de koop was, praktisch gesproken, al gesloten en nu kwam het op den verkoop aan. Daar hing mijn toekomst van af. Het zou in ieder geval geen noodzaak meer voor me zijn om oom Jurriaan te achtervolgen en hem om ondersteuning te bedelen. Dat was een prettig, bemoedigend gevoel.

Ik moest nu, vanavond nog, Sonia opzoeken en haar bedanken. Een klein, zwijgzaam buurmeisje is beter dan een oom-milionnaire en een karrevracht andere liefhebbende ooms en tantes en dat zou ik haar nog gaan zeggen, voordat zij sliep...

Maar toen ik aan de deur bonste, kreeg ik geen antwoord meer. Het was al laat, dacht ik. En haar houding, toen ze mij 't geld gaf, bewees ook wel, dat ze geen zin had er veel over te praten. Ik kon er eerst nu eens rustig over denken; ik kon me eerst nu eens rustig afvragen, hoe zij er eigenlijk toe gekomen was, het te doen.

De verklaring, dacht ik, terwijl ik in bed kroop en langzaam begon weg te doezelen, was misschien te zoeken in die laatste woorden die ze me zei: „Je weet wel... en het speet hem zoo...” Hém, dat was Dries. Daar zou je uit denken, dat ze het voor Dries had gedaan en niet voor mij. Dat klonk belachelijk, dacht ik; maar we leven nu eenmaal in een wereld, waar je voor onverwachte dingen kunt komen te staan. Morgen zou ik wel te weten komen, waarom het was — morgenochtend, als ik bloemen voor haar en de Van Goyen voor mijzelf had gekocht; dan zouden wij er eens over praten.

Wij praatten er niet over.

Toen ik dien volgenden ochtend, zonder bloemen, bij haar aanklopte, was ik te opgewonden, te verward en te teleurgesteld om over Dries en over subtiele drijfveren in de menselijke ziel te praten of te denken. Ik beukte eerst twee zware slagen op de deur en wachtte verbeten een antwoord.

„Wie is daar?” vroeg eindelijk een gesmoorde stem.

„Ik!” schreeuwde ik heesch.

„Nee, Peter — ik heb nog geen koffie en ik zie er ontoonbaar uit...”

„Geef niet — laat me er in!” drong ik aan en ik rammelde zoo vervaarlijk op de deur, dat ze me verschrikt open kwam doen en vroeg of mijn olifanten soms losgebroken waren.

„Het is mis,” zei ik schor.

„Met jou?”

„Met Van Goyen.”

„Dien ken ik niet en ik begrijp niet, waarom je bij mij den heelen boel op z'n kop moet zetten als het mis is met een meneer Van Gooi...”

Ze scheen boos te zijn, zoo boos, dat het mij ont-nuchterde.

„Neem het me maar niet kwalijk,” zei ik dus en eerst nu keek ik haar aan. Ik kwam tot de erkenning, dat ze recht had om boos te zijn. Ik was hier binnengedrongen door geweld te plegen op de deur, en ze was werkelijk niet in een toestand om jongemannen op haar kamer te ontvangen, want ze had vette crème op haar gezicht en papillotten in haar krullen. „Het moest nog een kwartier zitten, maar nu zal ik het er maar afvegen,” mompelde zij, en ze keek alsof hiermee haar levenswerk vernietigd was.

Ik legde de drie briefjes van vijftientwintig op de tafel. „Hier is je geld weer,” zei ik mistroostig. „Ik kwam vanochtend om kwart voor negen al op den Zwanenburgwal, in die uitdragerij, waar ik hem

KORTE INHOUD. Pieter Kandel, een jonge en arme schilder, ontdekt in een uitdragerswinkel te Amsterdam een oud schilderij, vermoedelijk van Van Goyen. Van zijn rijken oom Jurriaan Kandel uit Amerika wil hij het geld, f 40.—, leenen, doch deze weigert het hem te geven. Pieter ontmoet zijn neef Dries Putter, een verlegen jongeman, dien hij aan de pianiste Sonia Velmy voorstelt. Dries wil z'n neef het benodigde bedrag leenen, doch door diens ontactisch optreden wordt de prijs van 't schilderij nu tot f 75.— verhoogd. Intusschen bereidt Henriëtta, een 50-jarige nicht van Pieter, een grootsch feest voor ter eere van oom Jurriaan, waarbij alle familieleden tegenwoordig zijn. Pieter heeft inmiddels een neef ontmoet, 'n echten fat en geldjager, die eveneens Peter Kandel heet. Deze wil met hem vriendschap sluiten om te trachten samen in het bezit te komen van oom Jurriaan's geld. Dries Putter is wederom bij Sonia op bezoek geweest; hij heeft z'n destijds gemaakte fout ingezien en nu een bedrag van f 75.— bij haar voor Pieter achtergelaten.

*

gevonden had,” vertelde ik. „Om kwart voor negen. En weet je wat hij zei? Weet je wat hij zei? Hij had de Van Goyen net twee minuten van te voren verkocht, zei hij. Om tien minuten over half negen werd er bij zijn winkel aangebeld door een jongen van een boodschappendienst. Die gaf hem alleen een briefje, een gesloten enveloppe. Daar zaten vijfeventig gulden in, met een getypt briefje: — Geef bringer dezies het schilderij mee dat naast de kachelpijpen ligt. — Punt. Meer niet.”

Ik zweeg. Sonia zweeg ook.

„Nou — wat zeg je daarvan? Wat denk je daarvan?”

„Dat het raar is. Nogal gek om op die manier iets te koopen.”

„Er... ik weet niet. Als ik zoiets in 'n boek las, zou ik zeggen, dat er iets achter zat.”

„Heb je 'n kammetje in je zak?” vroeg Sonia toen.

Zij kamde peinzend haar kunstmatige krullen uit en herstelde daarmee mijn pijnlijk geschokt vertrouwen in de vrouwelijke sekse. Iedere haal van mijn ouden zakkam bracht verheugende resultaten aan het licht. Vervolgens verdween ze om koffie te zetten.

Zij liet me een poosje alleen; lang genoeg voor mij om in te zien, dat het geen zin had om detective te spelen en de Van Goyen op te sporen.

Het eenige wat ik kon doen, was, verder schilderen zooals ik altijd geschilderd had en me voegen in de geleerden der begeerige Kandels, die om oom Jurriaan zwermden.

Ik zuchtte eens diep en liet me door Sonia's koffie verkwikken.

„Het is jammer,” zei Sonia, „en het spijt me voor Dries. Voor jou ook, natuurlijk. Maar hij had zoo'n berouw, zie je. Hij begreep, dat het door zijn schuld was, dat je toen den koop niet kon sluiten. En hij was bang dat je nu nooit meer met hem om zou willen gaan...”

Zij zat daar tegenover me en staarde dwars door mij heen, alsof ze me niet eens zag zitten en in haar oogen had ze iets — had ze iets... hoe zal ik het zeggen? Het was iets, dat je ook wel eens in de oogen van jonge moeders ziet, als hun kind valt en zich bezeert terwijl het leert loopen — iets van trots en leed der welkaar.

Ik was nu in ieder geval weer gekalmeerd. De hevige woede, die de teleurstelling me eerst had gegeven, was gezakt en had plaatsgemaakt voor een naargeestige, moedelooze spijt; en in die spijt wist ik niets beters te doen dan tóch maar gehoor te geven aan oom Jurriaan's uitnoodiging en dien middag naar hem toe te gaan, om hem te helpen bij de zonderlinge bezigheid, die hij beschreef als: kijken, welk familielid we overgeslagen hebben.

Toen ik mijn koffie op had, stuurde Sonia me weg. Ik was nauwelijks boven op mijn atelier, of er werd geklopt.

„Stoor ik?” vroeg een stroop-vriendelijke stem bij de deur. Voor mij stond de heer Albert van Lier, in effecten.

„Ik kom eens even met u spreken, als dat kan,” kondigde hij aan; hij wachtte trouwens niet af of het kon, maar kwam met een beminnelijken glimlach nu geheel binnen.

„Een leuk atelier is dit, héél leuk.”

Ik knikte.

„Een aardig schilderijtje staat daar.”

Ik keek naar het doek dat hij aanwees en stemde in. „Ja, heel aardig. Alleen is het nog niet klaar en het staat op zijn kop.”

„Ja, ja, dat zie ik. Op zijn kop.”

Hij ging van den eenen voet op den anderen staan en sprak toen, met ontstellende openhartigheid: „Ik kwam u iets vragen.”

„Ga uw gang,” noodigde ik uit.

„Hebt u verstand van schilderijen?”

„Wel,” antwoordde ik schouderophalend, „dat is zooals je het neemt. Ik ben schilder.”

„Ja — maar... hebt u er verstand van?”

„U bedoelt, als ik het goed begrijp,” zei ik, „of ik expert ben en kan taxeeren?”

„Zoo ongeveer, zoo ongeveer.”

„Ik kan er een slag naar slaan. Meer kan niemand.”

Hij gorgelde zijn keel, wierp 'n spiedenden blik in alle hoeken van de kamer om zich er van te overtuigen dat we werkelijk niet afgeluisterd werden, en stak zijn bleek, puisterig hoofd zoo ver mogelijk in mijn richting. Nu komt het, dacht ik.

„Wilt u mij even volgen, mijnheer Kandel?” vroeg hij fluisterend.

„Goed,” zei ik, „als ik u daar een genoeg mee doe...” en ik volgde hem, toen hij op zijn teen-spitsen de trap afging. Hij geleidde mij twee verdiepingen lager, naar het appartement, waar Bernhard en Hendrik van Lier schijnbaar ingespannen aan den arbeid waren.

Albert sloot de deur. De drie heeren keken mij met nagebootste glimlachjes aan; ik voelde me slecht op mijn gemak.

„Kijk, mijnheer Kandel,” begon Albert, „het gaat hiérom...”

„We hadden natuurlijk ook een expert kunnen raadplegen,” onderbrak Hendrik.

„Beter zelfs,” oordeelde Bernhard.

„Ik heb weinig tijd,” zei ik.

Bernhard en Hendrik wisselden een blik, dachten na en knikten. Toen stak Albert van wal. „Een onzer cliënten, mijnheer Kandel, heeft gespeculeerd, natuurlijk verkeerd gespeculeerd. Hij moest bijbetalen en... enfin, enfin, mijnheer Kandel u kent het effectenvak misschien niet, ik wil u niet vervelen... ten slotte waren zijn fondsen uitgeput. Onze firma had helaas te veel vertrouwen in dezen cliënt gesteld...”

„Vanzelfsprekend,” onderbrak Hendrik hier, „zoo'n oude relatie...”

„Zoo'n áángename relatie,” vulde Bernhard aan.

„Wij stonden hem ten slotte een ruim voorschot toe,” zei Albert gul.

„Op onderpand natuurlijk,” knikte Bernhard.

„Nu bereikte ons hedenmorgen de ontstellende tijding...” declameerde Albert.

„Failliet,” fluisterde Bernhard.

„En nu,” zei Albert iets opgewekter, „is dus het onderpand aan ons vervallen. Maar wij kunnen helaas moeilijk de waarde taxeeren.”

Albert zweeg. Bernhard schreef in een gespannen stilte door het kantoor, hurkte neer bij de safe en begon onder luid gesteun en het prevelen van getallen, aan het letterslot te draaien. Toen eindelijk de deur openzwaaide, verzezen de aanwezigen in eerbiedig zwijgen van hun zitplaatsen.

Zoo kreeg ik dan dat onderpand in mijn handen. Het was een schilderij.

En mijn hart sloeg een heelen tik over.

Terwijl ik het schilderij van alle kanten bekeek, trok ik het zuurste gezicht dat ik trekken kon. De heeren van Lier wachtten in een ademlooze spanning.

„Wel?” vroeg Albert eindelijk.

„Is het iets?” wilde Hendrik weten.

Ik haalde mijn schouders op en mompelde: „Het is een oud schilderij, oud en vuil.”

2 leuke Zomerjaponnen

No. 33



No. 34



Ruime taille, klokkende rokjes, korten, vlotte modellen, welke het zoo goed doen in mat-crêpe of een gebloemd zomerstofje. Vlotte modellen, welke ook gemakkelijk zelf te maken zijn.

In de maten 40-42-44-46 leveren wij U het

Knippatroon à 15 cent

(afgehaald aan onze bureau's). In geval van toezending per post 5 cent extra voor portokosten.

Bestellingen kunnen geschieden: bij Uw agent, Uw bezorger of den boekhandel; door girostorting op no. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels aan

Patronenkant. Panora, Nassauplein 1, Haarlem

„Wij hebben het pas nog afgestoft,” wierp Albert tegen.

„Ik kan u natuurlijk wel vertellen wat iedereen met eenige kunstkennis u zeggen kan,” hernam ik. „Het schilderij moet om te beginnen volkomen schoon-gemaakt worden; als dat goed gebeurt, is er een half jaar mee gemoeid.

En dan moet u een certificaat van echtheid hebben, dat door een erkend deskundige met een internationale reputatie is afgegeven. Dat kost wel het een en ander. Dan komt de restauratie; van de resultaten van de schoonmaak hangt het af, of die vóór of na de expertise moet plaats hebben. Omdat u waarschijnlijk geen relaties met verzamelaars hebt, zal het 't beste zijn om het stuk in handen van een kunsthandel te geven. Meer dan dertig procent commissie zal die niet vragen. Dan kan het natuurlijk wel een jaartje duren, voordat er een liefhebber op komt dagen, die er uw prijs voor wil betalen, maar dat is geen bezwaar.”

De heeren van Lier in effecten staarden mij onnoozel aan en ik wist niets beters te doen dan hen bemoedigend toe te knikken.

„Dat is alles,” zei ik.

„En hoeveel,” vroeg Albert eindelijk, „hoeveel zou dat kosten?”

„Het schoonmaken wil ik wel voor u doen; daar zal ik dan niet meer dan honderd gulden voor rekenen, omdat we ten slotte buurlieden zijn. Van wat de expertise kost, heb ik geen idee, maar ik vermoed, dat het tusschen de tweehonderdvijftig en vijfhonderd gulden is. En dan nog de restauratie; dat hangt er natuurlijk van af, wat er aan te doen is, maar meer dan een vierhonderd gulden...”

„En dan? En dan?” jachtte Hendrik.

„En verder weet ik het niet,” zei ik. „Verder is alles mogelijk.”

Het was niet zoozeer mijn bedoeling om de heeren van Lier op te lichten. Ik wist zelf nog niet zeker of ik dit schilderij goed beoordeelde en in dit stadium van de zaak zag ik niet in, waarom ik hen erg optimistisch zou stemmen — maar nu zij zoover waren, dat zij zich ernstig benadeeld voelden, kon ik hen voor mijn gemoedsrust en om de zaak der waarheid te dienen, wel zeggen wat ik dacht.

„Het is mogelijk,” zei ik, „dat dit portret van Van Dijk is. Daar herinnert het aan. Als het een goed portret is, kan de opbrengst in de duizenden lopen. Tien- tot vijftienduizend is voor Van Dijk geen uitzondering.”

„Ai,” sprak Albert.

„Maar als u geen certificaat krijgt, mag u blij zijn met ieder bod dat er op komt.”

Ik knikte weer en stak een sigaret op. De waarheid was, zooals ik nu gezegd had. Het was niet noodig om er bij te vertellen, dat ikzelf het ding zonder risico's wel voor eenige honderden zou kunnen verkoopen; als ik het eerst schoonmaakte en een beetje oplapte, zat er nog wel meer in. En ook zag ik er de noodzaak niet van in, de ongelukkige bezitters van dezen kunstschat iets van mijn emotie te laten merken. Ik rookte dus en zweeg.

Bernhard, die de meest zakelijke was, vroeg: „Wat raadt u ons aan?”

„Dat heb ik al gezegd; schoonmaken, expertise, restauratie, verkoopen.”

„Wij zijn geen kunsthandelaars,” stelde Albert vast. „Wat denkt u, mijnheer Kandel — als wij dit ding zoo aan een kunsthandelaar verkoopen, zooals het nu is, wat zouden wij er dan voor krijgen?”

„Ik weet het niet,” zei ik. „Iedere kunsthandelaar zou er een ander bod op doen. Hoeveel wilt u er voor hebben?”

De heeren van Lier zwegen en wisselden sluwe blikken.

„Misschien,” zei ik peinzend, „weet ik iemand die er tweehonderd gulden voor geeft, of iets daaromtrent. Misschien voelt u daar iets voor. U kunt ook aanbiedingen vragen uit den handel. Véél meer dan tweehonderd krijgt u in geen geval.”

„We zullen er over denken,” besliste Bernhard, en daarmee namen zij afscheid. Ze geleidden me alle drie naar de deur, ze bedankten me driestemmig, ze gaven me drie slappe, kleffe handen. Ik kreeg den indruk, dat zij tamelijk opgewekt waren.

Van mijzelf kreeg ik dien indruk niet. Ik voelde me eenigszins slapjes in het hoofd en in de knieën. Ik wist niet of ik dom of verstandig had gehandeld. Als ik sluw en geslepen was geweest, zou ik het schilderij nu misschien al voor een paar tientjes in mijn bezit gehad hebben; maar het ongeluk wilde, dat ik geen scharrelaar in oude kunst, maar een gewoon schildertje was en dat mijn vaktrots mij verbood, onwaarheden te vertellen wanneer menschen mijn oordeel vroegen. En ik had alwéér trek in koffie. Ik klopte alwéér bij Sonia aan.

„Ik weet niet wat jullie vanochtend mankeert,” klaagde Sonia, „maar jullie schijnen me niet eens meer den tijd te gunnen om mijn vrouwelijke plichten te vervullen.”

„Jullie?” vroeg ik. „Ik ben toch maar met zijn eenen?”

„Maar je neefje is er ook al.”

„Huh. O. Dag,” zei het neefje. Ik wierp een verbaasden blik op Sonia, en zij verduidelijkte:

„Het schijnt, dat hij het ouderlijke juk zit af te schudden.”

„Sp... sp... spot maar niet,” verzocht Dries, zonder zijn oogen op te slaan. „M... m... mama w - w - weet niet eens, dat ik hier zit. Z - z - ze is boos. Aan één stuk door. G - g - gisteravond, na dat ffeest, heb ik haar d - d - de waarheid gezegd.”

„En wat zei zij toen?” vroeg ik.

„O... o... óók de waarheid.”

„En, Dries,” vroeg ik verder, „hoe is het met oom Jurriaan afgelopen, in het heerenlooi?”

„Niks.”

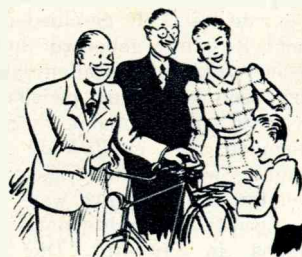
„Wat heeft hij je gezegd?”

„Hij zei... dat ik me kalm moest houden. Hij vroeg me allerlei dingen. Hij zei, dat je in de wereld niets bereikt door op je stoel te zitten en ja mama te zeggen. Hij zei, dat je er iets voor dóén moest om onafhankelijk te worden en dat ik er niets mee op zou schieten als hij me geld gaf. Onafhankelijkheid zit in je ziel en niet in je beurs, zei hij...”

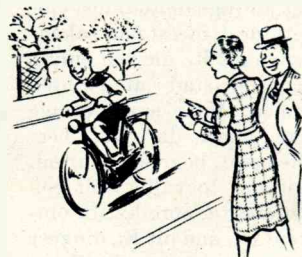
„Daar herken ik oom Jurriaan in,” knikte ik.

Vervolg op blz. 22

Piet kreeg nóg iets!



„Kijk eens jongen, wat je van je oom krúgt voor je verjaardag: een FIETS!”



„Kom Bets, kijk niet zoo benauwd, als die jongen er afvalt...”



„Dat is het niet, hij hoest direct zoo en juist bij het fietsen vat zoo'n jongen kou.”

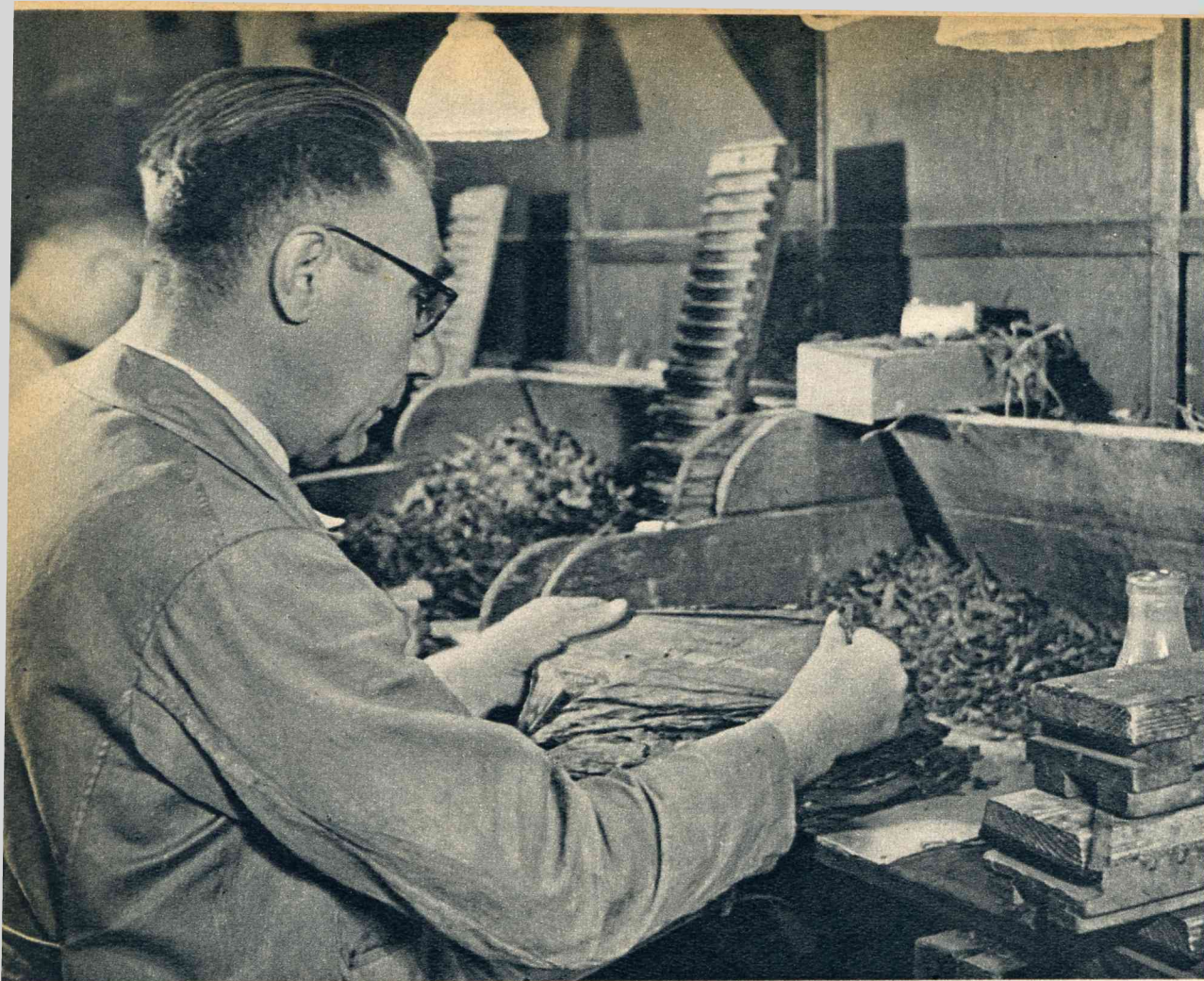


„Dan krijgt Piet nog wat van mij: een doos Wybertjes. Wybert-tabletten voorkomen hoest en heesheid.”



Alleen in origineele blauwe doozen à 25, 35 en 60 cent.

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad. Verschijnt Donderdags. — f 1.62½ per kwartaal of f 0.12½ per week. Franco per post f 1.75 per kwartaal bij vooruitbetaling. Koloniën f 7.65 per jaar bij vooruitbetaling. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. — Bureau's: HAARLEM, Nassaulaan 51, Telef. Int. 13866, Giro nr. 142700. AMSTERDAM, Singel 263, Telef. Int. 33170, Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Statensingel 179b, Giro nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. Int. 111666, Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142, Telef. Int. 13473, Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oldenzaalschestraat 56, Telef. Int. 2188, Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. Int. 24825, Giro nr. 383772. 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Int. 4286, Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstr. 20, Telef. Int. 5851, Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5, Telef. 81. — De voorwaarden van onze gratis ongevalverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar.



Het dekblad wordt uitgerold en op gaasheid bekeken. Door er wat water met de vingers op te sprengelen, maakt de werkmans het blad soepel, zoodat het niet breekt bij het gladstrijken.

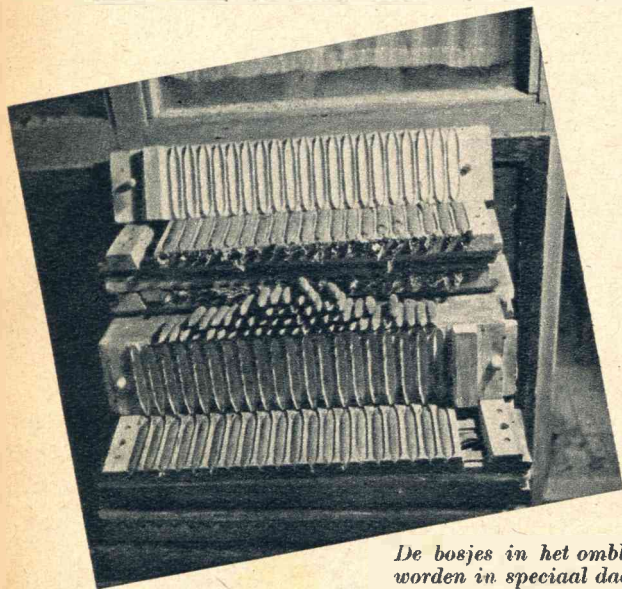


Een paar bossen prachtig Sumatra-dekblad.



Het omblad wordt klaargelegd, waarna het binnenwerk hierin wordt gerold.

DE HANDWERKSIGAAR



De bosjes in het omblad worden in speciaal daarvoor vervaardigde vormblokken gelegd, het deksel komt er op en de eerste vorm wordt aan de sigaar gegeven onder lichte druk.

Een merkwaardige huisindustrie te Amsterdam

Wanneer men oog heeft voor het handwerk, voor het ambacht, en de beoefenaars daarvan, dan kan men ook in de groote steden allerlei kleine huisindustrieën ontdekken.

Een der belangrijkste hiervan is wel het vervaardigen van de z.g. handwerksigaar.

De werkelijke fijnproevers onder de sigarenrookers, zoo heb ik mij laten vertellen, prefereren nog altijd de handwerksigaar, en zij zoeken net zoo lang, tot zij dien sigarenmaker hebben gevonden, die het juiste mélange heeft getroffen, dat naar hun smaak is.

Op onzen speurtocht troffen wij in het oude gedeelte van Amsterdam een dergelijk sigarenfabriekje aan. Alhoewel men ook hier al spreekt van een „fabriekje”, komt er toch aan de geheele vervaardiging geen machine te pas.

En wat wel het merkwaardigste was: we troffen een geheel gezin aan, dat zich met de behandeling van het edele toebackskruydt bezighield. Groot-

vader, vader, dochter, nog een broer van den „baas” en diens vrouw, benevens een knecht, die den illustere bijnaam droeg van Jet.

Maar we hadden het over de vervaardiging van handwerksigaren. Dit geheele gezin dan werkt eendrachtig samen aan de totstandkoming van de geurige Havana's of Sumatranen.

Wij hadden echter nog niet de echtgenoot van den baas ontdekt.

„Nee, mijnheer, m'n vrouw moet natuurlijk in den winkel zijn.”

???

„Ja, de tabakswet heeft het ons niet gemakkelijk gemaakt. Wij mogen namelijk niet hier uit de werkplaats verkoopen. En het wonderlijke is, dat juist de kenners ons hier komen opzoeken en gewoonlijk niet veel zin hebben om naar den winkel te gaan.

Het is juist de sfeer, de geur van de onbewerkte tabak, die het 'm doet. U moet soms eens zien, hoe zoo'n professor, of een rechter, ja, wij hebben hier piekfijne klanten, hoe die met een plezier en een genot een mooi dekblad uitstrijken en bekijken, of hoe ze den rinschen geur van een bosje Havana-bladen opsnuiven.

Maar zooals ik zei, de tabakswet verordeneerde, dat wij voor den verkoop een apart winkelhuis moesten hebben.”

Inderdaad troffen wij vlak om den hoek in het straatje de vrouw van den baas in het winkeltje, vol met kistjes sigaren, sigaren... producten van een nijver gezin, dat den moed niet verliest, maar cendrachtig doorzet, moeilijken omstandigheden ten spijt.

Daar de sigaren niet uit de werkplaats mogen worden verkocht, moet de klant naar het winkeltje gaan, waar de vrouw des huizes de klanten bedient.



De laatste bewerking en een der belangrijkste: het dekblad wordt aangebracht.



Drijvend advocatenkantoor te Rotterdam



De secretaresse beklagt zich allerm minst over haar knusse hoekje.



Het bureau van den „baas”.

Het drijvende advocatenkantoor te Rotterdam. De cliënten behoeven niet veel verder te loopen dan voordien.

In Rotterdam is veel gebeurd, maar — er wordt ook veel gedaan. De geest van den Hollander is nu eenmaal niet: bij de pakken gaan neerzitten. Wij hebben in de dagbladen kunnen lezen, dat het nog wel eenige jaren kan en zal duren, eer de binnenstad wederom eenigszins het aanzien van een zakenwijk zal hebben herkreken, en het lichtpunt is dan, dat alles veel ruimer, luchtiger en mooier zal zijn. Maar tot

zoo lang konden een paar advocaten niet wachten. Zij hadden altijd hun kantoor in de binnenstad gehad, daar wisten hun trouwe cliënten hen te vinden, dus zonnen zij op middelen, om hun cliënten tegemoet te komen. Het gelukkige toeval wilde, dat een der heeren een stevig binnenwaterjacht bezat.

In normale tijden een luxe, die den hardwerkenden advocaat volop zijn rust en evenwicht hergaf in de twee weken vacantie, die hij zich gunde. Maar die luxe was nu een overbodig ding geworden; er moest hard worden aangepakt. Wat lag er dus meer voor de hand, dan de luxe aanpassen en omwerken tot harde noodzaak? Het jacht werd wat verbouwd, het werd op een gunstige plaats in de binnenstad, in de z.g. Zalmhaven, gemeerd, en het advocatenkantoor was wederom dicht bij zijn oude bekende behuizing gevestigd.

De heeren wilden per se de zaak „drijvende” houden.

Wij wenschen hun dit toe, en meer dan dat. Initiatief verdient beloond te worden.

„Ben jij al klaar met die stukken voor mr. X?”



De conferentiekamer van het drijvende advocatenkantoor.

DE TERUGKOMST VAN OOM JURRIAN

Vervolg van blz. 19

„Laten we nu over iets anders praten,” smeekte Sonia mij en ik vertelde dus over de heeren van Lier en hun schilderij.

Sonia zette intusschen koffie en luisterde slecht. Dries daarentegen scheen van mijn verhaal op te knappen.

„W...w...weet jij iemand die er tw...tweehonderd voor over heeft?” vroeg hij.

„Ik. Als ik tweehonderd gulden kan leenen.”

„Ik heb nog altijd maar d...dertig gulden,” mompelde Dries verstrooid.

„Ja — jij...” zei ik, en ik vond deze herinnering aan Van Goyen pijnlijk. Sonia ook. Ze vroeg of we bleven eten.

„Als het je te lastig is...” zei ik beleefd. Maar Sonia beweerde, dat ze het erg gezellig vond en daarom stond ik toen maar op en ging brood voor haar snijden in het keukentje.

„Vind je het heusch niet oervervelend, dat die kerel hier heele dagen omhangt?” vroeg ik haar daar zachtjes.

„Welneen,” glimlachte zij. Het was een teedere glimlach. „Het mag niet oervervelend zijn als je iemand door zoo'n crisis sleept als waar hij nu in zit.”

„Maar nu krijg je mij ook nog steeds op de koffie, en ik zit niet in een crisis,” meende ik.

„Misschien ook een beetje.”

Dries leed blijkbaar aan een ernstiger crisis dan ik, want toen ik opstapte om, met een welgedane maag, naar oom Jurriaan te gaan, zakte hij nog eens tevreden terug in zijn stoel en vroeg of er misschien nog één kopje koffie voor hem was.

Ik ging dus, ondanks mijn stellige voornemen om het niet te doen. Pas toen ik weer tegenover oom Jurriaan stond en in zijn koude oogen, naar zijn vreemd, haast levenloos gezicht keek, wist ik de ware reden van mijn komst. Ik was gegaan om hem weer te zien.

„Goeden middag, Peter,” zei hij. „Ga zitten.”

Ik ging zitten en hij verdiepte zich weer in den bundel papieren, waar hij bij mijn binnenkomst mee bezig was geweest.

Oom Jurriaan gromde iets. „Je bevalt me,” zei hij opeens. „Ik zal je een gulden per uur geven.”

„Wa...” antwoordde ik onintelligent.

„Ik heb je gisteravond laten halen, nietwaar? Dat zullen we op anderhalf uur rekenen. En nu zit je hier al weer.”

„O ja,” knikte ik.

„Overigens,” sprak oom Jurriaan, „houd ik niet van overbodige uitgaven. Ik zal je alleen in uiterste noodzaak ontbieden.”

„Laten we dan beginnen,” stelde ik voor. „Waarom vroeg u mij te komen?”

Hij stak mij een vel papier toe, dat ik eenigszins verbaasd aannam. Het was namelijk een bijna geheel onbeschreven vel — er stond slechts één regeltje op getypt:

„Mona Alice van Arkel, laatste bekend adres: Boonenstraat 198 d, Den Haag — (A 9).”

„Wat stelt dat voor?” vroeg ik.

„Mona van Arkel is de eenige van de familie, die niet op het feest kwam en ook geen brief van verhindering schreef. Het interesseert mij te weten waarom zij niet kwam.”

„Ze is misschien verhuisd en heeft die kaart niet gekregen,” opperde ik.

„Mogelijk. Maar misschien was er een andere reden. Die wil ik weten. Breng haar hier.”

„Hè?” vroeg ik, en ik schoot van verbazing over-eind. „Haar... hier brengen?”

„Ja, dat zei ik.”

„En als zij niet wil?”

„Dan zorg je dat ze wel wil. Hier zijn honderd gulden voor 't geval dat je onkosten krijgt. Solomon zal je chauffeeren — ik heb vanochtend 'n auto gekocht, die staat buiten op je te wachten.”

Zoo ging ik op zoek naar Mona Alice van Arkel.

Toen ik buiten kwam, was er geen Solomon met of zonder auto te zien. Ik wachtte bijna een kwartier en belde toen maar weer aan. Milly opende.

„Weet je waar Solomon zit?” vroeg ik ongeduldig.

„Wie zegt u?” informeerde zij.

„Solomon — die neger.”

„O,” zei Milly, en ze begon zenuwachtig met haar oogen te knippen. „O. U bedoelt mister Hickley...” en na die gedenkwaardige woorden vergastte zij me op een vlammen-den bos.

„Mister Hickley voor mijn part,” ging ik genadeloos voort. „Hij moet komen. Waar zit hij?”

„Wel... eh... bij... eh... in... eh...”

Maar ik gunde me niet den tijd om het einde van dit antwoord af te wachten. Ik drong haar op zij en ging met groote passen naar de keuken. Daar zat mister Solomon Hickley achter de tafel en at, vriendelijk glimlachend, de puddingresten van de pension-gasten. Zijn bijgeluiden waren eenigszins hinderlijk.

„Je moet me naar Den Haag rijden,” zei ik kort. „We hebben haast.”

Hij scheen er op gerekend te hebben, want hij stond zonder protest op, na nog met één haal van zijn tong een klodder zoo groot als een vuist in zijn breeden mond gewerkt te hebben.

„Lekke,” knikte hij goedkeurend; en op mijn verbaasden blik verklaarde Milly:

„Ik leer hem Hollandsch, ziet u.”

„Lekke,” schatpees, aapkop,” verduidelijkte Solomon.

Hij drukte Milly, ondanks mijn aanwezigheid en haar protest, 'n hartelijken zoen op beide wangen, wat 'n paarsen bos en eenige puddingspetters naliet, en ging mij toen voor naar den nieuwen auto. De nieuwe auto was, zooals men dat van een millionnair kon verwachten. Hij was zwart gelakt, maar blonk van onder tot boven door schitterende onderdeelen, waarvan alleen een deskundige zou kunnen zeggen of zij van chroomstaal, nikkel of zilver waren.

Ik loodste Solomon door de stad naar den nieuwen weg naar Den Haag, waar hij onmiddellijk den rijden-den salon op honderdtwintig kilometer joeg.

„Doe het maar kalmpjes aan,” zei ik, zoo vriendelijk als me nog mogelijk was.

„Yes, yes, very calm,” knikte Solomon, en hij maakte er honderdveertig van. Ik bleef verbaasd en angstig naar den zacht-schommelenden pijl staren; daar kon ik ten minste aan zien wat er gebeurde, want uitkijsken had niet veel zin meer. Maar toevalligerwijze slaagde Solomon er in, zichzelf, mij en den auto heelhuids Den Haag binnen te brengen, en na eenige dolingen en leerzame gesprekken met politieagenten vonden wij inderdaad de Boonenstraat.

Het scheen niet bepaald de weelderigste straat van Den Haag te zijn en er waren veel kinderen. Het goede nummer had ik gauw gevonden. De deur stond open en ik klom naar boven. Er stond een lange, dunne vrouw op de gang, met een langen, dunnen neus en een lange dunne stem, en die vroeg me vijandig:

„Kommie doen?”

„Woont hier een juffrouw Van Arkel?”

„Niet thuis.”

„Weet u, waar ik haar zou kunnen vinden?”

„Neij.”

„Kan ik hier op haar wachten?”

„Neij.”

Waarna zij zich achter een deur terugtrok. Wat kon ik anders doen dan naar de straat afdalen? Daar stond de auto. Daar stond Solomon. En er stond een talrijke deputatie van Boonenstraters. Het bleek, dat Solomon zich tijdens mijn afwezigheid niet populair had weten te maken, want de lucht trilde van de scheldwoorden, die men hem toeriep. De meeste omstanders schenen er behagen in te scheppen om op luiden toon te constateeren, dat Solomon een leelijke, vuile, zwarte nikker was met een mooi aepakkie aan. Toen ik naar buiten kwam, gooide iemand hem juist eenig in staat van onthind-verkeerend fruit toe, dat hij alleen door handig bukken wist te ontgaan.

„Stap maar in, we gaan weg,” beval ik.

Maar juist toen Solomon zich bukte om het portier voor me open te houden, kwam er een ei tuschenbeide, een erg oud ei.

Met een zacht sputtergeluid brak het op Solomon's keurige uniformpet. Op het voorheen zoo smetteloos wit van zijn hoofddekseel vlekte thans een grillig oranje-rood van den onfrisschen eierdooier en stroompjes donker-drabbig vocht dropen langs zijn zwarte ooren. Hij keek verbaasd, lichtelijk scheel in een uiterste poging om te zien wat er boven op zijn hoofd gebeurde, en dit tafereel bracht de

omstanders tot een uitbarsting van niet geheel normale vroolijkheid.

„Ruiken vies...” stamelde Solomon.

Toen had de korrelige vloed zijn neus bereikt en hij uitte een schreeuw die het gelach overstemde.

„Hoe daan dit?” brulde hij en hij liep op de menigte af. „Hoe daan dit? Let'm cum! I'll break his're dirty neck!”

De Boonenstraters leidden zeer terecht uit deze woorden af, dat iemands nek op het punt stond gebroken te worden en zij weken joelend terug, toen Solomon, druk in de weer met het opstroopen van zijn mouwen, het hart van de menigte naderde. Zijn enorme gestalte, zijn van woede vertrokken gezicht en de zware, bollende spieren die hij dreigend ontblootte, boezemden klaarblijkelijk ontzag in, en als dat alles het niet deed, was de lucht, die hij verspreidde, voldoende om de meest verharde naturen op de vlucht te jagen.

„I get you! I get you!” beloofde Solomon. Vóór hem vluchtten ze, maar achter hem sloten ze joelend weer aan. Er gingen ramen open, en toeschouwers twee- of driehoog brulden hun advies; er gingen deuren open en belangstellenden mengden zich in den oploop. Van beide zijden der straat stroomde nieuw publiek toe en ik zag Solomon, schreeuwend, stinkend, bevuild, als een dolle blindeman voorttollen door de open ruimte, die eerbiedig om hem heen gehouden werd. Zoo verwijderde hij zich langzaam van mij en den auto en ik begon me onbehaaglijk te voelen.

Een van de joelende jongelingen diepte op dit moment 'n flinken kiezelsteen uit zijn broekzak op. Terwijl Solomon juist, tot groot vermaak van den nog steeds aanzwellenden oploop, 'n paar enorme sprongen deed om dien voortdurend voor hem uitwijkenden menschenmuur te doorbreken, mikte deze jongeling; hij zwaaide zijn hand uit en zou zonder twijfel 'n gat in Solomon's zwarten schedel veroorzaakt hebben, wanneer ik niet, nog net op tijd, hem had weten te bereiken en zijn arm een stoot had gegeven. De steen koos nu een verkeerde baan en suiste ergens éénhoog door een vensterruit, die juist opgeschoven werd. De ruit kon er niet tegen en versplinterde.

Maar ik was met dat alles nog niet tevreden; ik greep den kleinen moordenaar bij den nek en onder aandachtige belangstelling begon ik aan een tuchtiging, die mij door mijn hart werd ingegeven en die mij ten opzichte van dezen bloeddorstigen steengooier hoogst gepast leek.

De jongeman verzette zich hevig, maar zijn wringen en spartelen won het niet van mijn kracht; juist toen hij zijn verweer opgaf, zoodat mijn woede zakte, juist toen de bewondering voor mijn daden, blijkens de kreten om mij heen, algemeener werd, schoot er een meisje uit de menschenhaag te voorschijn. En voordat ik er op verdacht was, voordat Solomon haar tegen kon houden, gaf zij mij een kletsenden klap om mijn ooren.

„Leelijke lange lummel,” beet ze me toe. „Kinderen mishandelen...”

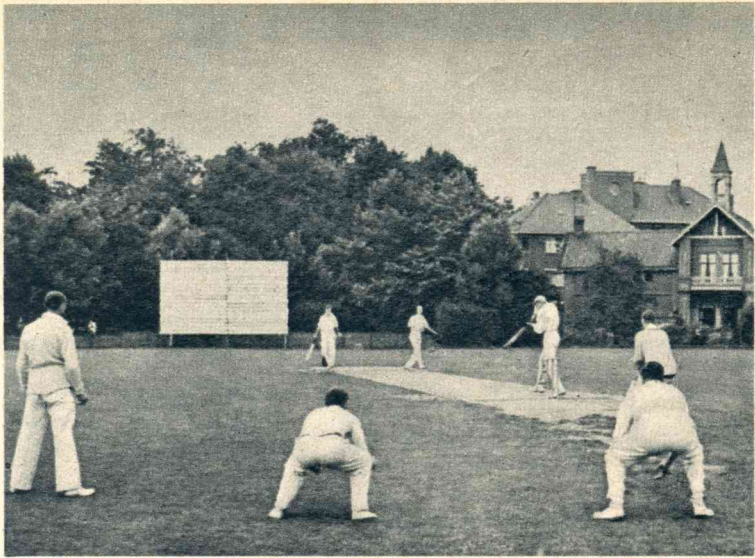
Met deze woorden rukte ze mij den jeugdigen boosdoener uit de handen — en toen ik mijn verontwaardigde verbazing weer zoover meester was, dat ik haar te woord kon staan, was zij al, mét hem, de open deur van 't perceel binnengegaan. Mijn gemoedstoestand werd niet rustiger, toen het afschuwelijke vermoeden bij mij postvatte, dat zij Mona Alice van Arkel was...

Het is niet prettig om te ontdekken, dat men belachelijk is. Ik voelde, dat ik het was, en als ik het niet gevoeld had, zou ik het wel aan de houding der aanwezigen gemerkt hebben. Zij schroomden niet, mij in mijn gezicht uit te lachen. Kinderen blerden, vrouwen krijschten, mannen brulden, doch Solomon bleef kalm en opperde het voorstel, naar huis te gaan. Ik voelde er veel voor, maar de opdracht moest uitgevoerd worden; ik besloot dus ergens een behoorlijken maaltijd te zoeken en 's avonds naar de Boonenstraat terug te keeren.

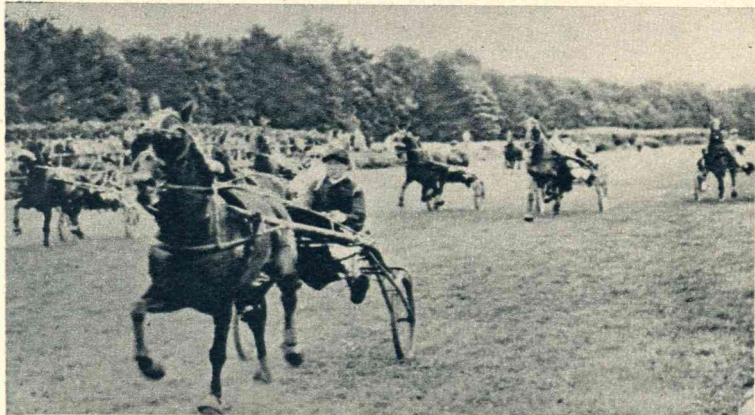
Aldus werd gedaan; wij gingen daarna, gesterkt en met verbeterde zenuwen, door de avondschemering om nogmaals te trachten onze zending te vervullen.

Wij konden nu de straat in rijden en stil blijven staan voor het huis zonder een meer dan gewone aandacht te trekken. Ik gaf Solomon opdracht in den auto te blijven zitten en waagde me daarna nog eens op die trappen, die nu duisterder en onbetrouwbaarder waren dan ooit. Radiomuziek en kijvende

Vervolg op blz. 24



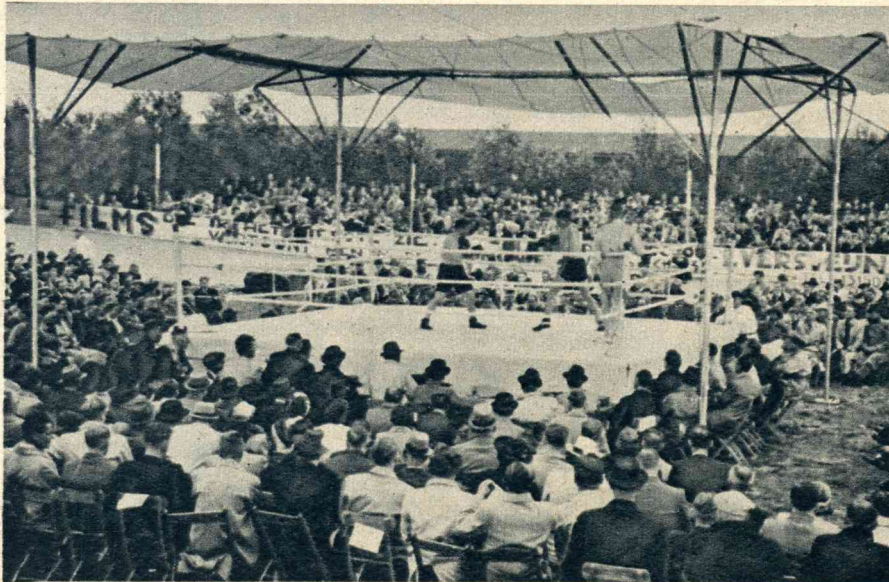
De cricketwedstrijd H.C.C. I-V.O.C. werd door de Hagenaars met groot verschil gewonnen. Uit de innings der Rotterdammers. Terwiel aan bat.



Op Duindigt werden Zondag de wekelijksche courses gehouden. Overzicht tijdens de race om den Germania-prijs.



Nota, de jeugdige Leidse athleet, nationaal kampioen op de 100 m hardloopen.

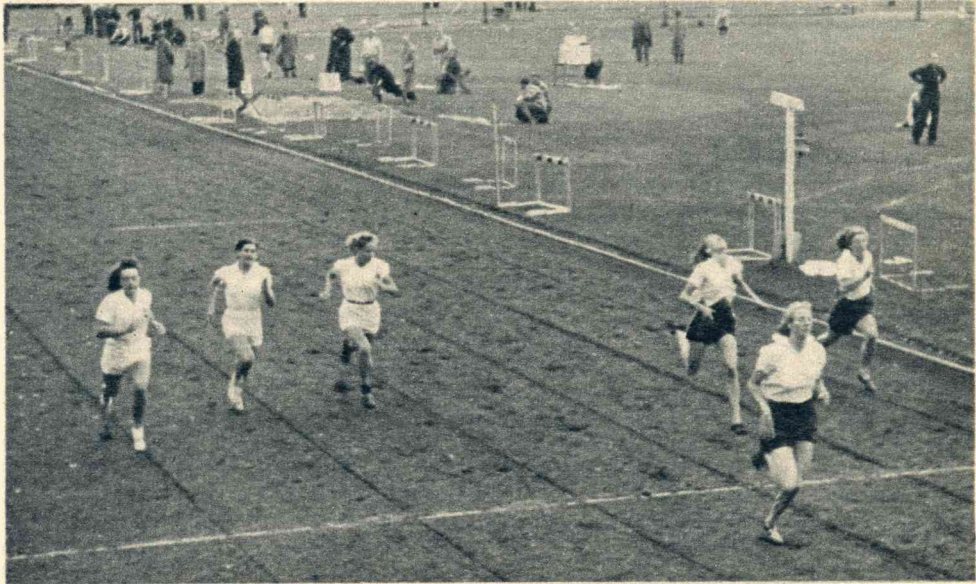


Boksvedstrijden op de wielerbaan De Kreek te Rotterdam. Overzicht tijdens den strijd om den middengewichttitel tusschen Luc van Dam (rechts) en Leen Sanders (links).

Wind en, wat erger is, regen beheerschten den laatsten dag der Hollandcreek op de Loosdrechtsche plassen. De staut der Olympia-jollen.



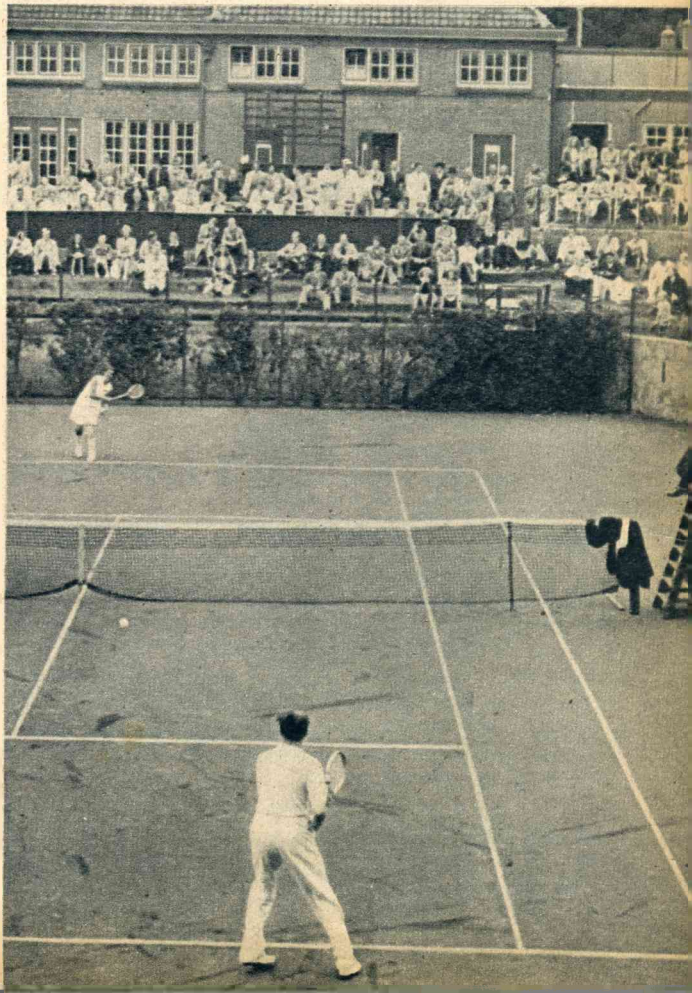
De nationale athletiekkampioenschappen in de hoofdstad. De finish 100 m hardloopen. De Leidse coming man Nota (met gespreide armen) won vóór Osendarp, die echter op deze foto voor schijnt te liggen. Volgens velen gingen de beide rivalen gelijk door de finish, of was Osendarp zelfs iets voor. Misschien dat de film het geheim oplost.



De nationale athletiekkampioenschappen. De allround athlete Fanny Koen won de 100 m plus nog vier andere nummers. Hier ziet men haar met ruim verschil op de 100 m zegevieren.

Sport van de week

Het jaarlijksche tennistornooi te Noordwijk droeg ditmaal vanzelfsprekend geen internationaal karakter. Mej. Rollin Couquerque kwam uit in het heeren-enkelspel en bracht het tot de vierde ronde, in welke zij tegen H. Willon sneuvelde. Overzicht uit deze partij.



DE TERUGKOMST VAN OOM JURRIAAN

Vervolg van blz. 22

stemmen van alle kanten begeleidden mijn schreden. Kinderen huilden, en op de vierde verdieping schalden twee radio's verschillende programma's. Ondanks den klap had ik medelijden met het meisje, dat hier wonen moest.

De lange, dunne vrouw deed open.

„Kommie doen?” vroeg. Ze moest het schreeuwen om de radio's te overstemmen.

„Juffrouw van Arkel!” schreeuwde ik terug.

De deur knalde dicht en ik wachtte. Toen ging de deur weer open en er stond een vrouwelijke gedaante voor me.

„Wat wenscht u?” riep zij.

„Ik wilde u spreken,” riep ik, „maar dat kan hier niet...”

Zij scheen even na te denken, haalde dan haar schouders op en beduidde me zwijsend, dat ik maar mee moest komen. Ik moest 'n ladder op; ergens op den zolder had Mona Alice van Arkel haar kamertje.

Zij leunde tegen de manke waschtafel, die er bijna het eenige meubelstuk was, en staarde me scherp aan, scherp en wantrouwig. En ik wist niets anders te doen dan scherp terug te staren. Zij was niet vuil, zag ik. Zij was niet slordig. Zij was niet eens leelijk. Het zou haar goed doen, als ze eens naar een kapper kon gaan en dat vale blousje stond haar afschuwelijk. Maar verder...

„Ik dacht, dat u me wilde spreken.”

„Ja,” knikte ik, maar ik sprak niet. Er was iets in haar gezicht, dat me trof — het ontroerde me — ik bekende mezelf, dat ik het mooi vond. Maar ik wist niet, wát dat mooie was; het was een mager, stroef gezicht, met harde lijnen om den mond en een harden blik in de donkere oogen.

„Ik heb u vaker gezien,” zei ze onvriendelijk.

„Een paar uur geleden,” knikte ik nu. „U gaf mij 'n oorvijs en zei, dat ik een lange lummeel was.”

„Was jij dat?” vroeg ze fel. En toen: „Je bevalt me niet.”

„Waarom niet?”

„Je sloeg dien jongen en je drong je hier in.”

„Dat móét ik!”

„Van wien moet je dat?” vroeg ze bits.

„Van Jurriaan Kandel,” antwoordde ik even bits.

„Wie is dat?”

„Je oom.”

„Mijn... oom?” Haar zekerheid verliet haar een oogenblik — ze streek zich het haar van het voorhoofd en keek mij haast vragend aan.

„Mag ik rooken?” vroeg ik.

„Geef mij ook een sigaret.”

„Mijn naam is Peter Paul Kandel. Er moeten ergens Kandels in je familie zitten, of anders Bosma's of Putters — kan dat? Ja? Wij zijn zooiets als achter-achter-neef en -nicht, en Jurriaan Kandel is een achter-oudoom van je. Je moet die kaart ontvangen hebben waarmee je uitgenoodigd werd om Jurriaan Kandel te komen begroeten.”

„Eergisteren,” bevestigde zij. „Ik heb hem weggegooid. Ik dacht, dat het 'n flauw soort reclame was.”

„Dat was het ook,” zei ik, „maar jij was de eenige, die het zoo inzag. Oom Jurriaan Kandel bestaat echt. Hij is écht 'n Ameikaansche millionnaire, en nicht Henriëtta Bosma, die je zeker wel zult kennen, heeft dat flauwe soort reclame voor hem gemaakt.”

„En kwam jij nu heelemaal hier naar toe om me dat te vertellen?”

„Nee. Ik kwam om je te halen.”

„Om mij te...”

„Ja, om jou te halen; trek je jas aan en ga mee.”

„Waarheen?”

„Dat heb ik je al gezegd; naar Amsterdam, naar Jurriaan Kandel.”

„Ik denk er niet aan.”

„Waarom niet?”

„Ik geloof je niet.”

„Je hebt die kaart toch gekregen?” vroeg ik. „Nu dan — dan weet je dat oom Jurriaan bestaat en dat hij geen verzinsel van me is. Waarom geloof je me dan niet? Ik ben hier heusch niet voor mijn plezier gekomen — zoo'n pretje is het niet.”

„Het klinkt me te vreemd.”

Ik haalde mijn schouders op.

„En wat gebeurt er als ik met je mee ga?”

„Dan breng ik je naar oom Jurriaan.”

„En dan?”

„Dat weet ik ook niet. Ik weet alleen dat hij je wil zien en spreken. Hij wil weten waarom je niet op zijn receptie gekomen bent.”

„Ga hem dan maar zeggen dat ik niet gekomen ben, omdat hij me niet interesseert.”

Zoo kwam ik niet verder, bedacht ik en ik koos een andere manier. Onverhoeds greep ik haar pols en trok haar naar de ladder. „Je gaat naar beneden of ik góó je naar beneden! Nu dadelijk!”

Zij scheen te zien, dat ik 't meende, met een woedend gezicht strompelde zij het laddertje af. Op het portaalje greep ik haar pols weer en trok haar de trap af.

Zij vocht als een kat. Ze schopte en hamerde met haar vrije vuist op mijn schouder; ze krabde en sloeg en hield het traptouw krampachtig vast, maar ik trok harder, ik gaf niet toe. Dit vinnige katje maakte mij even vinnig, maar zij interesseerde en ontroerde mij ook — ik móést haar uit dit huis halen.

Strompelend en struikelend tolden wij de straat op. „Open!” schreeuwde ik tegen Solomon; hij opende, tamelijk verbaasd, vanaf zijn zitplaats het achterportier. Ik duwde haar in den wagen. Zij gilde. Ik sprong haar achterna.

Solomon, voorin, was precies wat hij altijd was. Hij zat rustig achter 't stuur en joeg oom Jurriaan's ronkende wagen door de Zaterdagavond-drukke van de stad, neuriënd alsof er niets gebeurd was en gierende op twee wielen door een bocht.

In een van de buitenwijken was iets te doen, een aanrijding of een brand, muziek — in ieder geval was 't iets, dat de belangstelling van de Hagenaars gaande maakte en zelfs zóódanig, dat zij in dichte drommen den weg versperden en zich door niets, ook door Solomon's getoeter niet, er van af lieten brengen het schouwspel te genieten. Daar konden wij slechts stapvoets verder komen. er waren aan alle kanten menschen om ons heen — en daar wist ik Mona nog maar net te grijpen, toen zij het portier open wilde rukken.

„Blijf hier!” beval ik. Zij rukte als een bezetene om los te komen en zij gilde om hulp. Er kwamen gezichten voor de portierraampjes en ik kon niet anders doen dan mijn hand op haar mond leggen. Maar Solomon had onraad gemerkt — hij deed iets geheimzinnigs met den motor en plotseling begonnen de acht cylindervan den bijna stilstaanden wagen te brullen als een vliegtuig. Dat had 'n dubbel resultaat: het gillen werd overstemd en de menigte vloog opzij, zoodat wij er onverwacht uit los schoten.

Ik kon Mona weer loslaten. De laatste straten, de laatste huizen en de laatste lantarens flietsten langs ons heen. Over Solomon's schouder zag ik den wijzer langs den verlichten snelheidsmeter kruipen — 60, 70, 80, 90... langs de honderd... Het asfalt van den kaarsrechten, donkeren weg door Wassenaar suiste onder de banden.

„Ik kan er nóg uitspringen,” zei het meisje schril. Het waren haar eerste woorden, sinds wij haar in den wagen hadden gezet.

„Ik wilde,” zei ik, „dat je 't niet zoo afschuwelijk moeilijk voor me maakte. Ik ben geen menschen-roover van beroep. Ik wil niets liever dan rustig aan mijn werk zijn en alle anderen met rust laten...”

„Dat merk ik.”

„Ik ken jou niet. Ik had vóór vanmiddag nog nooit van je gehoord en met deze heele kloppartij verdien ik niet meer dan een gulden per uur...”

„Waar een mensch voor een gulden al niet toe kan komen,” smaalde zij.

„Toch moet je naar me luisteren,” hernam ik. „Ik begrijp wel, dat je me momenteel niet erg kunt waardeeren, maar ik wil niet graag dat je voorgoed een verkeerd oordeel over me hebt. Wacht maar bijvoorbeeld tot je oom Jurriaan gezien hebt. Hij heeft iets, waardoor je hem gehoorzaamt. Hij wekt de verwachting dat hij overal een geheime en weldadige bedoeling mee heeft; en toen hij me opdroeg om jou naar hem toe te brengen, aarzelde ik geen moment, want ik voelde dat daar geen kwaad in kon steken. Toen ik je gevonden had en toen ik zag, hoe je moest wonen en leven, en hoe moedeloos en wrang je er door geworden was... toen wilde ik niets liever dan je uit die omgeving weghalen en je iets beters geven.”

„Welbedankt,” beet ze me toe. „Krijg je voor die toespraken ook een gulden per uur?”

Ik balde mijn vuisten en zweeg voor de rest.

In Amsterdam, toen wij de Jan Luyckenstraat naderden, adviseerde ik: „Wees nu verstandig. Wandel gewoon mee naar binnen en praat eens rustig met oom Jurriaan...”

„Ik zal zeker eens met hem praten, maar ik denk niet, dat het rustig zal worden...”

Iemand, die daar voor de deur stond en blijkbaar op iets wachtte, opende beleefd het portier, zoodat Mona als eerste uit kon stappen.

„Wel, kijk eens aan,” zei de man bij het portier; en toen ik uitstapte, herkende ik mijn vriend, den danser.

„Waar kan ik dien Jurriaan vinden?” vroeg Mona zonder op hem te letten. „Ik zal hem eens iets vertellen, en dan moet hij me reisgeld geven voor de reis terug.”

„Als ik soms met iets van dienst kan zijn...” zei Peter Adriaanszoon.

„Ja, ga maar mee,” knikte zij. „Het kan nooit kwaad als er een paar meer bij zijn.”

„Het is mij 'n voorrecht, u te mogen vergezellen,” sprak de danser buigend, en hij likte zijn miniatuursnor af. Ik haalde mijn schouders op en ging hen voor naar boven. Wij hoorden stemgemurmel in de kamer: oom Jurriaan had blijkbaar bezoek, en hij vond het niet noodig om direct al ja te roepen ten teeken, dat wij binnen mochten komen. En Mona Alice van Arkel vond het niet noodig te wachten tot hij die toestemming gaf. Zij rukte de deur open en liep naar binnen; nu de doorgang toch eenmaal geforceerd was, zagen Peter Adriaanszoon en ik niet in, waarom wij haar niet zouden volgen.

Oom Jurriaan zat in den fautenil onder de weenen-de visschersvrouw. Om hem heen troonden Betsy Putter en tante Amelia. Ook Henriëtta was aanwezig.

„Wie is hier die Jurriaan?” vroeg Mona strijdslustig.

„Ik,” zei oom Jurriaan. „En wie ben jij?”

„Mona van Arkel, en...”

„Ik ben blij, dat je gekomen bent. Ga zitten.”

„Dat ik gekomen ben...” smaalde zij. „Je hebt me bijna laten vermoorden, en nu zeg je...”

„Ga zitten,” noodigde oom Jurriaan uit, met nadruk nu. Een nadrukkelijke uitnoodiging van oom Jurriaan was scherper dan een bevel van een ander. „Wel, meisje,” knikte Henriëtta, glimmend en zoetelijk, „ben jij misschien dat dochttertje van André van Arkel?”

„Ja,” zei Mona stug. „Ik ben de dochter van André van Arkel, dien jullie, zijn familie, allemaal in den steek hebben gelaten, toen hij je nodig had.”

„André van Arkel...” peinsde Betsy. „Was dat niet die gek?”

Mona keek om zich heen. Het was jammer, dat steeds die wilde woede in haar oogen brandde, want daardoor kon je niet zien, dat zij eigenlijk mooi was.

„Gék was hij,” zei ze, laag en ingehouden. „En dat hebben jullie hem gemaakt — omdat hij anders was dan jullie, beter en verstandiger. Jullie, zijn familie, deden net als alle anderen, net als alle vreemden, of nog erger; je lachte hem uit, je noemde hem gek, je wilde hem niet helpen en stak geen hand naar hem uit toen het misliep met hem; toen heb je hem kalm óm laten komen...”

„Schaam je!” gelastte Betsy.

„Ik schaam me niet — dat laat ik liever aan jullie over!” riep Mona, en nu scheen toch die woede uit te zullen barsten. „Jullie moeten je schamen, opgetuigde, dikke ouwe vrouwen, die hier zitten te ginneppen om den rijken oom! Doe maar lief en snoeperig tegen hem, hoor, misschien schuift hij wel wat af!”

„Een wilde!” kreet Henriëtta.

„Smijt haar er uit, Jurriaan,” zei Betsy Putter kort. „Laat dien neger komen.”

Oom Jurriaan vroeg: „Hoe heb je haar hier gekregen?”

„Ik heb haar met geweld hier heen gebracht,” zei ik langzaam, „en dat níét, omdat u me dat zoo gecommandeerd had. Het was het smerigste en ellendigste karwei, dat ik ooit uitgevoerd heb, en ik hoop zooiets nooit weer te hoeven doen. Ik heb haar niet hierheen gebracht om haar door een stel tantes voor den gek te laten houden. Ik heb een eisch.”

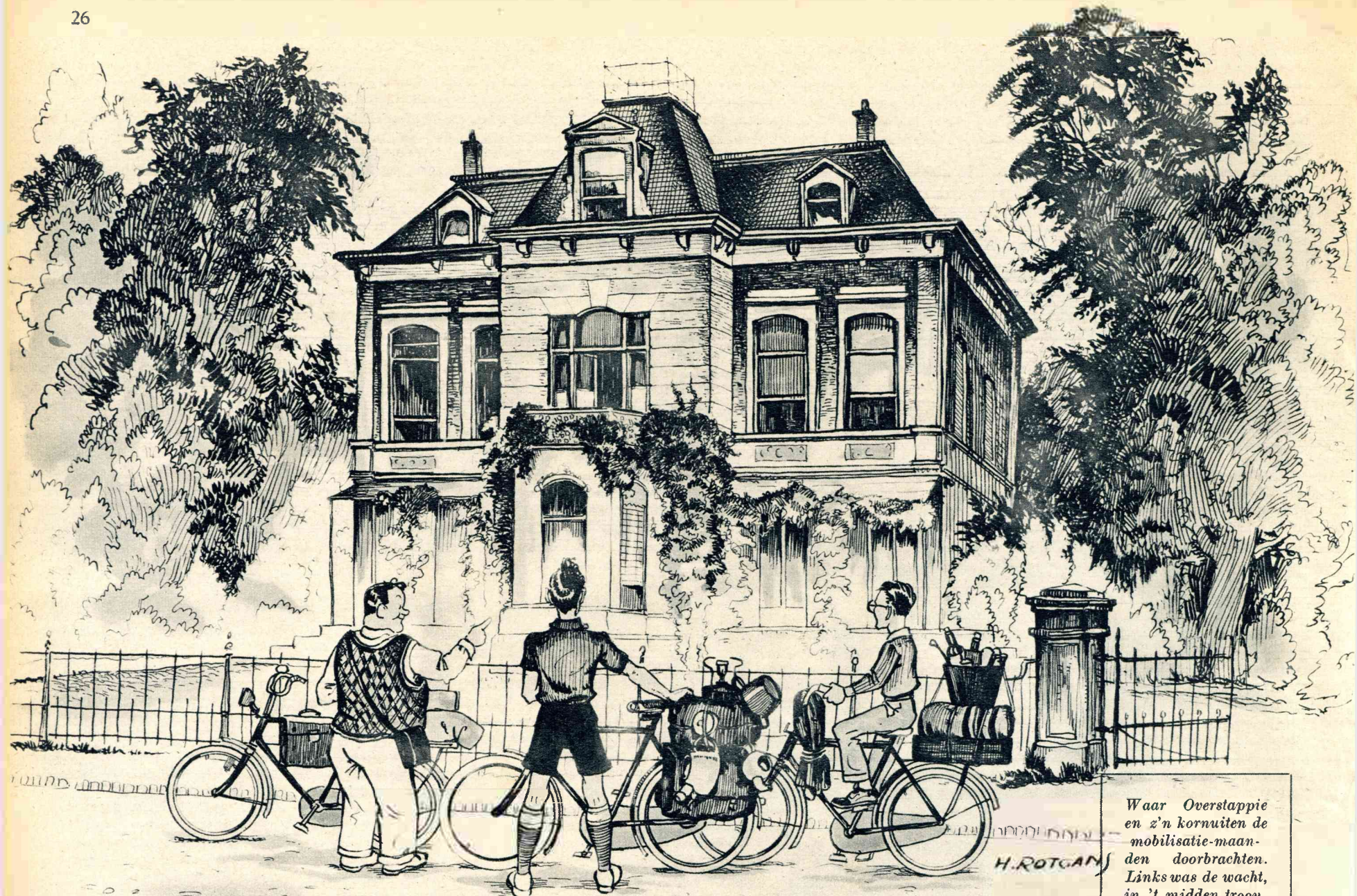
„Wel ja, wel ja,” zuchtte tante Amelia verbaasd, terwijl ze druk met haar hoofd wiebelde.

„En die is?” vroeg oom Jurriaan.

Wordt vervolgd



ONDER DE MAAT



Waar Overstappie en z'n kornuiten de mobilisatie-maanden doorbrachten. Links was de wacht, in 't midden troonde onze sergeant-majoor en rechts zaten de kapitein en onze sergeant-toegevoegd, gebogen over vele onbegrijpelijke stukken.

OVERSTAPPIE

gaat uit kampeeren!

As dikke Papkind nou niet opschiet, komme we nóóit weg," moppert Overstappie. „Fooruit, die koffer sit goed, opschiete nou.”

„Hoor 's effe, heb ik vacantie of heb ik géén vacantie?” vraagt Papkind gebelgd. Zijn principe is: als je 't heele jaar haast moet hebben, waarom zou je je in je vacantiedagen óók nog druk maken? En heel bedaard begint hij z'n spullen nog eens vast te sjoeren op zijn bagagedrager. Hij ziet er sportief uit in z'n fraai geruit wollen vest, z'n camera bungelt op z'n rug. Neen, Papkind is heusch niet van plan, z'n vacantie te laten bederven door Overstappie's overdreven haast. Is het al niet erg genoeg, dat hij vanmorgen vóór half vijf uit bed moest? Dat was 'n héél ding voor onzen gewezen korporaal!

„Rije we nou of rije we niet?” begint de ongedurige Overstappie weer. Die Papkind ook altijd met z'n getreuzel. Nu begint hij waarachtig te peuteren aan z'n tasch!

Thans is het oogenblik gekomen, dat Papkind zich eens in postuur gaat zetten. „Nou één ding,” zegt hij. „Als dat gejaag nou niet ophoudt, gaan jullie maar alléén!”

En na dit vreeselijke dreigement gaat hij doodbedaard eens kijken of z'n achterlicht wel goed verduisterd is!

De voorbereidingen hebben meer tijd in beslag genomen dan Overstappie eerst wel dacht, doch thans is het zoo ver: met Papkind en Wimpie rijdt hij vandaag weg voor een kampeertocht, met als einddoel het verre Tietjerksteradeel, waar Jilles en Mientje wachten.

In zijn wanhoop wendt Overstappie zich tot den derden tochtgenoot, die tot dusver zwijgend het discours heeft gevolgd.

„Heb je ooit zoo 'n dooie sijsieslijmer gesien, Wimpie?” barst hij los. „Mot je 'm nou sien prutse an se fiets. Straks gaot ie 'm eerst nog effe moffele óók!”

„Wie mij in m'n vacantie op stang jaagt, is 'n knappe jongen,” zegt Papkind welgemoed. „Maak jij je nou maar niet dik, we komme d'r heusch wel.”

„Maor we hadde al lang weg motte weze,” betoogt Overstappie. „Dan waore we fanmorrege nog foor hallef nege in Hilversum geweest.”

Maar dat is nu iets, waarvan Papkind het nut niet inziet. „Waar is dat nou goed voor?” vraagt hij. „Waarom wil jij nou met alle geweld zoo vroeg in een vreemde stad rondspoke? Vóór half nege, da's zoowat nog in 't holst van de nacht!”

U ziet het, met Papkind is niet te praten. Zuchtend geeft Overstappie 't op. Als dat zoo doorgaat, zal de reis naar Tietjerksteradeel minstens 'n week vergen, dat staat vast.

„Hebben we nou alles?” vraagt Papkind intuschen in alle onschuld. „De tent, de pannen, de slaapzakken. . . ., hé, waar heb ik me sponzenzakje nou gelaten?”

Dat wordt Overstappie te machtig. „Hiero, opoe

Papkind is d'r sponzenzakkie kwijt,” gilt hij. „Hoe bestaot 't? Laote we gauw effe hellepe soeke, Wimpie, anders mot opoe zich morrege met d'r bloote hande wassche. . . .”

„Me tandenborstel, me stukkie zeep,” zegt Papkind onverstoobar. „'t Is voor mekaar, manne. Als jullie zoover zijn?” En hij beklimt z'n fiets.

„As we nou 'n tikkie dóórtrappe. . . .” begint Overstappie weer, doch Papkind is niet tot spoed te bewegen. Op z'n dooie gemak fietst hij de straat uit. Neen, wat er ook gebeuren moge, haasten zal dikke Papkind zich vandaag niet. Mopperend houdt ook Overstappie z'n vaart in.

„Papkind zou 'n goeie zijn om in 'n draogstoel te reize,” meent hij. „Maok je fooral niet moei, dikke! 't Gaot moorddaodig soo. As alles meeloopt, benne we al in Tietjerksteradeel fóór de eerste sneeuwstorreme komme. . . .”

En daar gaat het drietal, bepakt en bezakt. De kampeertocht is begonnen.

Het verlaten huis

Al gaat het niet hard, het drietal vordert toch en het is nog niet eens half negen als de nieuwbakken kampeers Weesp al door zijn. Dan gaat het op Naarden aan, het pittoreske vestingstadje. Ze passeeren een der oude poorten en dan zijn ze al gauw op het tegelpad, dat hen door bosch en hei naar Baarn brengt. Ze komen langs het paleis van Soestdijk en dan zijn ze op bekend terrein. Want niet ver van hier lag de compagnie tijdens de mobilisatiemaanden in kwartier. Kijk, daar is de speeltuin al waar Jilles eens zoo lang in den draaimolen draaide, dat hij uitviel, toen de terugmarsch werd aanvaard.



Nu blijkt opeens dat Papkind heusch wel haast kan maken!

„Sou de Haogenaor te bezichtige weze?” vraagt Overstappie zich af.

De Hagenaar, eens onbetwistbaar de meest sjeke verschijning van de heele compagnie, is in dienst gebleven. Hij draagt nu op zijn mouw het witte driehoekje van den opbouwdienst, een embleem, dat straks door een blauw koordje zal worden vervangen. Maar in ons oude kwartier is hij niet te vinden, er is trouwens niemand te vinden, want doodsche en verlaten ligt de oude villa daar, net als op den eersten morgen, toen onze sergeant-kwartiermaker deze eens zoo voornamen behuizinge ontdekte.

Papkind is van z'n fiets gestapt.

„t Ziet er gek uit, hoor,” zegt hij.

Hij heeft gelijk, het verlaten gebouw maakt een onwezenlijken indruk. We hebben dit huis gekend vol leven en bedrijvigheid. Achter de groote middenramen was de sergeant-majoor aan 't wapperen met z'n paperassen, bij het hek stond de schildwacht, er waren corveeërs in de weer met zwabbers en harken, heelemaal rechts zat de kapitein de rapportjes te lezen en liep de sergeant-toegevoegd heel gewichtig met z'n mappen heen en weer, er werd geëxerceerd en gepoetst, er was theorie, in de cantine zaten de klaverjassers en klotsten de ballen van het oude biljartje...

„Se benne d'r fandoor,” constateert Overstappie. „Afijn, ik sal fan die Haogenaor wel hoore waar se naor toe benne. We staone, om soo te segge, in correspondentie met mekaor. Kom op, Papkind, gao nog 's effe op dat fietsie sitte, dan salle we sien of we je in Aomersfoort kenne krije.” En hij spreekt de verwachting uit, dat Papkind thans z'n tempo 'n weinig zal willen opvoeren.

Doch dat doet Papkind niet. Waar is al die haast goed voor? En als ze straks Amersfoort door zijn, dan wil Papkind beslist 'n middagdutje doen in het bosch.

„Hoe bestaat 't? Dikke Papkind as Schoone Slaopster!” hoont Overstappie, doch hoe hij ook te keer gaat, Papkind is niet tot andere gedachten te brengen. Ze rijden door de bosschen van Birkhoven, ze doorkruisen Amersfoort, ze bewonderen de fraaie Koppelpoort, maar dan geeft Papkind er voorloopig den brui aan. Zoodra hij een koel plekje ziet, stapt hij af. En noodgedwongen stoppen ook zijn beide tochtgenooten.

Wimpie laat zijn veldflesch eens rondgaan.

„Kouwe thee,” zegt hij. „Die heb ik nog uit de verwoesting gered.”

Want wat is het geval? Wimpie's moeder had in 'n blaadje 'n recept gevonden om thee-extract te maken. „Wonder-thee” noemden ze dat, den heelen winter kon je met één flesch toe. En zoodra dat bekend raakte, kwamen allerlei tantes en nichten met hun theevoorraad aanzetten. Die wilden óók van dat recept profiteeren.

„De heele familie kwam d'r an te pas,” vertelt Wimpie. „De heele keuke sting fol oomes en tantes. Me faoder was met twee neeffjes an 't roere, me moeder stond de theeblaadjes een voor een door te knippe en ik most steeds maor weer naor de drogist om allerlei spulle te haole...”

Na 'n dag zwoegen was de wonderthee eindelijk in kannen en kruiken. Ponden suiker waren er in verwerkt en zoowat het theerantsoen voor twee volle maanden. Aan het aldus ontstane extract zat 'n tamelijk raar smaakje, maar de familie troostte zich met de gedachte, dat men in den loop van den winter aan dien smaak wel wennen zou. Doch zoo ver zal het niet komen. Het grootste kwantum van de wonderthee zat in een thermosflesch, die, volgens voorschrift, werd bewaard in een koele kast. Maar opeens, midden in den nacht, werd de buurt opgeschrikt door een formidabelen knal: de stop was van de flesch gesprongen...

„Dan was die thee gaan gisten,” meent Papkind slaperig.

„Laot je kiste!” rijmt Wimpie. „Giste noemt ie dat, de heele kast sting fol schuim. 't Was 'n komplette ruwine...”

Hoe dit zij, in de flesch was nog 'n restje van de wonderthee overgebleven, doch, naar 't algemeen gevoelen van de heele familie, was de smaak er niet op vooruitgegaan. Toen een aangetrouwde tante de veronderstel-

ling opperde, dat 't mengsel nog niet voldoende getrokken was, had men 't extract nog eens 'n uurtje flink laten doorkoken. Doch ook deze bewerking was den smaak niet ten goede gekomen. 'n Haastig bijeengeroepen familieraad besliste vervolgens, dat de thee alleen aan visite zou worden voorgezet, doch een eenvoudige proefneming leerde, dat deze oplossing geen practische waarde had. Want visite, die eenmaal de wonder-thee had gedronken, kwam nooit terug en zoo raakte de flesch niet leeg. Neen, met die wonder-thee was weinig eer te behalen...

„D'r sat seker 'n drukfout in 't recept,” veronderstelt Overstappie. „En wat doene jullie nou met 't ressie?”

„Da's bij onze onderbure,” vertelt Wimpie. „Die gebruike onze mooie wonderthee om de miere weg te krije, die se op hun plaatsie hebbe. 't Helpt reusachtig, segge se...”

De grootste ramp is echter, dat de familieleden, die aan het experiment hun thee hebben gewaagd, nu hun voorraad terug willen hebben. En dat is alleen mogelijk als Wimpie en de zijnen zich minstens 'n half jaar lang alle gebruik van thee willen ontfegen.

Zoo ziet u, waar het toe leidt, als je méér wil hebben dan 'n ander...

„Nee, dan ken je beter doen soos ik,” meent Overstappie. „Ik ben groente an 't kweeke. Moorddaodig, man, mot je me kroopies slao sien. Da's wat voor jullie, Wimpie. Op dat dak heb je reuse de ruimte voor 'n komplette suurkoolplantage! Hoe bestaat 't, nou legt die dikke Papkind daar toch op se gemak te maffe...”

Papkind verbetert een record!

Inderdaad geniet Papkind een verkwikkend middagslaapje, waaruit hij echter vrij onzacht gewekt wordt. En als hij eindelijk weer bij zijn positieven is, gaapt hij eens en verklaart, dat dit plekje hem uiterst geschikt lijkt om de tent op te slaan.

„Mot je nou hoore!” krijt Overstappie in wanhoop. „We motte fandaog nog minstens in Arnhem komme!”

Van schrik is dikke Papkind klaar wakker. „Arnhem?” briescht hij verontwaardigd. „Waarom niet

meteen Leeuwarden? Ja, we gaan d'r 'n beetje 'n non-stoprit van maken! Waarom zullen we ons zoo uitslooven? We hebben vacantie...”

Dat liedje heeft Overstappie echter dien dag al meer gehoord.

„Ik sal jou 's effe wat vertelle, lui stukkie mensch!” begint hij, en hij vertelt inderdaad 'n kwartier aan één stuk door. En als hij eindelijk uitverteld raakt, is Papkind zoo door den woordenvloed overdonderd, dat hij zich tot 'n compromis bereid verklaart. Hij wil wel fietsen, maar niet heelemaal tot Arnhem. Als ze er nu eens Wolfheze of zooiets van maken. Dat is ook 'n heele mooie buurt om de tent neer te zetten.

„Maor dan ook meteen!” beslist Overstappie. „Rije, manne!”

En ze rijden. Ze komen door vriendelijke dorpjes en alles zou goed gaan als Papkind er niet steeds op uit was om even af te stappen. Dan zit z'n bagage niet goed, hij heeft 'n stofje in z'n oog, hij wil op z'n gemak 'n wegwijzer bestudeeren of 'n foto maken... Neen, Papkind is 'n hopeloos geval voor iemand, die van opschieten houdt. Overstappie sakkert aan één stuk door, maar niets helpt. Papkind heeft vacantie en daarmee uit!

Maar toch beleven Overstappie en Wimpie, als dien avond eindelijk de tent is opgezet, de voldoening, dat Papkind voor het eerst tijdens de heele reis beenen maakt. Want als de 'dikkerd zich tegen zonsondergang omstandig gereed maakt voor 'n tegenlichtopname van 'n partijtje dennen, stapt hij in een wespennest of wat het dan ook moge zijn. En even later wordt hij achtervolgd door 'n kwaad-aardig gonzende horde!

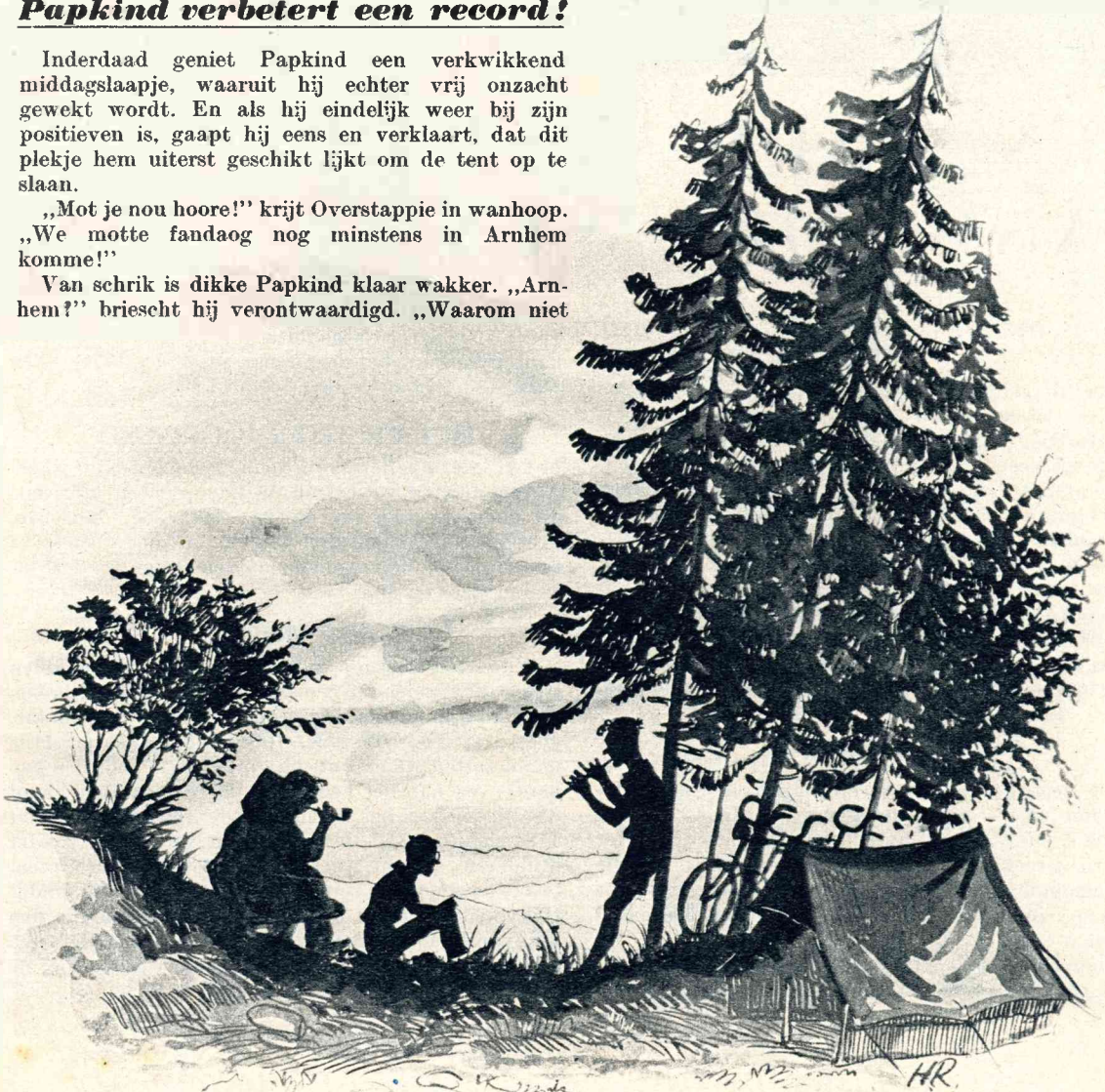
En nu blijkt opeens dat Papkind heusch wel haast kan maken, ongeloofelijk, wat loopt hij hard. „Papkind verbetert alle records,” grinnikt Overstappie.

En zoó krijgt deze eerste kampdag nog een bewogen slot, maar toch is de stemming uitstekend als het drietal zich tegen den nacht voor de tent vereenigt. Papkind heeft zich in z'n deken gerold en rookt 'n expresselijk voor deze gelegenheid gekochte pijp. Hij is in een stralend humeur. Nog weet hij niet dat hij morgenochtend zoo stijf als een plank zal wakker worden met pijnlijke scheuten in z'n rechterschouder...

Zoo begint de eerste kampnacht.

L.

Zoo begint de eerste kampnacht.





EEN WARM VEST MET LANGE MOUWEN

Voor meisjes van ong. 9-11 jaar

Een dergelijk modelletje is juist daarom zoo praktisch, omdat we het niet alleen als truitje, maar op koudere dagen ook over een jurkje als vest kunnen dragen. De aangegeven kleurencombinatie van blauw met wit en rood voldeed buitengewoon goed, maar natuurlijk is deze ook voor wijziging vatbaar.

Maten. Bovenwijdte ong. 72 cm; lengte ong. 42 cm; mouwlengte ong. 45 cm.

Benodigdheden: ong. 200 gram lichtblauwe tweedraads kant- of crêpewol, een paar restjes roode en witte wol, 2 lange aluminium breinaalden met knop nr. 2½, een haaknaald nr. 2½, en 7 fantasieknoopen.

HET RUGPAND

We zetten 110 st. op en breien hierboven 24 naalden steeds afwisselend 2 r. verdr., 2 av. (r. boven r. en av. boven av.); daarna breien we verder in tricotsteek (alle heengaande naalden r. en alle teruggaande naalden av.). Aan het einde van de 41e en 42e, 57e en 58e, 73e en 74e en 89e en 90e naald zetten we er 1 st. bij op (118 st.).

Voor de *armsgaten* kanten we aan het begin van de 115e en 116e naald 4 st. af aan en het begin van de

aan het begin van de 150e, 152e, 154e, 156e, 158e, 160e, 162e en 164e naald 1 st. Voor de *schouders* kanten we aan het begin van de 175e, 177e, 179e, 181e, 183e, 185e en 187e naald 5 st. af.

HET RECHTERVOORPAND

breien we op dezelfde, doch tegengestelde wijze. Alleen moeten we er nu de knoopsgaten inbreien; dit doen we door bij de 9e, 31e, 53e, 75e, 97e, 119e en 141e naald den 7en tot en met 10en st. af te kanten; bij de volgende naalden zetten we deze st. er dan weer bij op.

DE MOUW

We zetten 54 st. op en breien hierboven 22 naalden steeds afwisselend 2 r. verdr., 2 av., daarna breien we verder in tricotsteek. Aan het einde van de 45e, 46e, 67e, 68e, 91e, 92e, 105e, 106e, 117e en 118e naald zetten we er 1 st. bij op (64 st.). Voor de *kop* kanten we aan het begin van de 157e en 158e naald 8 st. af en aan het begin van de 159e tot en met 178e naald 1 st.; daarna breien we verder zonder minderen, terwijl we bij de 193e naald afkanten.

We persen nu de verschillende deelen luchtig onder een vochtigen doek op en naaien ze in elkaar; in den kop van de mouw maken we vier plooiën. Langs den hals haken we twee toeren vasten en wel één met de witte en één met de roode wol.

117e tot en met 130e naald 1 st. (96 st.).

De 131e en alle volgende naalden breien we weer steeds afwisselend 2 r. verdr., 2 av. Voor de *schouders* kanten we aan het begin van de 163e tot en met 178e naald 5 st. af; de overige 26 st. kanten we bij de volgende naald inééns af voor den hals.

HET LINKERVOORPAND

We zetten 66 st. op en breien hierboven voor den boord eerst 24 naalden steeds afwisselend 2 r. verdr., 2 av.; daarna breien we verder in tricotsteek, doch de laatste 20 st. van de heengaande en de eerste 20 st. van de teruggaande naalden blijven we in boordpatroon breien.

Aan het einde van de 42e, 58e, 74e en 90e naald zetten we er 1 st. bij op (70 st.).

Voor het *armsgat* kanten we aan het begin van de 115e naald 5 st. af en aan het begin van de 117e, 119e, 121e, 123e, 125e, 127e, 129e en 131e naald 1 st. (57 st.), terwijl wedel3leenalle volgende naalden weer geheel in boordpatroon breien, dus steeds afwisselend 2 r. verdr., 2 av.

Voor den hals kanten we aan het begin van de 146e naald 12 st. af, aan het begin van de 148e naald 2 st. en

Nu borduren we de voorpanden met de roode en witte wol; de witte zigzaglijn en de roode nopjes voeren we uit in kettingsteek; de roode ankers in steelsteek. Ten slotte festonneeren we de knoopsgaten, terwijl we op het linkervoorpand de knopen naaien. Bij ons modelletje gebruikten we witte knopen met een rood ankertje.

EEN PAAR STEVIGE SPORTKOUSSEN

MAAT 35-37

Ook de jongere garde, die in den regel ontzettend veel slijt, moet nu zuinig omspringen met haar voorraad kousen; indien we nog wol bezitten, is het aan te bevelen juist voor haar van een stevige wolsoort één of meerdere paren sportkousen te breien. Het sportieve model, waarvan wij hieronder de beschrijving laten volgen, is zoowel voor jongens als meisjes geschikt.

Benodigdheden: ong. 150 gram vierdraads sport- of kousenwol, 4 breinaalden zonder knop nr. 10/0 en wat machinegaren in de kleur van de wol.

We zetten 80 st. op, en wel 28 st. op de 1e naald, 24 st. op de 2e naald en 28 st. op de 3e naald (daar we nu in de rondte gaan breien, spreken we van toeren; iedere toer bestaat dus uit 3 naalden) en breien hierboven eerst 12 toeren 1 r., 1 av., (r. boven r. en av. boven av.); daarna breien we alle toeren averecht (het ruitmotief werken we er later pas op).

We minderen bij den 27en, 35en, 43en, 51en, 59en, 67en, 75en, 83en, 91en en 99en toer, door bij deze toeren den 2en en 3en st. van de 1e naald te zamen te breien, terwijl we daarna den toer uitbreien tot op 3 st. na, dan 2 st. te zamen breien en nog 1 av. (60 st.). Hebben we in totaal 110 toeren gebreid, dan beginnen we met den *grooten hiel*; hiervoor zetten we de eerste 15 st. van de 1e naald en de laatste 15 st. van de 3e naald op één naald; de overige st. verdeelen we voorloopig over 2 naalden. Boven de naald met de 30 st. (die midden boven de minderingen voor de kuit liggen) breien we nu als volgt, terwijl we ter versteviging van den hiel het machinegaren meebreien:

1e naald: 1 r., 1 av., 26 r., 1 av., 1 r.

2e naald: averecht.

Deze 2 naalden herhalen we nog 8 maal (we moeten er op letten, dat de r. kant boven komt), waarna we beginnen met den *kleinen hiel*.

1e naald: 16 r., een overhaling (1 st. afhalen, 2 st. te zamen breien en den afgeh. st. over den gebr. st. halen), 1 r., omkeeren.

2e naald: 4 av., 2 st. av. te zamen breien, 1 av., omkeeren.

3e naald: 5 r., een overhaling, 1 r., omkeeren.



4e naald: 6 av., 2 st. av. te zamen breien, 1 av., omkeeren.

Op deze wijze gaan we verder, tot alle st. gebruikt zijn, waarna we den draad machinegaren afbreken en beginnen met den voet. We verdeelen de st. van den hiel over 2 naalden, en nemen op iedere naald 11 kantlussen op; de andere 30 st. doen we op één naald (dit is dan de groote naald of voet-naald); de st. van deze groote naald breien we steeds av., de st. van de 2 kleine naalden recht. Bij den 2en toer van den voet minderen we bij de 2 kleine naalden als volgt:

1e kleine naald: 2 r., een overhaling en de naald r. uitbreien.

2e kleine naald: de naald r. uitbreien tot op 4 st. na, dan 2 st. r. te zamen breien en nog 2 r.

Vervolgens breien we één toer over zonder minderen.

Deze 2 toeren herhalen we nu, tot we in totaal 60 st. op de naalden hebben. Hebben we voor den voet in totaal 62 toeren gebreid, dan beginnen we met den teen: we breien dan ook weer den draad machinegaren mee, terwijl we alle naalden, dus ook de groote naald, r. breien.

63e toer: groote naald: 2 r., een overhaling, de naald r. uitbreien tot op 4 st. na, dan 2 st. r. te zamen breien en nog 2 r. Bij de 2 kleine naalden minderen we op dezelfde wijze, dus bij de 1e kleine naald aan het begin en bij de 2e kleine naald aan het einde van de naald. Daarna breien we één toer over zonder minderen. Deze 2 toeren herhalen we nu, tot we in totaal nog 32 st. op de naalden hebben, waarna we minderen bij iedere toer, tot we op de groote naald nog 8 en op elk der kleine naalden nog 4 st. hebben. De st. van de 2 kleine naalden zetten we nu op één naald, draaien het werk om en kanten de st. twee aan twee te zamen af.

We hechten de begin- en einddraadjes van het machinegaren stevig af, persen de kousen aan den verkeerden kant luchtig onder een vochtigen doek op en borduren daarna met dezelfde wol het ruitmotief; dit voeren we uit in kettingsteek, terwijl iedere kettingsteek 2 av. st. in de breedte en 3 av. st. in de hoogte beslaat; we beginnen aan den bovenkant middenvoor en maken zoo twee schuine strepen naast elkaar; daarna werken we twee schuine strepen in tegenovergestelde richting (aan den anderen kant van het midden beginnen); met behulp van deze beide (dubbele) strepen kunnen we nu uitrekenen, waar we de andere strepen moeten beginnen, daar tusschen twee evenwijdige (dubbele) strepen 8 kettingsteken moeten vallen.

CORRESPONDENTIE

Mej. A. H. te Haarlem. De vuile plekken op de mouwen van uw mantel kunt u voorzichtig afborstelen met wat lauw sop. Daarna spoelt u met water en azijn om alle zeepresten te verwijderen. Weest u voorzichtig, dat er geen kringen in het goed achterblijven.

Mej. N. N. te Weert. Wij veronderstellen, dat u een volledigen linnenuitzet bedoelt. Deze bestaat uit: 4-6 tafellakens, 18 servetten, 4-6 ontbijtlakens, 18 vingerdoekjes, 24 lakens, 24 sloopen, 12 badhanddoeken, 8-12 waschhandschoentjes, 6 waschtafeldoekjes, 6 toilet-doekjes, 24 baddoeken, 12 bonte handdoeken, 12 poetsdoeken, 12 stofdoeken, 12 glas- en zilverdoeken, 12 borden-doeken, 12 theedoeken, 6 pannendoeken, 6 messendoekjes.

Een uitzet voor u persoonlijk kan

zeer sterk varieren; deze kan bestaan uit: 3-6 camisoles, 3-6 pantalons, 3-6 onderjurken, 6 paar kousen, 12 zakdoeken, verder natuurlijk uw jurken, schorten, schoenen e.d. Tegenwoordig zult u echter een dergelijken uitzet niet meer ineens kunnen samenstellen, daar u slechts een beperkte hoeveelheid goed kunt krijgen.

Mevr. M. D. te Amsterdam. Wij weten helaas geen middeltje om den carbol-smaak van de thee te verwijderen. Het is jammer, want vooral nu de thee schaarsch is, hadden wij u graag een ideetje aan de hand gedaan om de thee weer smakelijk te maken.

Mevr. J. P. te Rijssen en Mevr. A. J. D. te Breezand. U kunt het tentzeil stevig afboenen met een borstel en lauw sop. Daarna spoelt u met schoon water. Vervolgens maakt u de tent op de volgende wijze waterdicht: U lost 2 ons loodacetaat op in 3/4 liter warm water. Verder lost u 2 ons aluin op in 3/4 liter warm water. Deze beide oplossingen voegt u bij elkaar en laat ze een nacht staan. Den volgenden dag giet u de heldere vloeistof af, maar zorgt vooral, dat niets van het bezinksel meekomt, want dit veroorzaakt vlekken. Bij deze vloeistof giet u 5 liter koud water. U haalt het vochtige goed er door en laat het 24 uur staan, daarna wordt het druiptnat opgehangen om te laten drogen. U zoudt het tentzeil natuurlijk met gewone verf, waarmede wol, katoen en zijde worden geverfd, kunnen verven. Wij gelooven echter niet, dat dit het gewenschte resultaat zal opleveren. Een regenjas kunt u op de zelfde wijze waterdicht maken.

Mej. R. S. te Geleen. Zeer tot onze spijt moeten wij meedeelen, dat ons geen ander middeltje bekend is. Weet u echter zeker, dat loodacetaat niet meer verkrijgbaar is? Dit middel is zwaar vergift, wij kunnen ons voorstellen dat niet iedereen het u geeft.

Mevr. B. W. te 's Gravenpolder. Voor het reinigen van het laken zijn verschillende zeer goede vlekkenmiddelen in den handel. Vraagt u eens bij uw drogist.

Wat zullen we eten?

Zondag:	Baklapjes. Sperzieboonen. Aardappelen. Appelsneeuw.
Maandag:	Poulet. Sla van sperzieboonen en komkommers. Aardappelen. Chocoladevla.
Dinsdag:	Doorgewreven groen- tesoep. Varkenslapjes. Pikante stoofsla. Aardappelen.
Woensdag:	Gevulde tomaten. Aardappelen. Hangop.
Donderdag:	Tomatensoep. Gebakken spek. Tuinboonen. Aardappelen.
Vrijdag:	Harde eieren. Spinazie. Aardappelen. Macaronipap.
Zaterdag:	Saucijsjes. Bloemkool. Aardappelen. Fruit.



Niets is eenvoudiger

dan het filmen met

Agfa Movex 8

de ideale snellaad-camera!

Als de zachte koelte
van den avondwind
zoo verkwikkend zijn eenige druppels Oud Sandel Water. De pittige, even wrange geur van edele houtsoorten geeft U een heerlijk verfrisschend gevoel.

Oud Sandel Water,
alleen echt met de brik

Flacons vanaf 90 cts.

NEDERLANDSCH FABRIKAAT

Annonces betreffende

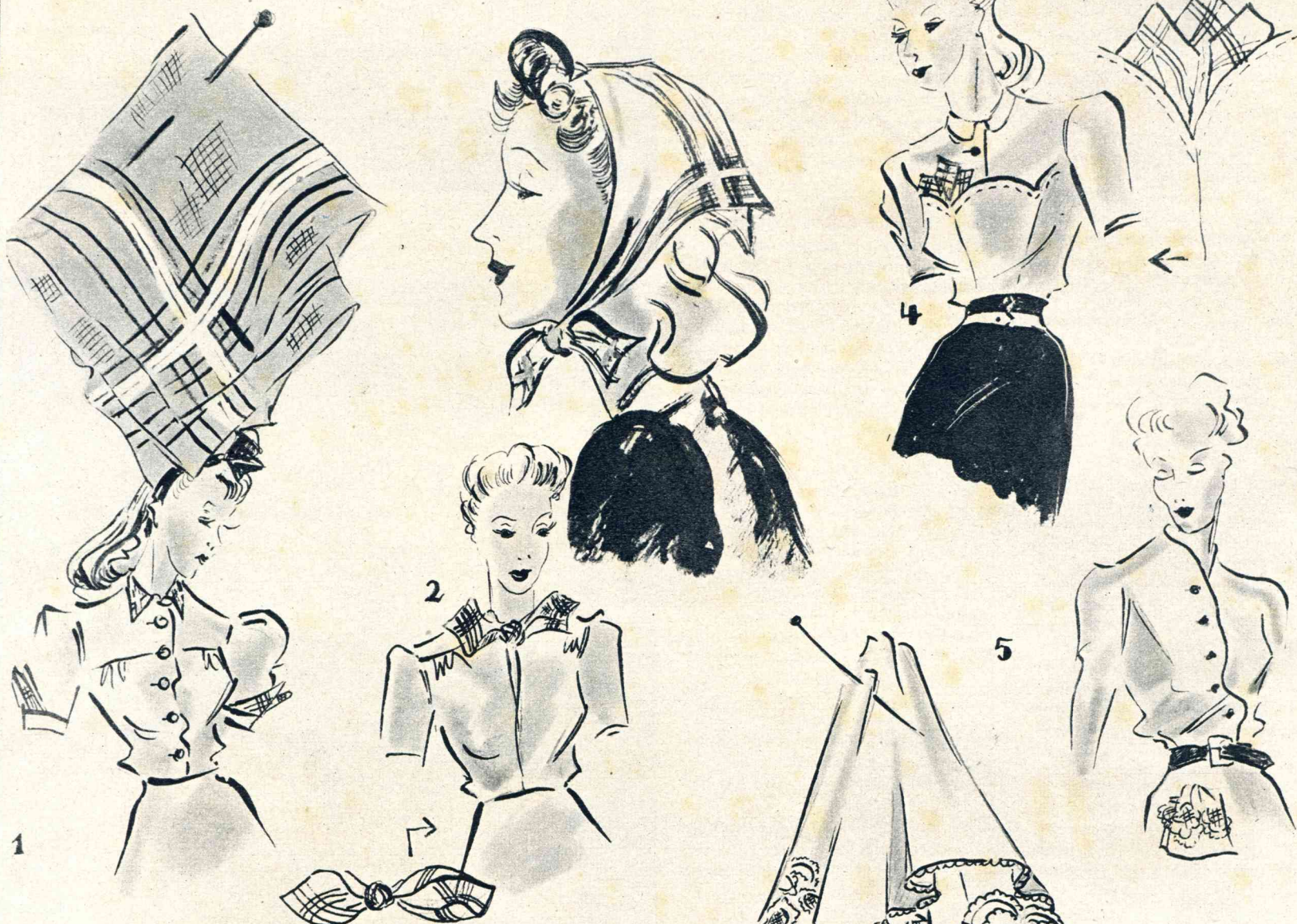
GENEESMIDDELEN EN GENEESWIJZEN

worden in dit blad slechts opgenomen, indien zij vooraf voorzien zijn van het stempel „Geen bezwaar” tegen de plaatsing, afgegeven door de Commissie van Contrôle op de Aanprijzing van Geneesmiddelen en Geneeswijzen, waarvan het Secretariaat is gevestigd:

SEGBROEKLAAN 33 - 's-GRAVENHAGE

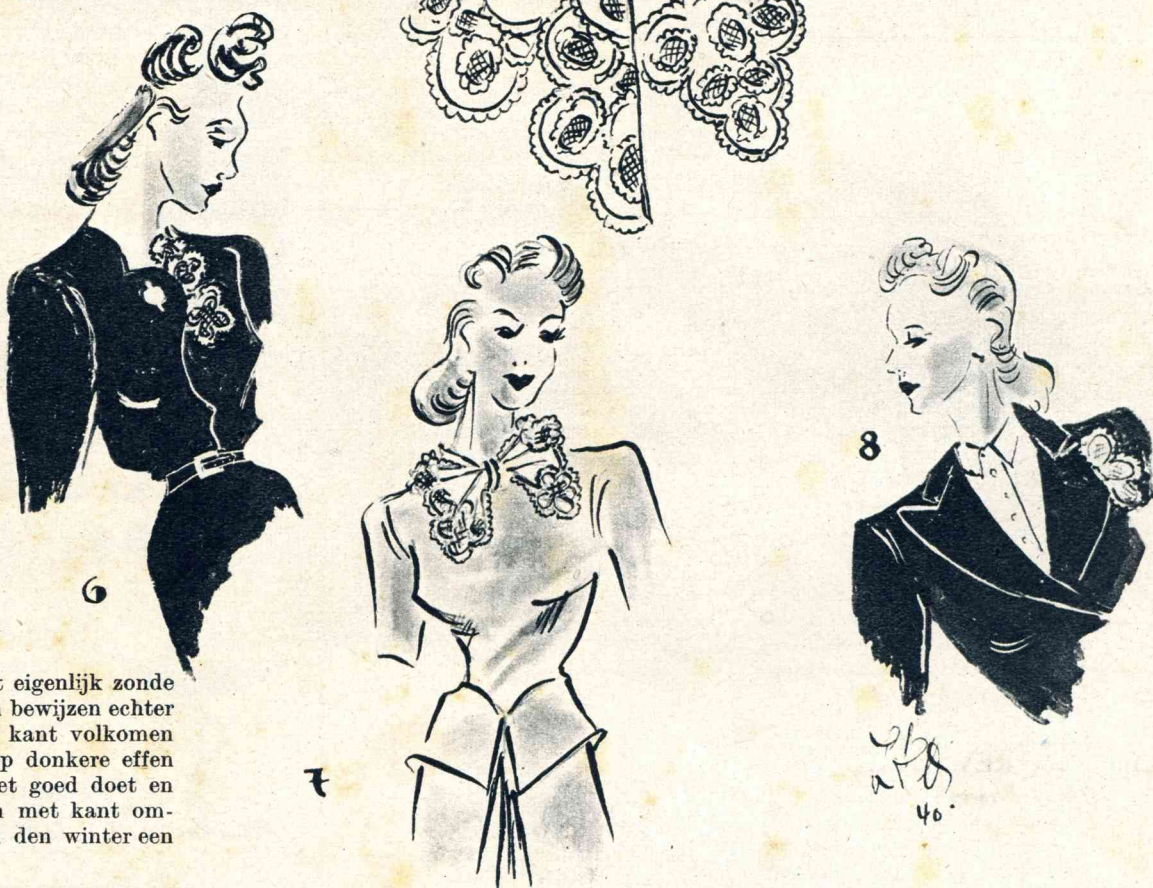


ZOO'N DOODGEWOON ZAKDOEKJE!



We hebben allemaal wel een of meer van die niemendalletjes, die heelmaal niet aan hun doel beantwoorden, in de kast. En dan hebben we in dezen tijd, nu we ons wel tweemaal bedenken, voordat we een jurk afdanken, alle gelegenheid om die onnutte doekjes productief te maken. Om te beginnen met het geruite doekje van kleurige zijde: het eerste plaatje toont ons, hoe we van twee zakdoekjes een kraagje en een paar manchetjes kunnen fabriceren. Beschikken we slechts over één exemplaar, dan gebruiken we ook maar één puntje voor het manchetje. Figuur nummer twee laat een kwiek strikje zien, dat zelfs van het meest onvoordeelige doekje gemaakt kan worden. De zakdoek zal echter een behoorlijk formaat moeten hebben, willen we hem met succes om het hoofd kunnen knopen. Figuur vier en vijf vertoonnen twee verschillende manieren om het doekje uit een zakje te plooiën.

En nu het kostbaar exemplaar met echte kant. Van hoeveel reizen worden niet dergelijke niemendalletjes thuisgebracht! En nooit gebruiken we ze, ook al omdat we het eigenlijk zonde vinden van de kant. Onze laatste afbeeldingen bewijzen echter afdoende, dat het heel wel mogelijk is, de echte kant volkomen tot haar recht te doen komen. Het zal vooral op donkere effen jurken zijn, dat een dergelijke garnering het goed doet en wie zoowel een zwart fluweelen japon als een met kant omzoomd doekje in de kast heeft kan daar van den winter een succesvolle combinatie van maken.



Japonnen met lange mouwen



1117. Japon van gebloemde zijde, geplooid schouder- en rugstuk, wit vest, lange mouw, rok met voor- en achterbaan. Ben. stof: 4 m van 90 cm breed.

1118. Japon van zijden diagonaal, hoge hals, voorpand met appliqué, ingehaalde taille. Ben. stof: 4 m van 90 cm breed.

1119. Japon van gewerkte zijde, voorpand gegarneerd met smockwerk, lange mouw, rug met puntstuk, ceintuur met grooten strik. Ben. stof: 4.25 m van 90 cm breed.

1120. Japon van gebloemde crêpe de chine, gegarneerd met zijden biezen, lange wijde mouw, ruimte op de rechterheup. Ben. stof: 4 m van 90 cm breed.

VERKRIJGBAAR IN DE MATEN 42-44-46-48.

Van alle in deze rubriek afgebeelde genummerde kostuums, die ontleend zijn aan het mode-album „Zomerpracht“, zijn patronen verkrijgbaar tegen den prijs van 50 cts. voor complets, 35 cts. voor mantels en japonnen en 20 cts. voor rokken, blouses, kleine avondjassjes en kinderkleding. Bij bestelling vooral opgeven het gewenschte maatnummer. Bestellingen kunnen geschieden bij uw agent of bezorger; door girostorting op No. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels (s.v.p. niet van 6 cent) aan het PATRONENKANTOOR „PANORA“, NASSAUPEL 1, HAARLEM waarbij 5 cts. extra voor toezending per post verschuldigd is. Men kan echter de patronen ook afhalen aan het bureau van dit blad.



Men zegt, dat men van DEZE plekjes het eerste de leeftijd van een vrouw kan aflezen.

Het zou juist zijn om te zeggen, dat op deze plaatsen de catastrofale gevolgen van een verwaarloosde huidverzorging op de meest opvallende wijze merkbaar worden. Een rimpelige huid in de hals en bij de kin is het gevolg van een algemeene verslapping van het huidweefsel, die dikwijls vroegtijdig optreedt ten gevolge van ontbrekende of onjuiste huidverzorging en die U er jaren ouder doet uitzien. Voorkomt te juistertijd dit gevreesde verschijnsel door toepassing van een rationele huidverzorging, die de natuurlijke functies van de huid ondersteunt en completeert. De Kaloderma-Schoonheidspreparaten zijn samengesteld op grond van de laatste biologisch-cosmetische onderzoeken. Na kort gebruik zult U bemerken, dat zij Uw huid weer elastisch, soepel en frisch maken. Als U iets naders over de verbluffende werking van deze nieuwe preparaten wilt weten, vult U dan onderstaande coupon even in. U krijgt dan kosteloos een proefpakket toegezonden en bovendien ons boekje „Kaloderma-Schoonheidspreparaten“, waarin alles staat, wat de dames van de hedendaagsche huidverzorging moeten weten.

CLEANSING CREAM SKIN TONIC
Doozen: F. —.75 en Potten: F. 2.— Flacons: F. 1.35 en F. 2.—

ACTIVE CREAM FINISHING CREAM
Tuben: F. —.50 en F. 1.— Potten: F. 2.— Tuben: F. —.50 en F. 1.— Potten: F. 2.—

KALODERMA
EEN NIEUWE WEG NAAR
NIEUWE SCHOONHEID *Schoonheidspreparaten*

COUPON:

S.v.p. uitknippen en zenden aan de firma E.M. Schlösser, Postbus C.370, Amsterdam. Hoofdagenschap der Firma F. Wolff & Sohn, Karlsruhe. Gelieve mij gratis een proefpakket en boekje Kaloderma-Schoonheidspreparaten te zenden. Ingesloten vindt U 35 cents in postzegels voor porto en verpakingskosten.

NAAM:

ADRES:

S.V.P. DUIDELIJK SCHRIJVEN

Uit ons Menu

SLA VAN SPERZIEBOONEN EN KOMKOMMERS (4 PERSONEN)

200 g gekookte sperzieboonen, 1½ komkommer, zout, peper, 2 eetlepels slaolie, 4 eetlepels azijn, wat fijnggehakte peterselie. Schil de komkommers en snijd ze in fijne plakjes. Bestrooi ze met zout, zet ze in een vergiet en laat ze onder een bordje, waarop weer een zwaar voorwerp geplaatst is, uitlekken. Vermeng de plakjes vervolgens met de koude boontjes, strooi er wat peper op en giet er de olie en den azijn op. Laat de sla een tijdje staan, zoodat de smaken goed kunnen doortrekken. Doe de massa over in een slabak en strooi er de fijngehakte peterselie op.

APPELSNEEUW (4 PERSONEN)

4 appels, 2 eiwitten, suiker naar smaak.

Schil de appels en rasp ze daarna op een fijne rasp. Voeg er de suiker bij en klop de massa luchtig. Klop vervolgens het eiwit zeer stijf en schep het luchtig door de appelmasse. Dien de appelsneeuw direct op in een glazen schaal of in platte glazen. Presenteer er desverkiezende een biscuitje bij of strooi op de sneeuw wat gestampte beschuit.

DOORGEWREVEN GROENTE-SOEP (4 PERSONEN)

Wortelen, selderij, peterselie, prei, uien en tomaten, samen ongeveer 300 g, 50 g rijst, zout, peper, een scheutje bouillonaroma, 20 g boter, 1 eierdooier, 1½ liter water.

Snijd de groenten in kleine stukken en wasch ze in ruim water. Laat ze even uitlekken. Smelt de boter, voeg de

groenten en de gewasschen rijst er bij en laat deze ingrediënten ongeveer 10 minuten fruiten. Voeg er dan het water bij en laat de soep ongeveer 1 uur zachtjes trekken. Zeef ze daarna en wrijf de groente en de rijst door de zeef. Maak de soep op smaak met zout, peper en een scheutje bouillonaroma. Roer den dooier los, giet een gedeelte van de warme soep er bij, roer het papje goed door om schiften te voorkomen. Voeg het dan bij de heete soep onder voortdurend roeren. Dien de soep daarna onmiddellijk op.

PIKANTE STOOFSLA (4 PERSONEN)

4 kropjes sla, zout, peper, notemuskaat, een paar worteltjes, wat uien, een tuitje groene kruiden, wat bloem of maizena, 15 g boter.

Wasch de kropjes sla zorgvuldig schoon en laat ze in 'n vergiet uitlekken. Smelt de boter, voeg er de gesnipperde groenten en kruiden bij en laat deze ongeveer 5 minuten smoren. Voeg er dan de kropjes sla aan toe en bestrooi ze met zout, peper en notemuskaat. Laat de sla ongeveer ½ uur op een zacht vuurtje gaar worden. Bind het losgekomen vocht met wat aangemengde bloem of maizena.

GEVULDE TOMATEN (4 PERSONEN)

8 tomaten, zout, peper, 1 ui, 50 g geraspte kaas, 35 g boter, peterselie, selderijgroen, 160 g gaargekookte rijst, 1 ei.

Snijd de dekseltjes van de tomaten af en hol de tomaten uit. Bestrooi ze met zout en peper. Vermeng het moes met de rijst, de geraspte kaas, het ei, de gehakte peterselie en het selderijgroen. Vul met dit mengsel de tomaten. Zet de tomaten in een vuurvast schoteltje, leg op iedere tomaat een kluitje boter en giet in het vuurvast schoteltje een bodempje water. Laat de tomaten in den oven gaar worden.



De trekproef bewijst de kwaliteit van

Gütermann's Naaijijde

Men rekt een zijden draad en een andere tegelijkertijd steeds meer en meer uit, totdat ten slotte één draad breekt en dat is altijd „de andere“.

LET OP HET HANDELSMERK: HET SCHAAKBORD!

HALENI

